

dub.

Protokol over forhandlingerne

ved

Norsk arbeidsmandsforbunds

3die landsmøde

afholdt i Kristiania 8.—12. april 1906.

Ved

Olav Kringen.

Kristiania

Arbeidernes aktietrykkeri

1906

Protokol over forhandlingerne

ved

Norsk arbeidsmandsforbunds

3die landsmøde

afholdt i Kristiania 8.—12. april 1906.

Ved

Olav Kringen.

Kristiania

Arbeidernes aktietrykkeri

1906

I. Mødets aabning.

Mødet aabnedes i Kristiania arbeidersamfund den 8. april kl. 10 form. af formanden, hr. *Rich. Hansen*. Han udtalte: Naar jeg idag paa forbundsstyrets vegne ønsker de fremmødte repræsentanter velkommen, saa er det i forvisningen om, at vi alle besjæles af en aand og enes i ønsket om at fremme organisationens tarv. Maatte vi saa endnu sterkere end tidligere kunne magte den opgave at fremme arbeidernes interesser og høine og løfte deres kaar samt fremme organisationens vækst. Vel ved jeg, at der kan blive delte meninger om hvilke veie vi skal gaa, og hvilke midler vi skal bruge for at naa maalet, men diskussion og meningsudveksling herom er kun af det gode. I saa maade haaber jeg, vi skal faa et ligesaa godt resultat af dette landsmøde som af tidligere. Af de beslutninger, vi tidligere har fattet, har vi høstet gode frugter. Vort arbeide maa især være rettet paa at indarbeide forstaaelse af organisationen og derved faa de udenforstaaende med. Her er repræsentanter fra de fjerneste landsdele og for forskjellige fag, saa der i de fleste spørgsmaal vel kan bli rum for forskjellige meninger; men én ting sætter vi over al meningsforskjel, og det er selve sammenslutningen. Herved kan vi skaffe os alt større og større magt, og i arbeidet kan vi alle trygt stole paa hinanden; vi er aldrig uenig om maalet. Saaledes kan vi ogsaa dennegang fra vort sidste landsmøde notere tilvækst og fremgang. Arbeidet har baaret sin rige frugt. Heller ikke har smudset fra modstanderne skadet os. Det har i den grad forfeilet sin hensigt, at det har virket til vor fordel. Den borgerlige presses hensigt har været at svække organisationens tillid i arbeidernes øine; men det viser sig, at den heller er styrket. Maatte da ogsaa resultatet af disse dages forhandlinger blive en styrkelse af organisationens vækst og stabilitet. Med ønsket om et godt samarbeide under landsmødets forhandlinger introducerede taleren derpaa de indbudne, dr. Nissen,

M. Nilssen og fru Maragretha Strøm fra Det norske arbeiderparti, Ole Lian fra Arb. faglige landsorganisation, folketingsmand Lyngsø og forretningsfører Mikkelsen fra Dansk arbejdsmandsforbund, Janne Jönsson fra Svensk grof- og fabriksarbejderforbund og redaktørerne Buen og Kringen fra arbeiderpressen. Maatte vi ogsaa i forhandlingerne nyttiggjøre os disse erfaringer i organisationen og ellers i arbeidet. Hermed erklærer jeg Norsk arbejdsmandsforbunds 3die landsmøde for aabnet.

En musik-sextet besørget musikken, og Fagforeningernes sangforening afsang nogle sange. Formanden takket musikken og sangerne. Forsamlingen afsang derpaa isont følgende sang forfattet af *Olav Kringen*:

Mel.: Socialisternes marsch.

Vel mødt, kamerater, fra fjære og fjeld!
Vi hilser hinanden idag,
I arbeid og slid ifra morgen til kveld
Vi altid har husket vor sag. —
Og saa er vi vokset i antal og magt,
Og aldrig vi bliver forsagt.

Vi føler vor styrke, vi kjender vort værd,
Vi ved, hvad vi vil have frem. —
Alt stort, som blir øvet, al ærefuld færd,
Skal ogsaa gi glans i vort hjem.
Og landet blir vort ifra fjære til fjeld
Og dagen — fra morgen til kveld.

Vi vil holde sammen; thi samlingens magt
Er altid vort stærkeste skjold,
Og dyrt har vi svoret; vor enigheds pagt,
— Den bryder ei list eller vold! —
Vi staar solidarisk fra fjære til fjeld
Og kjæmper fra morgen til kveld!

Saa frem da til kamp; thi hver skranke skal ned!
Hver forræder skal jages af land!
Saa frem da til kamp, her skal ei blive fred,
Før ret vi har faaet hver mand!
Lad kampluren gjælde fra fjære til fjeld
Hver dag ifra morgen til kveld!

Ordet gaves derpaa til hr. *Lyngsø*: Vort forbund i Danmark har paalagt min kollega (M. Mikkelsen) og mig at frembære dets hilsen og tak til Norsk arbejdsmandsforbund for eders arbeide, siden vi sidst var sammen, for eders udviste energi i arbeidet for broderskabets tanke her oppe mellem Norges fjelde. Som et led i den norske arbejderorganisation har I ogsaa haft eders skjærv i det, som er skeet i 1905 og hvis ikke helt tilfredsstillende udfald I selvfølgelig ikke har nogen del i. Men eders arbeide er lagt i fredens bevarelse i Norden, og i alt det, som eders organisation fremmer er det fattigmands ret, det gjælder. Hans sociale stilling skal løftes og reises, idet hans kaar stadig forbedres ved vor daglige kamp. Idet jeg saa frembærer hilsen fra vor organisation vil jeg til eder ha sagt, at vi ønsker, at eders arbeide i fremtiden maa bli solid, fremsynt og retlinjet, som det har været siden sidste kongres. Maatte I stadig have fremgang her blandt Norges gamle fjelde. Idet jeg saa takker for den indbydelse, I havde sendt vort forbund, har jeg tillige den ære at indbyde eders forbund til at lade sig repræsentere ved vor kongres i Danmark, som afholdes i Kjøbenhavn isommer.

Janne Jönsson: Paa vort forbunds vegne takker jeg saa meget for indbydelsen. Jeg har hilsen at frembære fra fagkammerater og brødre i Sverige og en særlig tak har jeg at bringe for hjælpen, som I bragte i forrige aars haarde kamp. Det er den haardeste strid, vi endnu har haft mellem kapital og arbeide i Sverige. Til dennes heldige afgjørelse og til afvisning af kapitalismens anslag har I ydet ikke alene bidraget gennem landsorganisationen, men ogsaa særskilt udenom. Derfor bringer jeg alle vore fagkammeraters varmeste tak. Det er et straalende bevis paa, hvilken magt og betydning solidariteten nu har naaet i vor bevægelse. Vi har ogsaa forstaaet og sat pris paa dette i Sverige, og det hele borger for, at vi i fremtiden vil betragte hinanden som brødre i en endnu sterkere grad end tidligere. Vi arbejdere maa altid hævde samfølelsens aand, og da vil de store som de smaa kampe ogsaa lykkes. Hver især af eder, som nu er repræsentanter her, beder jeg bringe vor tak ud til alle medlemmerne for den hjælp de har git os. Skulde I komme i kamp, saa vil det være vor allerstørste glæde at kunne bringe hjælp igjen. Dertil vil jeg udtale det haab, at denne kongres yderligere maa føre de norske arbejdsmænd fremad. Trods den store kamp, som førtes ifjor, saa har vi dog ogsaa haft fremgang for vort forbund. Kampen faldt ud til vort held. Det lykkedes ikke de svenske arbejdsgivere at ødelægge vor organisation, skjønt et saa høit maal havde de ganske vist sat sig. Arbejdernes solidaritet gjorde deres anslag tilskamme.

Rich. Hansen takkede de fremmødte repræsentanter og haabet, at de gode ønsker, de bragte med sig, ikke vilde bli skuffet. Ialfald vilde de norske kamerater sætte alt ind paa, at de skulde gaa i opfyldelse.

Magnus Nilssen takkede paa Det norske arbeiderpartis vegne for indbydelsen. Arbeidsmandsforbundet havde brudt veien for socialismen i Norge.

O. Lian: Som repræsentant for Arbeidernes faglige landsorganisation bringer jeg paa denne organisations vegne en tak og en hilsen til de her fremmødte kamerater. Og jeg vil da ha sagt, at i styrelsen for hovedorganisationen har vi den rigeste anledning til at følge forbundets virksomhed, og vi kan konstatere, at der i Norsk arbeidsmandsforbund drives en kraftig og ihærdig virksomhed for at bedre arbeidernes kaar, høine deres sociale stilling og samle dem alle i organisationen. Der er i forbundet en god ledelse, og fremgangen er efter ønske. Maatte nu ogsaa dette landsmøde i sine forhandlinger og overlægninger lykkes at finde ud de bedste veie og midler til arbeidernes frelse og frigjørelse i sin kamp. Med dette ønske siger jeg tak for indbydelsen.

II. Fuldmagternes godkjendelse.

Rich. Hansen oplyste, at mandaterne var gennemgaaet og godkendt af forbundsstyret. Dermed var det ikke meningen at afskjære forsamlingen fra selv at give yderligere kontrol, om den saa ønsket, og forespurgte, om der var nogen, som ønsket en fuldmagtskomite nedsat. Herom fremkom der intet krav. Følgende repræsentanter var fremmødt, og mandaterne godkendt:

Fra afdeling nr. 2.	Thor Randen.
— 3.	Anders Hovland.
— 5.	Johan Fagerlien.
— 6.	Otto Kristoffersen.
— 7.	Paul Stiklestad.
— 8.	Ole Laulo og Lars E. Moen.
— 9.	Rasmus O. Ødegaard.
— 13.	Aksel Lundgren.
— 19.	Andreas Sivertsen.
— 20.	Andreas Stien.
— 21.	B. Berg.
— 22.	Martin Dahl.

Fra afdeling nr. 23.	Lars H. Kirkhus.
— 25.	Oluf Amundsen.
— 27.	H. Sjurseth.
— 28.	John Austad og H. Leveraaß.
— 29.	B. B. Gjersvold.
— 30.	H. Einarsen.
— 33.	O. Sterner.
— 34.	Laurits Koppang.
— 35.	Christian Ødegaard.
— 38.	Thor Jacobsen.
— 39.	Olai Aalhus.
— 40.	Thomas Veber og T. H. Strand.
— 41.	A. Pedersen.
— 42.	Olaf Andersen.
— 45.	Alfred Nilsen.
— 46.	Jørgen Natvik.
— 52.	Ole A. Vold.
— 53.	Andreas Bratvold.
— 43.	
— 54.	
— 55.	Johan Barstad.
— 68.	Alfred Larsen og
— 87.	I. Skjølberg.
— 104.	
— 119.	
— 56.	Hilmar Olsen.
— 57.	Mathias Martinsen.
— 58.	Johan L. Andersen.
— 60.	Karl Lundgren og Martinius Fælla.
— 10.	
— 48.	
— 61.	Hans Oliverson.
— 99.	
— 110.	
— 62.	Andreas Føreland og K. Kristoffersen.
— 63.	Carl Johannessen.
— 65.	Therese Nilsen.

Fra afdeling nr.	66.	Jens Kristiansen.
—	67.	Anders K. Sundt.
—	69.	Ingvald Moen.
—	72.	Hjalmar Antonsen.
—	73.	Bernt Skaraas.
—	74.	Carl Martin Eriksen.
—	76.	Johan Johnsen.
—	77.	H. Berntsen.
—	79.	Ole Braathen.
—	80.	H. Fløisbonn.
—	81.	Johannes Hansen og Fredrik Johansen.
—	83.	Albert Eberhardsen og Johan Pettersen.
—	84.	Karl Amundsen.
—	89.	Nicolai Hansen og Haakon Larsen.
—	90.	Jørgen Pettersen.
—	91.	Karl Trondsen og Anton Tandberg.
—	92.	Ludvig Holt.
—	93.	A. P. Helland.
—	94.	A. Hermansen.
—	95.	Ole Nordseth.
—	96.	Hans Lofstad.
—	97.	T. Iversen.
—	102.	Aug. Frankenberg.
—	106.	Julius Monkerud og Fredrik Johansen.
—	109.	Gerhard Gerhardsen.
—	111.	Johan Andersen.
—	112.	Karl Bentzen.
—	113.	M. Jacobsen.
—	115.	Martin Hansen.
—	117.	H. Sirikstad.
—	120.	Otto Andersen.
—	121.	Reinhardt Olsen, Godberg Olaussen, Petter Nedberg og O. F. Jullin.

Fra afdeling nr.	124.	Einar Nilsen og Johan Fure.
—	126.	Halvor Bakke.
—	127.	John Bredesen.
—	131.	Olav Sand.
—	132.	A. Gabrielsen.

Ialt var fremmødt 92 repræsentanter, repræsenterende 86 foreninger.

Desuden mødte samtlige styremedlemmer, nemlig: Formanden Rich. Hansen, Kassereren Kristen Tørrer, P. Fjeld, I. Bjerkman, Gunnar Sethil, Ant. Kalvaa, Joh. Gudmundsen, J. Karlgren, Lars Tørrer, J. K. Sundt, Alb. Moeskau og E. Skogmo.

For revisorerne mødte Martin Sundby.

Som indbudne var fremmødt følgende:

Fra Arbejdernes faglige landsorganisation: Ole O. Lian.

Fra Det norske Arbeiderparti: Dr. Oscar Nissen, Magn. Nilssen og fru Margaretha Strøm.

Fra Dansk arbejdsmandsforbund: Folketingsmand Lyngsie og forretningsfører P. Mikkelsen.

Fra Svensk grof- og fabriksarbejderforening: Förtroendemand Janne Jönsson.

Fra Hafslund sulfitarbejderes forening gaves desuden hr. Sand sæde i mødet.

Tilsammen udgjorde mødets deltagere 112.

III. Forretningsordenen.

Følgende forretningsorden vedtoges:

1. Med undtagelse af under behandlingen af beretning og regnskab holdes mødet for aabne døre, forsaavidt at ikke i de enkelte tilfælde anderledes bestemmes.
2. Til at lede landsmødets forhandlinger vælges 2 ordstyrere, der vekselvis leder mødets forhandlinger. Ønsker den tjenestgjørende ordstyrer at delta i debatten, skal han overlade ordstyrerpladsen til den anden ordstyrer.

Ordstyreren bør søge at faa behandlingen af den foreliggende sag afsluttet inden sessionsmødet slutter og har derfor ret til at stille forslag om debattens afslutning med de indtegnede talere samt tidsbegrænsning for talerne. Naar det er vedtat at afslutte

- debatten med de indtegnede talere, kan kun en indleder eller forslagsstiller indtegnes til høist 5 min. replik.
3. Mødet vælger 4 sekretærer, der fører mødets forhandlingsprotokol. I protokollen indføres af handlingerne kun diskussions-emnerne, de i forbindelse dermed fremkomne forslag samt afstemningerne med deres resultat som beslutninger.
 4. Møderne holdes fra kl. 9—1 form. og 3—7 efterm. Ordstyreren foretar optraad ved hvert mødes begyndelse. De fraværende anmærkes i protokollen.
 5. Indlederen af et paa dagsordenen optat forslag gives høist $\frac{1}{2}$ taletime. Alle talere forøvrigt gives 10, 5 og 5 minutter, henholdsvis til 1., 2. og 3. gang, og gives ikke yderligere ordet i samme sag. Til forretningsordenen gives ingen ordet mer end 1 gang og høist i 2 min. til hver enkelt sag.
 6. Bænkforslag og reservationer maa leveres skriftlig til ordstyreren og være undertegnet med vedkommendes navn. Intet forslag kan optages i en sag efter at der er sat streg med de indtegnede talere.
 7. Alle beslutninger afgjøres med almindeligt flertal. Med undtagelse af styrevalgene foregaar afstemningen ved haandsoprækning. I tvilstilfælde eller naar 20 repræsentanter forlanger det ved navneoptraad. Ved afstemning ved navneoptraad indtegnes repræsentanternes stemmegivning i protokollen.
 8. Ved hvert formiddagsmødes begyndelse oplæser sekretæren protokollen for foregaaende dag, hvis godkendelse sættes under afstemning. Protokollen for mødets sidste dag oplæses ved mødets slutning.

Karl Lundgren foreslog navneoptraadet sløifet. Forslaget forkastedes mod et par stemmer.

Sidste punktum i punkt 6 lød i forbundsstyrets fremlagte forslag saaledes: „Intet forslag kan optages, efter at diskussionen er afsluttet i samme sag.“ Paa forslag af *Gunnar Sethil* vedtoges forandringen til det ovenfor refererede med stor majoritet.

IV. Mødets konstituering.

Til dirigenter havde forbundsstyret foreslaaet Joh. Karlgren og Alb. Eberhardsen. Jernbanearbejder Berg foreslog Kalvaa. Eberhardsen frabad sig valg og foreslog Alb. Moeskau. Skjølberg støttede Kalvaa. Karlgren talte for styrets forslag. Moeskau og Eberhardsen

erklærte, at de ikke ansaa sig kompetente til at lede forhandlingerne, hvorpaa Paul Stiklestad anbefalede at vælge Karlgren og Kalvaa.

Til valgkomite opnævntes: *Alfr. Larsen, I. K. Sundt, R. O. Odegaard, H. Fløilsson, O. Amundsen, Reinhardt Olsen.*

Resultatet af ordstyrervalget var, at *Karlgren* valgtes med 93 st., *Kalvaa* med 78. Eberhardsen havde 16 st. og Moeskau 7. Til sekretærer valgtes: *Nicolai Hansen, P. Stiklestad, Lars Torres* og *Andr. Sivertsen.*

Til reisefordelingskomite valgtes *Johs. Hansen, I. Skjølberg* og *Anton Tandberg.*

Søndag eftermiddag 8. april.

Dirigent: *Karlgren.*

Navneoptraad foretoges, hvorved følgende viste sig at være fraværende: *B. Berg, Ole Braaten, Karl Bentsen* og *Otto Andersen.*

V a. Beretning og regnskab.

Richard Hansen: Idet jeg fremlægger beretning for den siden sidste landsmøde forløbne tid, vil jeg gjøre opmærksom paa, at det er første gang vi trykker særskilt beretning, idet vi tidligere har nøiet os med at ta den ind i fagbladet. Vi har da søgt at komme saa nær ned til nuværende tidspunkt som mulig. Oplæste derpaa følgende

Beretning.

Paa forbundets 2.^{*)} landsmøde, der afholdtes i Trondhjem fra 16.—20. mai 1904, besluttedes næste landsmøde afholdt 1906, idet det overlodes til styret nærmere at bestemme tid og sted samt om muligt søge det afholdt umiddelbart foran eller efter Arbeiderpartiets landsmøde.

I henhold til denne beslutning har forbundsstyret ved afstemning enstemmig besluttet at afholde Norsk arbejdsmandsforbunds 3. landsmøde i Kristiania fra 8.—11. april 1906.

I det paa forrige landsmøde valgte forbundsstyret er der senere

*) Regnet fra forbundets stiftelse i 1895 var egentlig dette 7. landsmøde, men da forbundsstyret i 1902 slog ind paa en ny tidsregning og regnede fra den tid, forbundet havde antaget sit nuværende navn, har forbundsstyret ikke fundet nogen grund til at gjøre nogen forandring heri. Dog er vi af den mening, at det havde været rettere at kalde det nu forsamlede landsmøde for det 8. istedetfor det 3.

foregaaet den forandring, at et medlem af forretningsudvalget, nemlig S. M. Andersen, er reist til Sverige, hvorfor styret paa sit aarsmøde i 1905 i hans sted valgte Gunnar Sethil. Af styrets udenbys medlemmer er J. Birkeland afgaaet ved døden, og er i hans sted indkaldt 1. suppleant, Elias Skogmo.

Det samlede forbundsstyre bestaar saaledes nu af følgende: Rich. Hansen (formand), Kristen Tørres (kasserer), P. Fjeld, J. Bjerkman og Gunnar Sethil (forretningsudvalgsmedlemmer), Joh. Karlgren, A. Kalvaa, Joh. Gudmundsen, J. K. Sundt, Lars Tørres, Alb. Moeskau og Elias Skogmo.

Administrative sager. Forretningsudvalget har i denne 2aarsperiode afholdt 54 møder, hvor der tilsammen er behandlet 618 sager. Det samlede forbundsstyre har i samme tidsrum afholdt 2 møder, nemlig 21. og 22. april 1905 og 6. og 7. april 1906.

Til forbundets kontor er fra begyndelsen af 1904 til udgangen af 1905 indløbet 3014 alm. breve og 2319 bankobreve. I samme tidsrum er fra kontoret afsendt 2281 breve og 4871 pakker og tryksagsforsendelser. Fagbladet er siden forrige landsmøde udkommet med et nr. maanedlig i et gennemsnitligt oplag af 6500 eksemplarer.

Under behandlingen af spørgsmaalet: „Forbundets stilling til Det norske arbeiderparti“, blev der paa forrige landsmøde git forretningsudvalget paalæg om at indlede underhandling med partistyret for at paaskynde afdelingernes direkte indmeldelse i partiet samt søge kontingentspørgsmaalet ordnet saaledes, at ingen dobbelt betaling af kontingent til partiet finder sted.

Som følge af disse underhandlinger er der saavel fra forretningsudvalget som fra partistyret omsendt cirkulærer til de enkelte afdelinger og amtsorganisationer i den hensigt at bringe paa det rene, hvilke af forbundets afdelinger der stod tilsluttet partiet direkte samt med opfordring til de, der endnu stod tilsluttet partiet gennem forbundet, at indmelde sig i de stedlige partiorganisationer. Resultatet heraf er blit, at den dobbeltstilling, hvori forbundets medlemmer før stod i med hensyn til kontingenterlæggelse til partiet, maa siges at være ophørt fra udgangen af 1905, idet der nu kun er nogle faa mindre forbundsafdelinger paa steder, hvor ingen partiorganisation findes, der endnu staa tilsluttet partiet gennem forbundet, og da disse utvilksomt snart gaar direkte ind i partiet, kan man saaledes betragte forholdet for ordnet.

I henhold til det paa forrige landsmøde givne paalæg omsendte

forretningsudvalget i 1904 lister til samtlige forbundsafdelinger for tilveiebringelsen af en massepetition mod anvendelse af kontraktører ved offentlige anlæg.

Da der imidlertid paa disse lister viste sig kun at være tegnet ca. 3000 underskrifter, fandt forbundsstyret, der paa aarsmødet i april 1905 behandlet og gennemgik samme, ikke at burde indsende petitionen, men istedet derfor paa hele forbundets vegne at indgaa til stortinget med en kraftig protest mod kontraktørsystemets anvendelse i sin almindelighed. — Denne protest vil sees indtat i „Arbeidsmanden“ for maj 1905.

Foruden den paa forrige landsmøde vedtagne henstilling til arbejdsdepartementet om fortrinsret for organiserede arbejdere til arbejde ved statens anlæg, har der fra forbundsstyret været gjort henvendelser til stortinget, regjeringen og jernbanestyrelsen angaaende forskjelligt vedrørende arbeidet og andre forhold ved de offentlige anlæg.

Saaledes indsendtes fra forbundet under 7. decembr 1904 til arbejdsdepartementet en forestilling i anledning de af nævnte departement foretagne forandringer med hensyn til fribilletterne for statens jernbanearbejdere (se „Arbm.“ for december 1904 og januar 1905).

Efter opfordring fra Arendal—Aamlibanens arbeiderforening indsendte forretningsudvalget under 20. januar 1905 et andragende til jernbanestyrelsen om, at der ved Arendal—Aamlibaneanlægget ikke bortsattes større akkorder, end at de kunde fuldføres paa 2 maaneder, samt at saavel forskuds- som opgjørslønninger maatte udbetales i begyndelsen af maaneden. Andragendet saavelsom det fra styrelsen modtagne svar er tilsendt foreningen.

22. februar 1905 indsendte udvalget paa styrets vegne et andragende til jernbanestyrelsen om pension for jernbanearbejder Gunder Gundersen, hvilket er imødekommet med, at nævnte arbejder er blit tilstaat en aarlig understøttelse af 200 kroner.

Efter opfordring fra arbejderne ved Bergensbanens 4. afdeling, østenfjelds, androg forretningsudvalget i skrivelse af 4. mai 1905 jernbanestyrelsen om, at der ved nævnte afdeling maatte bli ansat fast anlægslæge, da den nuværende ordning med anvendelse af distriktslægen var baade brydsom og risikabel.

Paa denne henvendelse svarte jernbanestyrelsen i skrivelse af 28. august 1905, at den efter foretagen undersøgelse finder den nuværende ordning fuldt forsvarlig. (Se „Arbm.“ for september 1905, hvor saavel forbundets som styrelsens skrivelse er indtat.)

Ifølge beslutning paa forbundsstyrets aarsmøde i 1905 indsendte forretningsudvalget under 27. mai s. a. til jernbanestyrelsen et andra-

gende om, at der fra styrelsens side maa træffes en ordning, saa arbejdsløshed blandt de professionelle jernbanearbejdere i størst mulig udstrækning kunde undgaaes. Specielt anbefaledes, at der ved overflytning af arbejdere fra det ene anlæg til det andet samt ved ansættelse af linje- og stationspersonale ved færdigbyggede baner fortrinsvis toges hensyn til de ved anlæggene arbejdende professionelle jernbanearbejdere.

Saa vel forbundets skrivelse som styrelsens svar vil sees indtat i „Arb.m.“ for juli 1905.

Paa opfordring af Haverstings arbejderforening indsendte forbundet 5. september 1905 til jernbanestyrelsen et fra nævnte forening tidligere til overingeniøren indsendt andragende, hvilket denne havde undladt at besvare. Andragendet gik ud paa at faa rettet paa de derværende mislige lægeforhold, hvilket ogsaa styrelsen gik med paa. (Se de i „Arb.m.“ for november 1905 indtagne skrivelser).

Efter anmodning fra forretningsudvalget blev den af den departementale komite udarbejdede indstilling vedrørende arbejdsordningen ved de offentlige anlæg fra arbejdsdepartementet oversendt forbundet i saa mange eksemplarer, at den kunde omsendes til forbundets vei- og jernbanearbejderforeninger til behandling og udtalelse.

De i den anledning fra afdelingerne indkomne udtalelser og ændringsforslag behandledes paa forbundsstyrets aarsmøde i 1905, hvor der besluttedes at foreslaa endel ændringer i det af komiteen udarbejdede arbejdsreglement. Forbundsstyrets forslag med motivering indtoges i „Arbejdsmanden“ for mai 1905.

Fra arbejderforeningen „Enigheden“ fremkom der i september 1905 forslag om, at der fra samtlige anlægsforeninger, grundet de sidste toldforhøielse, indgaaes til statsmyndighederne med andragende om lønsforhøielse for statens arbejdere.

For at paaskynde dette samt for at faa et saavidt muligt for alle ensartet andragende omsendte forretningsudvalget til samtlige anlægsarbejderforeninger et cirkulære, hvori disse anmodedes om at behandle sagen og indsende til forretningsudvalget en udtalelse angaaende samme.

Paa grundlag af de saaledes fra foreningerne modtagne udtalelser, har forretningsudvalget under 9. februar d. a. indsendt en forstilling, der vil findes indtat i „Arb.m.“ for april 1906.

I samme anledning gjordes der ogsaa fra forretningsudvalget en henvendelse til forsvarsdepartementet med anmodning om lønsforhøielse for arbejderne ved Raufos patronfabrik og krudtverk. Forbun-

dets skrivelse samt departementets svar herpaa er indtat i „Arb.m.“ for december 1905.

*

Den i beretningen til forrige landsmøde omtalte retssag, der af 5 arbejdere paa mødet var anlagt mod forbundet, paadømtes ved Kr.a byret den 6. juni 1905 med det udfald, at forbundet frikjendtes og sagens omkostninger ophævedes.

Forbundets udvikling.

Agitationen har i denne toaarsperiode været drevet med den kraft og med de midler forretningsudvalget har raadet over, idet man i størst mulig udstrækning har søgt at efterkomme de paa forrige landsmøde givne paalæg i saa henseende. Dog har forretningsudvalget ikke fundet grund til at benytte sig af den af landsmødet givne bemyndigelse til at optage laan af reservekassen for dermed at drive agitationen.

Foruden de af forretningsudvalget planlagte agitationsreiser, er der ogsaa af de stedlige styrer og enkelte foreninger i forskellige byer og landdistrikter igangsat agitation, og har forretningsudvalget hertil bevilget større eller mindre tilskud af forbundets midler.

For at gjøre agitationen saa billig som mulig, har forretningsudvalget i overensstemmelse med landsmødets paalæg søgt samarbejde med andre organisationer i den udstrækning, som dette har ladet sig gjøre. Saaledes er der fra vort forbund til en af Arb. fagl. landsorganisation i 1904 planlagt agitation ydet et tilskud af 225 kroner.

Sammen med Det norske arbejderparti har forbundet iverksat flere agitationsreiser. Den længste af disse reiser udførtes af H. Berntsen i slutten af 1905 og omfattet Oplandene, Hedemarken samt Søndre og Nordre Trondhjems amter. Til denne reise ydet Det norske arbejderparti et tilskud af 150 kroner og Nordre Trondhjems amtsarbejderparti kr. 199.66.

Naar forbundet tiltrods for de ret betydelige beløb — ca. 5200 kroner —, som i de to sidste regnskabsaar er ofret paa agitationen, alligevel ikke har øget sit medlemsantal mer end fra 4460 ved udgangen af 1903 til 5050 ved udgangen af 1905, saa skyldes dette for en væsentlig del den omstændighed, at der i løbet af disse 2 aar — grundet de daarlige tider herhjemme — er udvandret tusinder af arbejdere til Amerika og andre oversjøiske lande, og at der blandt de saaledes udvandrede har været en betydelig pct. af vort forbunds ældre medlemmer er aldeles utvilsoomt.

En anden omstændighed, som særlig ifjor gjorde sig gjældende og i ikke ringe grad bidrog til at gjøre agitationen for fagorganisationen virkningsløs, maa søges i den nationalistiske bevægelse, der i det sidste aar saa sterkt har lagt beslag paa saavel arbeidernes som de øvrige samfundsklassers tanker og interesser.

I nogen grad har det vel ogsaa virket afskrækkende paa de udenforstaaende saavel som paa de mindre forstaaelsesfulde inden forbundet, at dette saavel som landsorganisationen tid om anden har været nødt til at udligne ekstrakontingent til bestridelse af sine udgifter. Naar saaledes medlemsantallet i sidste halvdel af 1905 gik ned fra 5480 til 5050, saa har man grund til at tro, at dette for endel skyldes den i dette tidsrum udlignede ekstrakontingent.

Tar man imidlertid i betragtning, at ekstrakontingenten i dette tidsrum var mer end almindelig langvarig, og at den for en væsentlig del gik til understøttelse af de lockoutede svenske arbeidere i en tid, da spændingen mellem Norge og Sverige var paa det høieste, maa man indrømme, at frafaldet ikke var større, end det under saadanne omstændigheder paa forhaand kunde paaregnes.

Naar vi saaledes trods udvandring, unionspolitik og ekstrakontingent alligevel formaaet at holde medlemsantallet saa vidt oppe ifjor, saa har man grund til at tro, at dette for en stor del skyldes den agitation, som i dette tidsrum udfoldedes fra forbundets side.

Man maa imidlertid ikke bedømme en agitations værd efter de øieblikkelige resultater den gir, men derimod betragte den som et oplysningsarbeide, der før eller senere ved given anledning kommer organisationen til nytte.

Naar der saaledes i den senere tid til forbundets kontor er indkommet saa mange opfordringer om at sende agitatorer, snart til den ene og snart til den anden kant af landet, saa beror dette for en væsentlig del paa, at den udstrakte agitation, som er udfoldet, har formaaet at gjøre forbundet bekjendt udover landet, og at interessen for organisationen er i stadig stigende har vi i det sidst forløbne kvartal havt de mest utvetydige beviser for. Der er saaledes siden nyttaar indmeldt i forbundet ialt 25 foreninger med tilsammen over 1000 medlemmer; hertil kommer saa, at mange af de ældre foreninger har øget medlemsantallet ganske betydeligt.

Nogen nøiagtig opgave over medlemsantallet paa det nuværende tidspunkt kan ikke gives, da statistikschemaerne for den sidst forløbne maaned endnu ikke er indkommet, men efter et løst overslag tør man med sikkerhed gaa ud fra, at dette nu ikke saa lidet over-

stiger 6000. Idet vi forøvrigt henviser til de i fagbladet givne beretninger for de to sidste aar, gaar vi over til næste afsnit:

Lønsbevægelsen.

Det, som kanske mer end noget andet i den senere tid har aabnet arbeidernes øine for nødvendigheden af en sterk organisation, er de stadige forsøg fra den herskende samfundsklasse paa at trykke arbeiderklassen ned i nød og armod. Hvad enten dette sker direkte ved at reducere lønningerne eller indirekte ved fordyrelse af arbeidernes livsfornødenheder, saadan som dette er skeet i den senere tid, vil det altid ha tilfølge, at arbeiderne efterhvert indser nødvendigheden af at slutte sig sammen til værn om sine interesser.

Toldforhøielser og lønsreduktioner er derfor i sine virkninger ikke udelukkende skadelige. De har ogsaa den virkning, at arbeidere, der tidligere var sløve og ligegyldige for alle klasseinteresser, blir ført sammen til enigt samarbeide paa solidaritetens og klassekampens grundlag.

Særlig i de sidste 2 aar har der i foreningerne vist sig en stedse stigende trang til at faa organisationens støtte, enten til at afværge lønsreduktioner eller til gennemførelsen af lønsforhøielser, og at forretningsudvalget i denne tid har forsøgt at strække sig længst mulig for at støtte og fremme disse krav, tror vi ingen skal kunne benegte.

Rigtignok har der i denne tid ogsaa fremkommet krav, som forretningsudvalget har seet sig nødsaget til at afslaa eller besørge kravet i og for sig uberettiget; men ene og alene af hensyn til organisationens tarv, fordi man følte sig forpligtet til ikke at kaste forbundet op i altfor store vanskeligheder paa et tidspunkt og under forhold, der efter al sandsyulighed vilde medføre et tab for organisationen.

Nogen udførlig beretning om alle de konflikter og forhandlinger, som i denne periode er forekommet, anser vi det her overflødig at fremkomme med, da det meste af dette allerede før vil være de fleste kjendt fra fagbladet. Vi vil derfor i det følgende kun opregne de forskjellige konflikter, deres aarsag, varighed og resultat:

1904.

Støberiarbeidernes forening i Kristiania. 1 mai maaned fik 3 af arbeiderne ved Kr.a staalverk sin løn reduceret med fra 3 til 5 øre pr. time. Efter endel forgjæves forhandling med verkets bestyrer

udsattes sagen til over landsmødet. I juni maaned toges sagen op igjen, og benyttedes samtidig anledningen til at reise krav for samtlige støberiarbeidere, ialt 14 mand. — Efterat opsigelse for samtlige var indleveret kom det til forhandling med De mek. verksteders forening, hvilken førte til, at arbeidernes krav paa det nærmeste indrømmes. Saaledes fik de 3 arbeidere, der havde faat afslag, sin tidligere timebetaling tilbake — ogsaa for den tid nedslaget havde været praktiseret — og de øvrige arbeidere fik 2 øres tillæg i sin timebetaling.

Høvleriarbeiderne ved Giebelhausens brug paa Græsvik fik i juli sin løn reduceret med cirka 7 procent. Da reduktionen var iverksat uden lovligt varsel, vilde arbeiderne gaa til en øieblikkelig arbeidsnedlæggelse, hvilket dog afværgedes, da brugseieren efter en forhandling med forbundets formand gik med paa at ta reduktionen tilbake.

Murarbeiderne i Bergen nedla 1. august arbeidet, fordi mestrene havde nægtet at gaa med paa en af foreningerne opstillet lønstarif. Arbeidsnedlæggelsen blev dog ikke af lang varighed, da mestrene allerede efter 8 dages forløb gik med paa det væsentligste af arbeidernes forlangende. Den tarif, der ved konflikstens afslutning oprettedes gjælder til 1. mai 1906.

Stuerarbeiderne i Fredriksstad fremsatte i august krav om et yderligere tillæg til den ordinære overtidsbetaling af 20 øre pr. time for alt arbeide, som udførtes paa søn- og helligdage. Kravet gjenemførtes i sin helhed ved forhandling. Kravet gjaldt ca. 80 mand.

Høvleriarbeiderne ved Storgadens høvleri i Kristiania opsa i september sine pladse, fordi firmaet negtet at gaa ind paa de krav om forhøielse i timeløn og ordnede arbeidsvilkår forøvrigt, der stilledes af arbeiderne. Efter en mislykket forhandling med arbeidsgiverforeningen, gik dog firmaet i sidste øieblik ind paa arbeidernes krav, saa man undgik arbeidsstansning. Samtlige arbeidere, ialt 7 mand, fik sin timeløn forhøiet. Desuden oprettedes tariffmæssig overenskomst saavel om løn som arbeidstid og overtidsbetaling.

Arbeiderne ved Hovik værk opsa i september i et antal af 170 sine pladse, fordi der fra værkets bestyrere gjordes angreb paa organisationsretten ved trakaserier mod foreningens tillidsmænd. Konflikten blev imidlertid afværget ved, at verket, dagen før opsigelsestidens udløb, gik med paa en overenskomst, der garanterede arbeiderne organisationsretten.

Tomt og høvleriarbeiderne ved Snarøens høvleri opsa i august den med bruget indgaaede overenskomst, i den hensigt at faa rettet paa endel lave lønssatser for endel af brugets arbeidere. Dispo-

nenten besvarede denne opsigelse med at opsi samtlige arbeidere til 1. oktober, samtidig som han bebudet en lønsreduktion for forskjellige arbeidslag.

Det gav anledning til den lange konflikt paa Snarøen, der først afsluttedes ved aarets udgang. Det som væsentlig bidrog til at denne konflikt, der udmerket sig ved et eksemplarisk samhold og total mangel paa streikbrydere, blev saa langvarig, var den maade, hvorpaa arbeidsgiverforeningen greb ind i forhandlingerne. Brugets disponent sattes nemlig aldeles udenfor forhandlingerne og fik sig af arbeidsgiverforeningen dikteret de betingelser, han kunde gaa med paa. Tilslut fandt arbeidsgiverforeningen paa at sammenkalde samtlige organiserte trælsthåndlere i det søndenfjeldske Norge til et møde i Kristiania, hvor det besluttedes at erklære lockout overfor samtlige organiserte brugsarbeidere. Brugseierne havde saameget lettere for at kunne ta denne beslutning, som der paa denne tid alligevel var almindelig indskrænkning overalt, grundet de daarlige trælastpriser. Der til kom saa, at der paa meget faa brug var saa mange organiserede arbeidere, at ikke brugene, dem foruden, kunde gaat med indskrænket drift. Vi stod saaledes dengang overfor en lockout, hvis resultat paa forhaand kunde sees. Da imidlertid arbeidsgiverforeningen, samtidig med at de udsendte denne lockout-trussel, gjorde endel indrømmelser, kom det alligevel til en mindelig afslutning af konflikten. Lønsspørsmålet var man allerede tidligere blit enig om, og det eneste som konflikten nu stod paa var organisationens krav om alles gjenindtagelse. Disponenten vilde imidlertid kun sætte igang et skift og nægtet arbeiderne adgang til at dele det arbeide som forefaldt. Det var for at tvinge arbeiderne til at frafalde kravet om alles gjenindtagelse, at lockouten skulde iverksættes.

Nu tilbød imidlertid arbeidsgiverforeningen en ordning saaledes, at der med engang skulde gjenindtages 120 mand, fortrinnsvis af de gifte og forsørgelsespligtige, og at de, som ikke kom i arbeide med det samme, skulde indtages efterhvert som brugets drift udvidedes.

Paa dette grundlag afsluttedes saa konflikten, efterat arbeidsgiverforeningen havde gaat med paa endel yderligere detailbestemmelser, der af forbundet sattes som betingelse for afslutningen.

Resultatet af det hele blev, at 6 uger efter arbeidets gjenoptagelse var bruget kommet i den gamle drift og samtlige 178 mand gjenindtat. 56 mand fik et lønstillæg af fra 5 til 10 pct. og af disse fik desuden 7 mand daglønnen forhøiet fra 2 kroner til kr. 2,50 i den tid de arbeidet for dagen. 7 mand fik sin løn reduceret med 10 pct., for de øvrige blev priserne uforandret.

Spigerarbeiderne og bollesmedene ved Kjelsaas brug fik i slutten af november sin løn reduceret med 5 pct. Grundet forskjellige omstændigheder besluttet arbeiderne, efter konference med forretningsudvalget, at vedta lønsnedslaget foreløbig, for senere ved given anledning at ta sagen op igjen.

Murararbeiderne i Aalesund opnaaet i december ved en dags streik at faa mestrene med paa en overenskomst om 60 øre pr. time samt at mestrene kun maatte beskjæftige organiserte arbeidere.

Denne kontrakt blev atter, efter nogle faa dages streik, fornyet i april 1905 og gjælder til 1. april 1906.

1905.

Sag- og høvleriarbeiderne ved Fjeldskilens brug fik i marts sine akkordpriser reduceret med fra 5 til 30 pct.

Da forhandling viste sig forgjæves, nedlagdes arbeidet 1. april. Konflikten, der omfattet 67 mand, varede i 4 uger og endte med, at arbeidsgiveren tog nedslaget tilbage og indgik paa tariffmæssig overenskomst, gjældende fra aar til aar med 2 maaneders opsigelse.

Jernbanearbeiderne ved Bergensbanens 1. afdeling vestenfjelds fremsatte i april krav paa en dagløn af 4 kroner, garanteret saavel ved akkord som dagarbeide, samt at faa faste akkorder og fri adgang til at overflyttes til andre afdelinger, hvilket sidste i enkelte tilfælder var negtet.

Ved 1. afdeling arbeidet dengang ca. 300 mand, der paa faa undtagelser nær var organiseret. Arbeiderne var derfor fast bestemt paa at tvinge kravet igjennem, om fornødent ved en streik. Konflikten bilagdes dog ved forhandling, idet afdelingsingeniøren i alt væsentligt gik med paa arbeidernes krav.

Spigerarbeiderne og bollesmedene ved Kjelsaas brug i Nydalen fremsatte i mai krav om at faa de før nedslaget i november 1904 gjældende priser tilbage samt at faa akkordtarifen opslaat paa synbare steder i fabriklokalerne. Forhandlingerne herom førte ikke til noget resultat før den dag, opsigelsen indleveredes. Da gik arbeidsgiveren med paa hele kravet og underskrev overenskomsten, der gjælder til 1. juni 1906 og fremdeles videre fra aar til aar, ifald den ikke 3 maaneder før nævnte datum opsiges.

Sag- og høvleriarbeiderne ved Giebelhausens brug paa Græsvig nedla arbeidet 13. juni i den hensigt at tilbageerobre de arbeidspriser, som før lønsnedslaget i oktober 1904 var gjældende.

Denne konflikt, der varte til 9. september, endte med, at Giebel-

hausen maatte gaa fra forretningen. Bruget blev nemlig solgt til grosserer N. C. Jakobsen i Fredrikstad, der gik ind paa at gjenindta de streikende efterhvert som bruget atter sattes i drift, samt betale de priser, som var gjældende ved de øvrige brug paa Græsvig.

Grubearbeiderne ved Kjølvi indsendte vaaren 1905 til forretningsudvalget en skrivelse, hvori der klagedes over forskjellige forhold ved gruberne. I den anledning indledet forbundets formand forhandlinger med grubens bestyrer, hvilke førte til, at der i juni oprettedes en mindstelønstarif omfattende samtlige arbeidere ved gruberne.

Korkeskjærerne i Bergen fik ifjor vaar sin tarif med mestrene opsagt. Tarifen blev imidlertid ved forhandling mellem mestrene og arbeiderne atter fornyet.

Brolæggerne i Kristiania, der arbeider for Kr.a kommune, fik i juni akkordprisen for reparation af brolægning reduceret fra 40 til 30 øre pr. kvm.

Ved gjentagne forhandlinger med ingeniørvæsenets chef blev prisen for dette arbeide sat til 35 øre pr. kvm. Til gjengjæld fik arbeiderne ekstrabetaling for gravning, hvad de ikke før havde havt, saa de ved denne ordning var ligesaa godt tjent som med den tidligere.

Grubearbeiderne ved Killingdal fremsatte i mai for grubens bestyrer en af forbundet og landsorganisationen godkjendt tarif. Forhandlingerne herom strandede dog paa bestyrerens bestemte negtelse af at gaa med paa mindstelønsprincippet. Da en streik paa dette tidspunkt efter alt at dømme vilde bli langvarig, og da der andetsteds inden bygden var arbeide nok at faa for grubearbeidere, besluttet foreningen at vælge den taktik at affolke gruben, ved at arbeiderne sluttet efterhvert som de blev færdig med sine akkorder.

Dette førte til, at bestyreren, efter paalæg fra direktøren, sidst i juli, da der kun var nogle ganske faa mand igjen ved gruben, gik med paa mindstelønnen. Tarifen gjælder til 1. august 1906 med 3 maaneders gjensidig opsigelse og fremdeles videre 1 aar ad gangen, ifald den ikke til den tid opsiges.

Stuerarbeiderne i Fredriksstad fremsatte vaaren 1905 forslag til overenskomst med stuerne. Dette forslag, der gik ud paa deling af akkorderne, vilde stuerne ikke gaa med paa, hvorfor arbeiderne i juli nedla arbeidet hos stuerne og overtog lastning af skibe for egen regning. Derved blev stuerne tvungne til at gaa med paa arbeidernes krav og underskrev den af arbeiderne opsatte overenskomst.

Denne overenskomst brød endel af stuerne igjen i oktober og fik endel folk udenfor foreningen til at gaa med paa andre arbeids-

vilkaar, saaledes at foreningens folk blev udelukket for arbeide. I den anledning reiste foreningen retssag mod de stuere, der havde brudt kontrakten, og forlangte erstatning for det lidte tab.

Det lykkedes imidlertid ved forhandling mellem parterne at komme til enighet om, at foreningens folk skulde ha fortrinsret til arbeidet og det gamle forhold med en liden tillem্পning fremdeles være gjældende. Retsomkostningerne besluttedes dækket af stuerne's rigsforsikringsfond.

Møllearbeiderne i Moss fremsatte i juni krav paa lønsforhøielse og søgte underhandling med møllens disponent om samme, hvilken imidlertid ikke førte til noget resultat, hvorfor arbeidet nedlagdes 18. juli 05. Konflikten varte kun lidt over en uge, idet arbeidsgiveren, ved de da optagne forhandlinger, gik med paa det væsentligste af arbeiderne's krav.

Jernbanearbeiderne ved Bergensbanens 5. og 6. afdeling fremsatte i juli et af organisationen aaret i forveien godkjendt krav, der gik ud paa en garanteret mindsteløn af 5 og 6 kroner, henholdsvis for dagarbeide og akkord. Da de ved anlægget ansatte ingeniører ikke havde nogen fuldmagt til at gaa med paa kravet, og da der fra arbeiderne's side i det afgjørende øieblik viste sig at være liden stemning for en arbeidsnedleggelse, blev konflikten bilagt uden noget direkte resultat. Dog gik ved underhandlingerne overingeniøren med paa, at der herefter skulde udsættes faste akkorder, hvilket var et af de krav, arbeiderne stillet. Ligeledes gav konflikten anledning til, at forskudsbetalingen forhøiedes fra kr. 2,50 til kr. 3,50 pr. dag.

Høvleriarbeiderne ved Grønliens høvleri i Kristiania fik i august lønnen nedsat for 4 mand. Ved forhandling blev dog det meste af nedslaget tat tilbage og arbeidet fortsat.

Gasverksarbeiderne i Trondhjem havde i juli en mindre konflikt, grundet 4 mand, der var sat til gravningsarbeide, blev opsagt, fordi de negtet at udføre dette arbeide til en reduceret pris. Konflikten blev dog bilagt ved forhandling gjennem en af foreningen valgt komite. De 4 arbeidere gjenindtoges og afslaget toges tilbage.

Murararbeiderne i Trondhjem indledet sommeren 1905 forhandlinger med mestrene om en af foreningen opsat tarif. Grundet forskjellige omstændigheder gik forhandlingerne i langdrag, saa det først i slutten af august kom til en afgjørelse. Som følge af, at der den tid ikke var nogen større rørelse inden bygningsfaget, blev ikke overenskomsten saa god, som den burde været, men i det væsentligste kun en fastslaaen af de gjældende lønssatser.

Grubearbeiderne ved Kjøli blev i september bebudet, at der ved

gruberne skulde indføres træk for hus, lys og brændsel, hvilket tilsammen vilde beløbet sig til ca. 7 à 8 kroner maanedlig pr. mand. Da arbeiderne var uvillig til at gaa med paa denne træk, som de fandt uforholdsmæssig høi, blev der ved forbundets formand indledet underhandlinger med grubens bestyrer, og blev resultatet heraf, at trækken fastsattes med en rund sum af 2 kr. pr. mand maanedlig.

Grube- og hyttearbeiderne ved Røros verk fik sommeren 1905 forbundets og landsorganisationens godkjendelse paa en af dem udarbeidet tarif, der fremsattes for verkets direktion i september s. a.

Da de foreløbige forhandlinger om tarifen ikke førte til noget antageligt resultat, opsagdes den i 1902 fornyede overenskomst til udløb 31. december 1905.

I begyndelsen af december gjenoptoges forhandlingerne med den følge, at der mellem forbundet og verket oprettedes ny overenskomst, gjældende til udgangen af 1910. Timelønnen ved hytten forhøiedes med 1 øre pr. time, desuden fastsloges det ved enkelte arbeider for forsøgsvis indførte produktionstillæg. Ved gruberne forhøiedes mindstelønnen for dagarbeide saavel i gruben som i dagen med 2 øre, for akkordarbeide i gruben med 2 og i dagen 1 øre pr. time. For faste maskinpassere og tømmermænd sattes mindstelønnen til 25 øre pr. time.

Tomt- og høvleriarbeiderne ved Snarøens høvleri opnaet ved forhandling i december at faa forhøiet akkordsatserne og betalingen for dagarbeide for endel af de ved brugt værende arbeidslag. Den ved udgangen af 1904 oprettede overenskomst var nemlig fra brugets side opsagt i den hensigt at faa rettet paa endel misforhold, hvilken anledning arbeiderne's forening paa stedet benyttet til at opta forhandlinger om tillæg for de uheldigst stillede lag. Overenskomsten fornyedes derpaa for 1 aar.

1906.

Støberiarbeiderne i Strømmen fremsatte i januar sammen med de øvrige arbeidere ved verkstedet et af forbundet og landsorganisationen i 1905 godkjendt lønskrav. Da de af arbeiderne paa stedet indledede underhandlinger ikke førte til noget, opsa samtlige arbeidere sine pladse. Konflikten blev dog bilagt før opsigelsestidens udløb ved forhandling mellem De mek. verksteders forening og de tre i konflikten interesserede forbund. Arbeidsgiveren gik for støberiarbeiderne vedkommende ind paa et tillæg af 3 øre pr. time for de, der havde under 26 øre, og 2 øre for de, der havde 26 øre og derover pr. time.

Afdeling 60, Lysaker, der omfatter papirarbeiderne ved Granfos

brug, smørarbeiderne ved O. Mustad & søns margarinfabrik samt flere andre industrielle bedrifter i Lysaker, har siden begyndelsen af 1906 ved forhandling faat istand fordelagtige tarifer for papirfabriken og smørfabriken.

Ved forhandling har de ligeledes opnaaet et tillæg af fra 2 til 3 kroner pr. uge for kjørekarlene hos O. Mustad & søn. Ialt har ca. 160 mand faat sine lønninger forbedret.

Kun en gang har det udviklet sig til konflikt inden afdelingen, nemlig i februar, da 4 af arbeiderne ved Mustads sagbrug fik afsked paa staaende fod, fordi de vægret sig ved at modta en indirekte lønsreduktion. Denne konflikt blev dog efter kun en dags forløb bilagt ved forhandling mellem forbundets formand og bedriftens bestyrer. De afskedigede arbejdere gjenoptoges, og priserne blev som før.

Arbeiderne ved Ranheim papir- og cellulosefabrik havde i februar en konflikt, der truet med arbeidsnedlæggelse grundet bestyreren havde opsagt et af foreningens medlemmer uden anden paaviselig grund, end at han var et virksomt medlem af foreningen. Desuden fik 6 arbejdere afsked paa staaende fod, fordi de negtet at modta nedslag i sine akkordpriser.

Ved det stedlige styres i Trondhjems mellemkomst blev dog konflikten bilagt ved forhandling. De afskedigede saavel som den opsagte arbejder gjenindtoges, og akkordpriserne blev uforandret som før nedslaget.

Fabrikarbeiderne ved Lilleborg oljemølle fik i ijer sine akkordpriser forhøiet, samtidig som fabriken anskaffet en ny maskin, hvorved 1 arbejder paa hvert skift indsparedes. Arbeiderne fandt imidlertid det givne tillæg for lidet i forhold til det merarbeide, de nu maatte udføre, og sendte i den anledning fabrikens bestyrer en skrivelse, hvori de anmodet om et yderligere tillæg. Dette blev afslaat, hvorfor sagen foreløbig stilledes i bero. I februar fik arbeiderne opfordring til at afgi en skriftlig erklæring om ikke at forlange nogen forandring i de daværende akkordpriser, og da de negtet dette, fik de opsigelse.

Konflikten blev imidlertid bilagt før opsigelsesfristens udløb, og arbeiderne fik hver et yderligere tillæg af 50 øre pr. uge. Turbinpasserne 1 krone pr. uge. Det af arbeiderne stillede forslag vilde beløbet sig til 70 øre pr. uge.

Cellulose- og papirarbeiderne i Moss opnaaet i februar ved forhandling at faa firmaet til at gaa med paa en lønstarif for samtlige arbejdere. Tarifen, der gjælder fra aar til aar, indeholder adskillige lønsforbedringer, særlig for dagarbeiderne.

Papirarbeiderne ved Skotfos opnaaet ligeledes ved forhandling i januar at faa forhøiet daglønnen for ca. 30 mand med 25 øre pr. dag.

Jernbanearbeiderne ved Grimstad—Frolandsbanen nedla i begyndelsen af marts 1906 arbeidet, fordi kontraktør Horneman negtet at forhandle om en af arbeiderne fremsat mindstelønstarif, samt fordi foreningens formand og enkelte andre fik afsked. Streiken, der varte i 8 dage, endte med, at Horneman gik ind paa en mindsteløn af kr. 2,75 pr. dag samt paa de øvrige af arbeiderne stillede krav.

Carbidarbeiderne ved Hafslund carbidfabrik fik i februar sin dagløn reduceret, samtidig med at der ved smelteovnen indførtes 8 timers dag. Arbeiderne nedla derfor 26. februar arbeidet og forlangte den samme dagløn, som de før havde havt for 12 timer. Konflikten, der varte i 4 uger, endte med en fuldstændig seier for arbeidernes krav, idet der foruden ved smelteovnen ogsaa indførtes 8 timers dag ved de øvrige afdelinger i fabriken, der drives døgnet rundt. Desuden forhøiedes arbejdspriserne for samtlige arbejdere, ogsaa de, der ingen reduktion havde faat.

Møllearbeiderne ved Bjølsen valsemølle indsendte i februar til brugets disponent et andragende om en almindelig lønsforhøielse, samt opgav en komité, der paa arbeidernes vegne skulde forhandle om de af dem opstillede lønsatser.

Brugets eier erklærte ikke at ville forhandle med nogen fagforening, og da arbeiderne i en ny skrivelse gjorde ham opmærksom paa, at foreningen kun bestod af arbejdere fra Bjølsen mølle, undlod han at svare; men istedet derfor lod han opslaa en plakat, hvori enhver arbejder, under trussel om afsked, paalagdes at underskrive en erklæring om, at han var tilfreds med lønningerne saaledes som de var. Da foreningens medlemmer undlod at underskrive herpaa, erklærte brugseieren lockout overfor samtlige foreningsmedlemmer.

Paa skriftlig henvendelse fra foreningsudvalget med forespørgsel om, hvorvidt der før opsigelsesfristens udløb vilde være adgang til nogen forhandling enten direkte med brugseieren eller gennem arbejdsgiverforeningen, fik man det overlegne svar, at han fremdeles fastholdt, hvad han før havde udtalt: „ikke at ville forhandle med nogen fagforening eller udenforstaaende autoritet.“ En arbejdsnedlæggelse var derfor uundgaaelig, og denne indtraadte 26. februar og paa-gaar fremdeles. Hvorledes denne konflikt vil ende er ikke godt at forudsi, da det er lykkes for brugseieren at faa forskrevet endel arbejdsvillige folk fra landet, saaledes, at han nu, efter hvad han selv paaastaar, kun har brug for halvdelen af de gamle arbejdere.

Vi tør dog haabe, at det tilslut vil bli for hedt for den bryske arbejdsgiver at ligge i krig med de organiserede arbejdere.

Papirarbejderne ved Holmen—Hellefos papirfabrik i Drammen gjorde fredag 23. marts pludselig streik og krævet papirmesteren fjernet, fordi denne natten før havde overfaldt en af maskinførerne med haandgribeligheder. Arbeidet blev dog samme dag gjenoptat, da fabrikkens disponent gik med paaa at suspendere papirmesteren fra sin stilling foreløbig, indtil direktionen fik behandlet sagen. Direktionen, der nogle dage efter sammentraadte, besørget derpaa den forhadte papirmester for altid fjernet fra fabriken.

*

Foruden de foran opregnede konflikter og forhandlinger, der vistnok i det store og hele kan sies at være faldt ud til arbeidernes fordel, har der ogsaa iaar som tidligere forekommet en hel del af disse smaakonflikter, der grundet deres beskaffenhed ikke egner sig til at omtales hver for sig. Vi sigter her til de konflikttilfælder, hvor en enkelt mand eller flere faar afsked under saadanne omstændigheder, at man maa formode den egentlige grund for afskedigelsen er vedkommendes iver og interesse for organisationen. Men da selvfølgelig enhver arbejdsgiver, der ønsker at gjøre sig af med en saadan mand, ikke saadan aabenlyst angir dette som grund, men som regel finder et andet paaskud for opsigelsen, er det vanskeligt for organisationen at kunne gribe ind her, saameget mer som jo enhver arbejdsgiver mener sig berettiget til at afskedige dem, han vil, naar han kun holder sig lovene og reglementet efterretteligt med hensyn til opsigelsen. Kommer saa hertil, hvad jo ofte er tilfældet, at organisationen paa stedet er for svag i forhold til den arbejdsstyrke, som beskæftiges i vedkommende bedrift, har forretningsudvalget intet andet at gjøre end at bevilge vedkommende afskedigede arbejder den i lovene fastsatte streikeunderstøttelse, til han finder anden beskæftigelse, og saa dermed la sagen falde. Af det slags konflikter har vi ogsaa i det her omhandlede tidsrum havt ikke saa faa.

For at belyse, hvorledes lønsbevægelsen inden vort forbund har tat fart i de sidste par aar, er det tilstrækkeligt at pege paa, at der i aaret 1904 kun var 550 mand, som enten ved streik eller forhandling fik ordnede lønsforhold eller som var i konflikt med arbejdsgiverne, mens der i 1905 var 2400 oppe i konfliktsforhold.

Og skal vi dømme efter det første kvartal 1906, i hvilket allerede 560 mand har faat sine lønsforhold ordnet, og vi yderligere til lægger de ca. 80 mand, som er udelukket ved Bjølsen valsemølle,

saa vil man forstaa, at denne bevægelse fremdeles har tendens til at gribe om sig.

Et sikkert tegn herpaa er ogsaa de til forbundets kontor stadig indløbende andragender om godkendelse paa lønskrav. Allerede nu er der af forretningsudvalget behandlet og godkendt 9 forskjellige krav, hvilke tænkes fremsat i indeværende sommer, og som tilsammen omfatter ca. 1000 arbejdere, og vi er vidende om, at der i flere foreninger er lønskrav under forberedelse, hvilke endnu ikke er blit indsendt.

Hvorvidt det i nogen større udstrækning vil lykkes at drive alle disse krav igjennem, beror for endel paa omstændigheder, vi ikke raader over. Imidlertid har vi den tro, at det vordende forbundsstyre vil bidra sit til kravenes heldige gennemførelse, forudsat at landsmødet — hvad vi haaber — vil stille de nødvendige midler til dets disposition.

Regnskaberne.

Ved at sammenligne de to sidste årsregnskaber med for 1903, vil man straks se, hvorledes indbetaling af den ordinære kontingent har gaaet op for hvert aar.

I 1903 var der saaledes indbetalt kr. 26 129,15 i ordinær kontingent, hvilket i 1904 gik op til kr. 34 687,49 og i 1905 til kr. 36 440,80.

Dette viser klart, at om man ikke kan pege paa nogen stor fremgang i medlemsantal, saa dog en mere solid og pligtopfyldende fylking og stabilere medlemmer. De saakaldte papirmedlemmer — der betaler indskrivningspenge og staar de tilladte 8 uger for saa at bli rapporteret — blir mer og mer sjeldne, og man faar faste medlemmer, der ikke lader sig stryge, om ekstrakontingent blir udlignet.

Med hensyn til ekstrakontingenten, saa er det ikke ubetydelige beløb, som forretningsudvalget i disse to aar har maattet udligne, og som medlemmerne har indbetalt. Saaledes var der i 1904 udlignet 8 uger ekstrakontingent i konfliktstilfælder og for 1 uge til agitationen eller ialt pr. medlem kr. 4,50 i helt betalende og kr. 2,50 i halvt betalende afdelinger.

I 1905 var der udlignet i anledning konflikter inden landsorganisationen og til lock-ouden i Sverige ialt 20 uger ekstrakontingent samt 1 uge til agitationen. Saaledes har medlemmerne i dette aar i helt betalende foreninger betalt kr. 10,50 og i halvt betalende foreninger kr. 5,50 i ekstrakontingent. Desuden er i afdelingerne og af enkelte private indsamlet frivillig paa lister til lock-ouden i Sverige

kr. 2467,46, der gennem Arb. faglige landsorganisation er oversendt til vore svenske kamerater. Til vort broderforbund — Sv. grof- och fabriksarbetareförbund — er sendt direkte 6000 kroner.

Som det vil sees af regnskabet, gik administrationskassen i 1904 i underbalance og maatte opta et laan af reservekassen stort kr. 1136,51, hvilket væsentlig kom af de store udgifter til styre- og landsmødet i Trondhjem. Dette laan er imidlertid tilbagebetalt i 1905, og har administrationskassen ved siden heraf git et overskud af kr. 239,81, saa vi faar tro, at ved en forstandig økonomi maa administrationskassen for fremtiden kunne balancere med den nuværende kontingent uden at behøve at gaa til laan af nogen anden kasse.

Selvfølgelig vil endel udgiftsposter stige for hvert aar, efterhvert som forbundet faar øget tilslutning, men man maa selvfølgelig ogsaa gjøre regning paa større indtægter ved et øget medlemsantal.

Saaledes viser det sig, at porto, telegrammer og skrivesager har gaaet op med ca. 100 kroner for hvert aar og vil naturligvis stige efterhvert, ligeledes fagbladet grundet større oplag. Kontorhjælp har ogsaa maattet benyttes i betydelig udstrækning grundet den øgede tilslutning og det betydelige antal af konflikter, der har nødvendiggjort en flerhed af reiser for formanden. Naar han saaledes i 1905 har været udenbys paa reiser i ialt 143 dage og desuden havt en flerhed af møder og forhandlinger med arbejdsgiverne i Kristiania, blir det liden tid tilbage til kontorarbejde, og da man maa gaa ud fra, at det ikke i fremtiden vil bli noget mindre med konflikter og lønsbevægelser, der nødvendiggjør formandens tilstedeværelse, vil det kun bli et tidsspørsmaal, naar man maa ansætte en helt lønnet mand til ekspedition af det stadig stigende kontorarbejde.

Som det vil sees af regnskaberne, har „Samhold“ i Sarpsborg ikke magtet at betale noget afdrag paa sit laan, undtagen 100 kr., hvilket ikke engang svarer til de paaløbne renter.

Aarsagen hertil er, at organisationen i Sarpsborg omtrent har været en saga, og de faa medlemmer, der har holdt foreningerne oppe, har havt en noksaa haard strid for at kunne holde det gaaende. Det ser nu imidlertid ud for, at organisationen skal ta ny fart. Nye foreninger dukker op og en øget tilslutning til de tidligere, saa man maa ha det haab, at foreningerne i fællesskab maa kunne magte at svare sine forpligtelser og derved beholde lokalet for sig selv.

Af de paa landsmødet i Trondhjem valgte revisorer, M. Sundby, Haldor Iversen og Andr. Juell, har H. Iversen kun fungeret de 3 første kvartaler af 1904. Da han saa meldte sig ud af forbundet, blev 1. suppleant, Jørgen Knudsen, indkaldt som revisor og har siden fun-

geret som saadan. Andr. Juell reiste i september 1905 over til Amerika, og i hans sted blev saa 3. suppleant, Casper Wiig, indkaldt, idet 2. suppleant, Gunnar Sethil, var indvalgt i forretningsudvalget. Casper Wiig mødte imidlertid ikke op, hverken til kassaoptælling eller revision, hvorfor G. Sethil maatte overtage revisionshvervet.

*

Idet vi med denne beretning nedlægger vort mandat i landsmødets hænder, vil vi faa si en tak for den tillid og imødekommenhed, der er vist os. Vi har i disse to aar søgt at ta de hensyn, som lovene og forpligtelserne saavel til vor egen organisation som til de øvrige paala os. Hvorvidt dette er lykket, overlader vi til landsmødet at afgjøre.

Rich. Hansen.

Kristen Tørres.

P. Fjeld.

I. Bjerkman.

Gunnar Sethil.

Oluf Amundsen: Angaaende forbundets brevveksling vil jeg fæste opmærksomheden ved, at der til kontoret er indløbet 3014 alm. breve og udgaaet 2281. Desuden er der ogsaa indkommet 2319 bankobreve. Den indgaaende korrespondence er saaledes meget større end den udgaaende. Men da maa styret undlade at besvare en mængde breve. Dette bestyrkes jeg i ved egen erfaring. I en meget vigtig sag — det gjaldt intet mindre end den første spiger til Narvik arbejderforenings ligkiste — henvendte jeg mig til forbundsstyret med et brev; men jeg har intet svar faaet. Havde mit brev været rekommanderet, saa jeg havde havt absolut sikkerhed for, at det var kommet styret ihænde, saa vilde jeg ført en meget streng kritik over dette.

Rich. Hansen: Jeg har absolut ikke noget kjendskab til det her af Amundsen berørte, og det var underligt, naar sagen var saa vigtig. Brevet var ikke indført i protokollerne og maatte saaledes ikke være kommet frem. Om sagen i sin almindelighed var det det at sige, at der kom en mængde forsendelser, beretninger, referater o. l. til kontoret, som intet svar krævet. Bedst var det nu, om hr. Amundsen kunde opgi tiden, da han sendte sit brev, saa vilde det opklares, om det var en forglemmelse fra kontorets side, hvilket der dog ingen sandsynlighed var for.

Oluf Amundsen: Tiden kunde ikke saa bestemt angives; men sagens vigtighed for vor forening maa jeg fastholde, og vi ventet os

meget af de oplysninger, vi kunde faa fra kontoret; hvorfra vi altsaa intet svar har faat.

Rich. Hansen: Med hensyn til beretningen er det at sige, at den er udarbejdet i en fart, saa der vel kan være fejl og mangler med hensyn til formen. Lyngsøe havde ønsket optat spørgsmaalet om samarbejde mellem de tre skandinaviske forbund under beretningen, men var ikke tilstede —

Dirigenten: Der var ingenting iveien for at sætte beretningens godkendelse under votering og senere behandle Lyngsøes forslag.

Beretningen godkjendtes derpaa enstemmig.

Kr. Torres refererede regnskabet for 1904.

Skjølberg: Der staar paa dette regnskab opført et beløb for juridisk assistance. Vilde gjerne vide, hvorledes det hang sammen med den.

Kr. Torres: Helt siden Røroskonflikten har vi haft en sag gaaende. Det er i den forbundet nu er frifundet. Men den har i det hele kostet os ca. 500 kroner.

Skjølberg erklærede sig tilfreds med de givne oplysninger, hvorpaa regnskabet for 1904 enstemmig godkjendtes.

Monkerud: Under administrationskassen staar der opført kr. 66,50 i udgift og kr. 32,75 i indtægt af Folkets hus i Askim. Vilde gjerne ha rede paa dette forhold.

Oluf Amundsen: Her er en gammel post med betegnelsen „Forskjelligt“. Det er dennegang et beløb paa kr. 198,08. Jeg vil gjerne vide, hvorfra den er kommet. Saa stærkt specificeret som regnskabet ellers er, burde vi ikke faa noget saadant med. Det er ikke nogen post, som er af den art, at den ikke kan opføres for sig. Om jeg har et regnskab med en købmand, saa findes der ikke paa vort opgjør noget „Forskjelligt“. Det ser næsten ud, som om posten er sat der for at runde af.

Kr. Torres: Folkets hus i Askim er en eiendom, som forbundet engang er kommet i besiddelse af, og man maa forsøge at gjøre det bedste, man kan, ud af den. Det er imidlertid vanskelig at faa leiet den ud, og derfor blir der underbalance. Med hensyn til „Forskjelligt“ var det at bemærke, at der var enkelte smaabeløb, som var samlet paa det trykte regnskab. Saaledes kom herunder endel laan til gamle forbundsmedlemmer, som reiste o. l. Det fandtes altsammen specificeret, saa man kunde kontrollere det ved at gennemgaa bøgerne.

Oluf Amundsen: Jeg tviler ikke paa, at pengene er medgaaet,

men hvad jeg ønsker er, at hvert beløb opføres særskilt for sig, hvilket maa være let og overkommeligt.

Regnskabet for 1905 godkjendtes derpaa enstemmig.

V b. Gjensidige overenskomster.

C. M. Lyngsøe: Mellem norsk, svensk og dansk arbejdsmandsforbund er der siden i august 1901 en overenskomst gjældende, som bl. a. gaar ud paa, at saasnart et af forbundene faar mindst $\frac{1}{10}$ af sine medlemmer i konflikt eller faar mindst 1 krone om ugen i streikekontingent, saa skal de andre træde støttende til ved privat indsamling. Siden 1901 har vi imidlertid set, arbejdskjøberne i høiere grad end nogensinde før modsætte sig vore krav, og de store arbejdsgiverringe foranstalter lockouter og søger at foranstalte store kampe. Fremtidens kampe vil bli mer og mer omfattende. I arbejderens interesse ligger det at tage en for en af arbejdskjøberne og gennemføre sine krav; men arbejdskjøberne søger til gjengjæld at trække saa mange som mulig ind. Det er derfor nu et spørgsmaal, om vi ikke skulde gaa til en udvidelse af den mellem forbundene bestaaende gjensidighed ved at gjøre den obligatorisk. Vi tæller nu i Dansk arbejdsmandsforbund 23,000 medlemmer, i Svensk grof- og fabriksarbejdersforbund 17,000 og i eders Norsk arbejdsmandsforbund 6000. Det blir tilsammen 46,000 organiserede arbejdsmænd her i Skandinavien. Burde vi ikke saa slaa os sammen og løfte i flok? Jeg vil henstille til landsmødet her, om vi ikke burde gaa videre i den bestaaende gjensidighed saa snart som mulig. I kunde da gribe sagen saaledes an, at I gav eders styre bemyndigelse til at forhandle med det danske og det svenske forbund. Vi kunde da paa vore kongresser søge lignende bemyndigelser, og saa kunde styrerne træde sammen. Jeg vil i denne forbindelse pege paa, at vort svenske broderforbund sidste sommer var gjenstand for et stort stormløb. Vi sendte til den svenske landsorganisation kr. 55,000 i anledning af lockouten. Vi sendte disse penge gennem den danske landsorganisation, og de blev fordelt paa de forskjellige forbund, som var indviklet i striden. Blandt disse var Det svenske jern- og metalarbejderforbund, og dette havde særskilte internationale overenskomster, hvorved det sikredes særlig støtte og stod saaledes langt bedre i det end arbejdsmændene, som maatte nøie sig med det, de fik gennem landsorganisationen. Havde arbejdsmændene nu ogsaa haft særskilte overenskomster, saa vilde alle klart sig bedre, og landsorganisationen vilde intet mistet derved. Ligesom som i Sverige staar I selvfølgelig her i Norge. Hvis I kommer i en

konflikt med 2000 medlemmer, saa kan I ikke klare det. Kan I derimod falde tilbage paa en styrke med 50,000 medlemmer, saa er I trygge. Jeg mener derfor, at vi nu bør ta sagen under alvorlig overveelse. For at ha et udgangspunkt, refererer jeg her den hidtil gjældende overenskomst:

1. At frivillige indsamlinger iverksættes i de andre lande, naar et af forbundene har mindst 10 pct. af sine medlemmer i kamp eller har et streikebidrag af mindst 1 kr. ugentlig pr. medlem.
2. Indskudsfri overgang for medlemmer fra det ene forbund til det andet, naar vedkommende har medlemsbogen i orden og mindst 3 maaneders anciennitet.
3. Forpligtelse til gjensidig at publicere de meddelelser, forbundsbestyrelserne ønsker offentliggjort for de forskellige landes forbundsmedlemmer vedrørende organisationen og streikeforhold.
4. Udveksling af rapporter en gang aarlig mellem de 3 forbund.

Se dette er nu, hvad vi har af overenskomst. Da vi først skal ha vor kongres i juni, og vi ikke har behandlet sagen, kan jeg ikke stille noget forslag; men jeg vil henstille til forsamlingen at drøfte, hvad jeg har fremholdt.

Rich. Hansen: Hvad Lyngsie her har fremholdt er en gammel og prøvet fremgangsmaade, og vi burde vel nu komme til oprettelse af en obligatorisk overenskomst. Jern- og metalarbejderne, typograferne og andre har allerede lignende overenskomster, og det skulde ikke være fortidlig, om vi nu fulgte de andres eksempel. Intet er sikrere end stærke internationale forbindelser. Imidlertid er der nu i de senere aar i alle lande oprettet landsorganisationer, og mellem disse er der forsøgt at faa istand international gjensidighed. Man er imidlertid ikke kommet længere end til i konfliktstilfælde at udsende private indsamlingslister, og vi kjender disse. De er ialmindelighed mislykket. Saaledes husker vi indsamlingen til glasarbejderne i Holland og til grubearbejderne i Tyskland. Nu indser jeg meget vel, at det var bedst, om de enkelte forbund ikke havde saadanne overenskomster, men at det var overladt landsorganisationerne at ordne med dem; men vi har vanskelig raad til at vente. Taleren havde ogsaa været opmærksom paa det af Lyngsie anførte med hensyn til konflikten i Sverige ifjor. Arbeidsmændene stod ved sin mangel paa international særøverenskomst langt uheldigere i det end f. eks. jern- og metalarbejderne, som fik et obligatorisk beløb i forhold til de streikendes antal. Men til arbeidsmændene kom der kun efter frivillig

indsamling fra broderforbundene. Rigtignok udlignet ogsaa vort forbund ekstrakontingent, og landsorganisationen sendte et beløb af 3000 kroner ugen. Vort forretningsudvalg besluttet tillige at sende 6000 kr. til arbeidsmændene direkte for at bøde paa det uretfærdige forhold. Dette blev klandret af H. Lindquist paa landsorganisationens kongres, idet det blev hævdet, at landsorganisationerne skulde stille med det. Det er imidlertid sli, at saalænge andre forbund har disse særøverenskomster og derved stilles bedre i det, er de nødvendige ogsaa for os. Jeg vil derfor anbefale tanken som en midlertidig ordning, indtil landsorganisationen tar sig af den og gennemfører den. Arbeidskjoberorganisationerne har ogsaa i den sidste tid udviklet sig kraftig. De kan hvad tid som helst ta en stor lockout. Det gjælder da at styrke de brancher, hvori vi er svagest, og samtidig faa forbindelser udad. Derved faar vi betryggelse, men det medfører ogsaa — det maa vi huske — forpligtelser. Vi bør derfor i denne sag give forbundsstyret bemyndigelse til at underhandle med broderorganisationerne i Danmark og Sverige og siden lade sagen gaa til urafstemning.

Følgende forslag refereres:

Alb. Moeskau: „Hovedstyret bemyndiges til at forhandle med dansk og svensk arbejdsmandsforbund om en nærmere og mere forpligtende sammenslutning i konfliktstilfælde. Resultatet af forhandlingerne forelægges næste landsmøde til afgjørelse.“

Ivan Bjerkmann: „Hr. Lyngsies henstilling med motiver trykkes og uddeles til landsmødets repræsentanter og blir at behandle senere under mødet.“

Alb. Moeskau: Jeg er, som man kan vide, ganske enig med Lyngsie i den tanke, han har antydnet. Den er stor og omfattende. Men ligeoverfor realisationen staar de fleste af os endnu paa ukjendt grund. Den vil desuden kræve sine særskilte loyparagrafer, som fordrer omtanke og nærmere udarbejdelse. Af disse grunde har jeg fremsat mit forslag. Rich. Hansen havde sagt, at det var bedst, at landsorganisationen tog sagen op. Det er ganske rigtig, og vort forsøg vilde netop være en god spore til dennes initiativ. Jeg tror ikke, vi blev synderlig klogere, om forslaget blev trykt og omdelt her, og det er derfor unødvendigt.

Gunnar Sethil: Dengang da den gamle overenskomst sendtes rundt til godkjendelse i foreningerne stemte jeg imod den; det gjorde jeg først og fremst fordi jeg syntes den indeholdt saa altfor lidet. Den vilde kun bli en papirbestemmelse uden praktisk virkning. En

anden grund var hensynet til at landsorganisationen burde ta sig af sagen. Men det havde ogsaa vist sig vanskelig for landsorganisationerne at komme til klar forstaaelse med hensyn til internationale overenskomster. Dette kom tildels deraf, at landsorganisationerne var bygget forskjellig i de forskjellige lande. Men vi maatte nu erkjende, at kunde sagen ordnes gjennem landsorganisationerne, saa var det bedst. Her spiller nu ogsaa noget andet ind, og det var, at flere af de andre forbund allerede havde ordnet sig internationalt, og da var sagen klar ogsaa for os. Vi maa faa en overenskomst, som gaar videre end den, vi har. Fra Norsk jern- og metalarbejderforbund sendtes der ifjor til deres svenske broderorganisation under lockouten 60,000 kroner udenom det, som kom ind ved landsorganisationen. Her ser man betydningen, og dette bør drive os til nu at søge istandbragt en fast og bindende overenskomst mellem vore forbund. Lyngsø havde ikke stillet noget forslag, som Bjerkman synes at have troet. Jeg slutter mig til indholdet i Moeskaus forslag; men da det er altfor længe til næste landsmøde, ønsker jeg heller, at der gives hovedstyret bemyndigelse til at underhandle og saa at sagen sættes under votering ved urafstemning i afdelingerne.

Bjerkman: Kunde være enig med Moeskau i at til en realitetsbehandling af sagen dennegang kunde vi ikke gaa, men det vilde alligevel have sin store betydning at repræsentanterne fik sat sig ordentlig ind i, hvad en saadan overenskomst burde indeholde, og det kunde ske ved at trykke en indstilling.

Janne Jönsson: Vi stod i denne sag noksaa uforberedt; men det havde sin interesse, at den var kommet frem. Dette er det første af de 3 landsmøder, som afholdes iaar, og derfor maa initiativet tages her. Sagen kan da udredes og forberedes og fremlægges ogsaa paa dansk og svensk arbejdsmandsforbunds landsmøder. De andre forbund, særlig jern- og metalarbejderne, har stærke internationale forpligtelser, som har vist sig til stort gavn for dem. Det svenske jern- og metalarbejderforbund arbejdede dog for at faa disse internationale overenskomster samtidig med at det stod udenfor landsorganisationen. Først i sidste øieblik gik de ind, da de saa, at de absolut trængte det. Aarsagen til at vi ikke har haft strengere overenskomster er, at vi ikke har været rædde. Vi har stolt saa meget paa os selv alene. Dertil ved vi jo, at dersom landsorganisationen gaar videre, saa maa vi træde til der, og der kræves opofrelser. Imidlertid vil vore medlemmer ved nu at faa en egen overenskomst, faa en god prøvetid. Længere end til at gi en bemyndigelse til styret kan vi dog neppe gaa her. Udredningen vil ogsaa ha sin store betydning.

I Sverige ser det nu ud til, at vi staar foran store og indgribende forandringer. Et forslag til omordning vilde, om det blev vedtat, medføre at ca. 5000 af vort forbunds medlemmer blev fordelt mellem samtlige 34 svenske fagforbund. Et andet forslag, der kommer fra Sydsverige gaar ud paa at sløife alle fagforbund og danne et eneste stort arbejderforbund. Dette forslag har dog vakt stor modstand fra vore medlemmer. Ikkedestomindre kan det være et fremtidsspørgsmaal. Tal. anbefalede bemyndigelse for styret til underhandling.

Kristen Tørrer foreslog: „Forbundsstyret bemyndiges til at indlede forhandlinger med Dansk arbejdsmandsforbund og Svensk grof- og fabriksarbejdet forbund angaaende mere faste bestemmelser om gjensidig støtte under større konflikter. Vedtagelsen eller forkastelsen af den saaledes udarbejdede overenskomst afgjøres ved urafstemning inden 1ste januar 1907.“

O. Lian: Jeg har den bestemte opfatning, at fagvise internationale overenskomster var en feilagtig vei. Den retning fagorganisationens udvikling havde tat var imod dem. Det var kun enkelte fag, som typograferne og metalarbejderne, der havde disse særoverenskomster, og de var da gjerne levninger fra før landsorganisationerne blev stærke, før et enkelt forbund kunde finde støtte i sit eget land, at det paa egen haand søgte udenom. Men vi maa modarbejde klassefølelsen inden organisationen. Det er et vigtigt spørgsmål, som her er tat op; og jeg tænker, vi gjør bedst i at lade landsorganisationen ordne det. Ialfald bør intet videre end en udredning vedtages. Igrunden burde vi heller opløse de særoverenskomster, vi har; thi for hvert forbund, som opretter saadanne, lægges hindringer paa den vei, som vi alligevel tilslut blir nødt til at gaa. Gjennem landsorganisationen bør alt saadant herefter gaa.

E. Skogmo: Jeg tror ikke at disse særoverenskomster er heldige. Til Moeskau vil jeg ha sagt, at ogsaa vi, som bor langt oppe i afkrogene, maa være med at afgjøre saadanne ting. Og derfor burde han ha tat med urafstemning i sit forslag. Tal. sluttet sig forøvrigt til, hvad Lian havde anført.

A. Kalvaa: Spørgsmaalet er ikke nyt for alle, men mange har dog ikke havt anledning til at sætte sig ind i det. Jeg er derfor tilbøielig til at stemme for Bjerkmans forslag. Selv om nu et af de andre forslag vedtoges, saa skydes sagens afgjørelse ud i det blaa. Og lad os nu f. eks. tænke os, at urafstemning blev vedtaget med knebent flertal, vilde ikke da den stærke minoritet gjøre sig gjældende paa sagens realisation? Ibsen hævdede jo, at minoriteten altid havde ret. I realiteten bør det standpunkt seire, som gaar ud paa,

at landsorganisationen faar stelle med denne sag. Jeg tror nu forøvrigt, at de sydsvenske arbeideres forslag om et eneste stort arbejderforbund er det idéelle. Der gaar penge til alle disse styre, som vi kunne bruge til øgning af vor magt i kampen mod kapitalismen. Intet var iveien for, at forslaget kunde afgjøres her, og vi kjendte saameget til det, at vi sikkert kunde træffe en afgjørelse til arbeidernes bedste.

K. Torres: Vi maa være opmærksom paa, at det kun er bemyndigelse til underhandling, som ønskes. Lyngsie og Jönsson har heller ikke nogen bemyndigelse endnu og maa søge den hos sine forbund. Skulde der udarbejdes indstilling i sagen, saa maatte vi nedsætte en komite dertil, og vi har ikke raad til at ta vore bedste mænd fra landsmødets almindelige arbeide nu. Vi bør desuden ha saa stor tiltro til det kommende forbundsstyre, at det kan gives denne bemyndigelse. Urafstemningen kan da bli tat i januar 1907. Moeskau's forslag om udsættelse til næste landsmøde var uheldigt, fordi det udsåed sagens afgjørelse altfor længe. Vi kan inden den tid komme op i større historier, og vi bør derfor være forberedt.

Lyngsie: Naar hr. Lian mente, at en saadan sammenslutning burde ha sit udspring fra landsorganisationen, saa tog han feil. Stillingen er slig, at institutionen udvikler sig nedefra, som det er tilfældet med alle fagforeningsinstitutioner; saaledes vil det ogsaa gaa med denne sag. Fra særøverenskomst gaar det til landsoverenskomst. Den dag alle fag staar med faste forbindelser hvert for sig, vil veien være aaben for en landsorganisationsoverenskomst. Det er nemlig saaledes, at skræddere har lettere for at komme overens med skræddere, skomagere med skomagere, arbejdsmænd med arbejdsmænd ogsaa internationalt. Spørgsmaalet kan nu stilles: Er den norske landsorganisation istand til at understøtte de norske arbejdsmænd tilstrækkelig i en stor lockout i en arbejdsbranche? Nei, vi tror det ikke. Heller ikke den danske vilde greie det. De er for talrige og kan ikke hjælpes indenfor sit eget land. Saaledes er da stillingen, at hvert fag maa slutte overenskomst for sig, til landsorganisationen kan overta det hele. Men paa dette møde kan vi kun tilkjendegive vor mening om forhandling i denne sag. Et realitetsforslag her vilde være unyttigt; thi sagen maa ogsaa op i broderorganisationerne i Danmark og Sverige. Det rigtigste er derfor at gi bemyndigelsen og saa beslutte urafstemning.

A. Bratvold: Jeg maa støtte hr. Lian i denne sag. Gjennem landsorganisationen maa vore konflikters godkjendelse gaa, og det er derfor rigtigst, at ogsaa denne sag gaar samme vei. Foreslaar derfor:

„Der henstilles til sekretariatet for Arbeidernes faglige landsorganisation at tage skridt i retning af at faa istand et mere effektivt internationalt samarbeide under konflikter.“

Jeg mener, at den støtte, vi vil komme til at faa, vil vi faa i lige fuldt maal gjennem landsorganisationen. Dens ledelse har ogsaa bedre oversigt over forholdene.

Moeskau: Det høres ud, som om alle er enige i tanken. Enkelte er endog saa begeistrede for gennemførelsen, at de vil gennemføre den straks. Men her foreligger ikke nogen egentlig realitetsafgjørelse; vi indbydes kun til at forhandle. Og tillige maa sagen ogsaa op i svensk og dansk arbejdsmandsforbund. Kalvaa, som vil ha sagen afgjort straks, minder om Michelsen. Vi har ikke mandater til en saadan afgjørelse, og vi maa være forsigtige, saa vi ikke overskrider vore mandater. En urafstemning var ikke rigtig, og heller ikke tror jeg, den er nødvendig. Sagens endelige afgjørelse bør derfor udstaa til næste landsmøde. Denne sag maa drøftes i hele sin bredde. Der er nu med hr. Bratvolds forslag kommet et, som vil gaa endnu sattere end mit. Jeg fastholder derfor fremdeles mit forslag.

Rich. Hansen: Det er aldeles ikke urigtigt at bestemme en urafstemning her. Det er tverimod det loyaleste, vi kan gjøre. Bratvolds forslag var fuldstændig overflødig; thi landsorganisationen gjorde nok, hvad den kunde, og spørgsmaalet vil bli optat paa førstkomende skandinaviske kongres. I princippet har Lian ret; men han tar feil, hvis han tror, at særøverenskomster stænger veien for landsorganisationsoverenskomster. Det modsatte er tilfælde. Det vilde være lettere at faa en landsoverenskomst jo flere særøverenskomster der var. Men sagen er den, at der er store praktiske vanskeligheder for landsorganisationen at overta dette nu. Vi maa derfor, hvis vi vil være trygge, gjøre som de andre forbund. Derved er intet foregrebet. Saa vil vi faa udredet sagen i fagbladet for urafstemningen. Jeg vil henstille til forsamlingen at vedta Torres' forslag.

Bjerkman: Jeg har heller ikke tænkt, at der skulde bli nogen realitetsbehandling paa dette møde; er forsaavidt enig med Torres; men debatten vilde, hvis vi fik en ordentlig udredning, være mere frugtbringende.

Alfred Nilsen: Saadanne overenskomster er høist paakrævede. Vil derfor støtte forslaget om bemyndigelse til underhandling. Heri ser jeg veien til, at det hele kan bli overtat af landsorganisationen.

O. Lian: Ikke paa nogen maade vil jeg blande mig ind i Arbejdsmandsforbundets indre forhold. Det er sandt, der er en tendens til fagvise overenskomster, som Lyngsie har været opmærksom paa;

men den udvikling er feilagtig. Det høres pent, naar der siges, at dette er veien; men ser vi nærmere paa det, saa vil vi finde, at det er en omvei. Det viser sig klarest deraf, at de fag, som allerede har internationale overenskomster, slet ikke er tilbøjelig at søge dem gennem landsorganisationen. Men landsorganisationen er alligevel det bedste, for det er bedre at forhandle med en end med tyve.

A. *Kalvaa*: Protesterede mod sammenligningen med Michelsen. Bjerkmans forslag var det forsigtigste. Hvis Moeskaus forslag blir vedtat, saa har vi kun knæsat princippet, og saa gaar det en tid af 2—3 aar med kampe mellem kapitalismen og arbeiderne, uden at vi har faat realiseret princippet. Vi bør ikke skyde tiden ud i aarrækker, naar vi altid har kampene for døren.

Joh. *Gudmundsen*: Jeg vil slutte mig til Rich. Hansens udtalelser. Naar de andre forbund har sine overenskomster, saa er det bedst ogsaa for os at gaa til oprettelsen. Landsorganisationen kan saa, naar tiden kommer, uden vanskelighed overtage det hele. Jeg vil anbefale vedtagelsen af Tørres' forslag.

Lyngsie: Der er enighed om, at en forbindelse skal vi ha. Fagorganisationens udvikling er gaat for sig slig, at alle fag har faat sine forbund, og saa har disse fag dannet landsorganisationen. Saaledes maa ogsaa de internationale overenskomster, som sagt udvikles. I landsorganisationen maa spørgsmaalet tages rækkevis, og der maa gaaes omstændelig frem. Det kan ta aar. Kan nu de skandinaviske arbejdsmænd undvære en saadan overenskomst, til landsorganisationen faar sin istand? Jeg tænker ansvaret blir mindre ved at vi nu lader vore ledende mænd underhandle. Tørres' forslag bør derfor vedtages.

Ødegaard: Et vigtigt sammenslutningsspørgsmaal foreligger her for os, og ved at gi vore ledende mænd bemyndigelse til at underhandle, vil sammenslutningen af alle skandinaviske arbejdsmænd til en kompakt hær fremmes.

Skaraas og *Berg* anbefalede Tørres forslag.

Der voteredes først over første del af Tørres' og Moeskaus forslag, der var ligelydende. Denne passus vedtoges mod 2 stemmer. Dernæst voteredes over anden del af Moeskaus forslag. Den forkastedes mod nogle faa stemmer. Anden del af Tørres forslag vedtoges derpaa enstemmig. Bratvolds forslag forkastedes med stort flertal. Bjerkmans bortfaldt.

VI. Selvhjælpsinstitutioner.

1. Forslag om oprettelse af arbejdsledighedskasse.
2. — ” — ” sygehjælpekasse.
3. — vedrørende forsikringskassen.

Til punkt VI var indkommet følgende forslag.

1. Undertegnede tillader sig herved at foreslaa oprettelse af en arbejdsledighedskasse optaget paa dagsordenen til kommende landsmøde.

Gustav Rontén,

Foreningen udtaler sin tilslutning til det af medlem Gustav Rontén indsendte forslag til landsmødet om oprettelse af en arbejdsledighedskasse inden forbundet.

Foreningen „Enigheden“.

2. Forretningsudvalgets forslag:

Paa grund af den i de senere aar herskende arbejdsløshed og de krav, som fra arbejderne side er reist om stats- og kommunetilskud til arbejdsledighedskasserne, der har havt til følge, at der fra en departemental komite foreligger forslag til lov om offentligt tilskud til arbejderne arbejdsledighedskasser, gjør denne sag for tiden saa aktuell, at forretningsudvalget finder at maatte forelægge landsmødet i grove træk et udkast til grundlag for oprettelse af en arbejdsledighedskasse inden forbundet.

Dette saa meget mere som Kristianiaafdelingerne har nedsat en komite til at tage under overvejelse spørgsmaalet om oprettelse af en arbejdsledighedskasse for Kristiania, og der fra foreningen „Enigheden“ er kommet forslag om oprettelse af en arbejdsledighedskasse, men uden nogensomhelst udredning eller motivering.

Forretningsudvalget forelægger derfor sagen for landsmødet til afgjørelse, men under den forudsætning, at i tilfælde vedtagelse maa det bli et paalæg til forretningsudvalget at paa grundlag af de her gjorte grove træk i detail udarbejde love og regler for arbejdsledighedskassen og med motivering omsende samme til urafstemning i afdelingerne. I tilfælde $\frac{3}{4}$ af de afgivne stemmer afgives for kassens oprettelse, sættes denne i virksomhed 1. januar 1907, hvad indbetaling angaar, og 1. januar 1908, hvad udbetaling angaar.

Udkast til reise- og arbejdsledighedskassens love.

§ 1. Kassens formaal er at yde medlemmer understøttelse under arbejdsledighed samt reisehjælp til medlemmer, der grundet arbejdsløshed maa reise ud for at søge arbeide.

§ 2. Kassens midler tilveiebringes:

- a. Ved en ugentlig kontingent fra medlemmerne af 10 øre,
- b. ved en udlignet ekstrakontingent paa afdelingerne i forhold til, hvad hver afdeling har erholdt i arbejdsledighedsunderstøttelse. (Se § 8.)

§ 3. Kassen administreres af forbundets hovedkontor.

§ 4. Berettiget til understøttelse i tilfælde af arbejdsløshed er kun de:

- a. der har været medlem af forbundet siden kassens oprettelse i de sidst forløbne 12 maaneder og har betalt kontingent for mindst 52 uger siden sidste indmeldelse. Fristempler regnes saaledes ikke;
- b. der ikke resterer kontingent for mere end 4 uger og forøvrigt foreviser sin medlemsbog i orden med afdelingens paategning og stempel.

§ 5. Understøttelsens størrelse er 1 kr. pr. dag — søn- og helligdage indbefattet — og kan erholdes for indtil 50 dage i kalenderaaret. Dog kan ikke udbetales i fortløbende understøttelse for mere end 50 dage, selv om man kommer ind i nyt kalenderaar. Før ret til understøttelse da, igjen kan indtræde paanyt, maa der hengaa mindst 8 uger fra sidste gang understøttelsen blev erholdt, og maa derfor mindst 4 af disse 8 uger være betalt kontingent.

Medlemmer, som i 2 paa hinanden følgende aar har erholdt understøttelse fuldt ud, er ikke senere berettiget paany, medmindre de siden sidste understøttelse har arbejdet og betalt kontingent for mindst $\frac{1}{2}$ aar (26 uger).

Medlemmer, som i 3 eller flere aar har betalt kontingent til kassen uden at erholde nogen understøttelse, kan ved indtrædende arbejdsledighed paa sin afdelings indstilling erholde kr. 1,25 pr. dag.

§ 6. Arbejdsledigheden regnes fra den dag den arbejdsløse melder sig for den funktionær paa stedet, der udbetaler understøttelsen. Understøttelse udbetales dog ikke for de første 7 dage efter anmeldelsen.

Ingen understøttelse udbetales i forskud uden i det tilfælde, som i § 7 nævnt.

§ 7. Arbejdsledighedsunderstøttelsen kan ogsaa oppebæres som reiseunderstøttelse og kan i tilfælde betales forskud for indtil 7 dage, og ved anmeldelse til reise kan retten til understøttelse indtræde fra første dag.

§ 8. Hvis arbejdsledighedskassens udgifter i kvartalet overstiger kassens ordinære indtægter, udskrives en ekstrakontingent paa afdelin-

gerne i forhold til underskuddets størrelse. Denne ekstrakontingent fordeles paa de forskellige afdelinger i nøiagtigt forhold til den understøttelse, hver enkelt forenings medlemmer har erholdt.

§ 9. Som arbejdsløse regnes kun de, der er opsagte fra sin plads eller som uden opsigelse ufrivillig blir arbejdsløse paa grund af naturhindringer eller andet, der bevirker hel eller delvis arbejdsstansning.

Arbejdsledighed af rent forbigaaende art berettiger ikke til understøttelse; saaledes kan ikke juleferier eller lignende regnes som arbejdsledighed.

Arbejdere, hvis beskæftigelse er af den art, at den medfører nogle dages arbejdsløshed mellem hver job, eller som i kortere eller længere tid af aaret er sysselsat ved eget eller andres jordbrug, fiskeri eller anden lønnende beskæftigelse, regnes ikke for arbejdsløse.

§ 10. Regler vedrørende betingelserne for ret til understøttelse samt kontrollen med de arbejdsløse udarbejdes af forretningsudvalget. Ligeledes regler og bestemmelser vedrørende administrationen og ved hvem og paa hvilken maade understøttelsen skal udbetales.

*

Finder landsmødet at kunne anbefale oprettelse af en arbejdsledighedskasse paa det her angivne grundlag, gjøres skridt til vedtagelse af fuldstændige love enten ved realitetsbehandling paa landsmødet, ved paalæg til forretningsudvalget eller nedsættelse af en lovkomite. Urafstemningen inden afdelingerne kan i tilfælde kun gjælde for eller imod kassens oprettelse.

Koppang: Hovedspørsmålet er her, om tiden nu er inde til oprettelse af en arbejdsledighedskasse. Sikkert er det, at det medfører mange vanskeligheder. Nu var imidlertid tanken udkastet, og vi maatte ta den under den nøiagtigste drøftelse. Særlig maatte vi nøie overveie de økonomiske spørsmåal.

Rich. Hansen: Forslag om at omgjøre forsikringskassen til en arbejdsledighedskasse var oppe paa landsmødet i Trondhjem og blev enstemmig forkastet. Kravet har ikke været synderlig stærkt siden heller. Men kjendsgjerningen var dog den, at arbejdsledigheden bevirket nød og endog frafald fra organisationen. Der er imidlertid i vort forbund den vanskelighed, at vi ikke arbejder under de samme forhold. Vi har brancher, hvor arbejdsledighed næsten ikke kjendes, og vi har brancher, hvor arbejdsløsheden er periodisk. Vi kan saaledes vanskelig bedømme situationen. Vi har da ogsaa i forretnings-

udvalget været i tvil om oprettelsen af arbejdsledighedskassen, idet vi ogsaa har havt det for øie, at vor organisations væsentligste opgave er den at være en kamporganisation. Der kunde da næres frygt for, at en saadan institution vilde svække vor kampvne, idet ogsaa udgifterne vilde bli store. Vi har dog ikke villet komme uforberedt til mødet. Nogen nøiagtig statistik over arbejdsledigheden inden forbundet har der ikke kunnet skaffes. Afdelingerne har ikke kunnet skaffe os de oplysninger, vi her trængte. Følgen heraf er da ogsaa, at vi mangler den nødvendige oversigt. Det skulde synes saa, at det laa i enhver interesse at hjælpe dem, som ikke har arbeide; men endnu er vi ikke kommet derhen; den solidaritet har vi ikke opnaaet, og vi mangler endnu selv inden organisationen den nødvendige solidaritet. Derfor har vi forment forelægget som skeet med en lav kontingent og ret til at udligne eventuelt underskud paa afdelingerne i forhold til understøttelsen. Derved vilde det være lettere at gaa med ogsaa for de afdelinger, som næsten ingen arbejdsledighed har. Vort forslag er noget i lighed med det, som bragtes frem i Danmark. Men det blev nedvoteret ved urafstemningen. — De ulemper, som produktionssystemet fører med sig, burde egentlig produktionen bære, og vi har da ogsaa fattigvæsenet; men enhver ved om den forsmædelse det fører med sig at falde tilbage paa dette, og det er ikke at anbefale ogsaa af den grund, at man mister sin borgerret. Det er i væsentlig grad for at bevare borgerrettighederne, at mange arbejdsledighedskasser er oprettet. I vort forslag er der rimeligvis en række mangler, for hvis paavisning vi selvfølgelig vil være taknemmelige. Det er selve grundtanken, det gjælder. Vi blir nok enige om detaljerne, naar vi debatterer dem. En af grundene for at vi iaar kommer med et udformet forslag i denne sag er, at en departemental komité nu er kommet med et bestemt forslag om stats- og kommuneunderstøttelse for arbejdsledighedskasser, og der siges, at det er stemning for forslaget i regering og storting. Det kunde da være godt, om vi havde vor institution i orden.

Formiddagsmøde 9de april.

Dirigent: *Kalvaa.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes. Ved navneopraabet var følgende fraværende: Ole Braaten, Anthon Tandberg, Karl Bentsen, Otto Andersen og Peder Nedberg. Nedberg meldte sig straks efter opraabet. For Jens Kristiansen og Alfr. Gjoransen var der indsendt mandater, men de var ikke mødt. Hr. *Karl Lundgren* ønsket sit

nedstemte forslag om navneopraabets sløifning indført i protokollen. *Skjølberg* forespurgte om ikke landsmødet vilde foretage sig noget i anledning Steens begravelse. *Skaraas* foreslog: „Mødet afsluttes kl. 12 idag i anledning statsminister Steens begravelse“. *Berg* sluttede sig ogsaa til dette forslag. *Karlgren* og *Jakobsen* talte imod det. *Skaraas* forslag forkastedes mod 23 stemmer.

Man gik derpaa over til fortsat behandling af punkt VI paa dagsordenen.

Alb. Moeskau foreslog: „Det paalægges forbundsstyret at være afdelingerne behjælpelig med oprettelse af arbejdsledighedskasser“.

B. Berg: En arbejdsledighedskasse inden vort forbund, der er saa forskelligartet i sine bestanddele, kan bli en farlig institution. Der kan ved dens virksomhed indtræde uretfærdige forhold, og dette kan igjen lede til rivninger og endog splittelse. Foreningen „Enigheden“ burde saaledes betænkt sig vel, før den fremsatte forslaget. Jeg mener ogsaa, at det vilde være paafaldende for os at oprette en saadan institution nu allerede før stat og kommune har foretaget sig noget i sagen. Lad os vente til saa sker. Og endda mener jeg, at det for vort forbunds vedkommende vilde være heldigst om hver afdeling havde fri vilje.

R. Ødegaard: Jeg kan i et og alt slutte mig til hr. Rich. Hansens udtalelser. Forøvrigt vil jeg si, at en arbejdsledighedskasse er umulig i mange afdelinger. En saadan afdeling er den, jeg tilhører. Men det er sandt, at var solidariteten der, saa vilde nok disse ulemper overkommes. Ser vi nøgternt paa forholdene, som de virkelig er, saa maa vi imidlertid give hr. Berg ret i hans opfatning. Jeg kan ikke anbefale oprettelsen af arbejdsledighedskasse fortiden.

H. Fløisbønn: Jeg har tidligere havt meget tilovers for oprettelsen af en arbejdsledighedskasse; men der har været skuffelser. Jeg har blandt høvleriarbejderne set, at et medlem kunde ha staat i foreningen indtil understøttelse er opnaaet, og saa var han væk. Mest, synes det mig, at vi nu kan naa ved at styrke vor kamporganisation og kjæmpe mod de kapitalistiske udbyttere, uden selvhjælpsinstitutioner. Eller lad os nu først og fremst vente, til vi faar se, hvad stat og kommune har at byde. Jeg tror det blir smaat stel, vi kan vente os fra det hold. Mine erfaringer tilsiger mig altsaa, at oprettelsen af en saadan kasse vil medføre fare for forbundet, idet de afdelinger, som intet brug har for den kan sprænges ud.

Hans Oliverson: Naar jeg for nærværende er imod oprettelse af en arbejdsledighedskasse, saa er det ikke fordi jeg er imod prin-

cipet. Jeg anser det tvertimod for aldeles udmerket. Men forstaaelsen for en saadan institution har endnu ikke gjennemsyret vort forbund, og vi vil faa mange udmeldelser, om vi nu beslutter dens oprettelse. Dertil kommer, at vi heller ikke har oversigt over dens kostende, vi mangler statistiske oplysninger, og har derfor maattet ty til ekstrakontingent. Men ekstrakontingenten er ellers noget, vi holder paa at arbeide os bort fra. Den er altid et skræmsel i organisationen. Alt taler for, at tiden ikke er inde for oprettelse af arbejdsledighedskasse i vort forbund.

J. Monkerud vilde sige forbundsstyret tak, fordi det havde fremlagt forslaget nu. Det gjorde godt at faa det debateret.

Gunnar Sethil: Der har været talt og diskuteret meget om arbejdsledigheden i den senere tid. Nogle har kaldt den et „problem“, andre et „Damoklessværd“, og mange er de midler, som har været nævnt imod den. Sagen er, at det gjælder at vareta arbejderens interesser under ethvert givet forhold, og intet af de anviste midler mod arbejdsløshed var under de nuværende forhold mer probat end arbejdsledighedskasser. Forskjellige fagorganisationer har da ogsaa allerede oprettet denne institution for sine medlemmer. Det fordelagtigste her kunde vel være, at forsikringspræmien i sin helhed blev paalagt produktionen, men det kan bli et fremtidsspørgsmaal. Organisation bør nu gribe anledningen og oprette sine egne selvhjælpsinstitutioner. Jeg mener da ogsaa, det maa være i vort forbunds interesse at faa institutioner, som sikrer medlemmerne i tilfælde af arbejdsløshed, netop i paavente af stats- og kommunal støtte. Vistnok er det saa, at der kan være praktiske vanskeligheder; men disse kan med god vilje og solidaritetens vækst overvindes. Det kan høres, at jernbanearbejderne er imod og fabrikarbejderne siger: Vi har jo ingen arbejdsløshed. Faar en mand afsked iblandt os, saa er han væk for stedse. Men denne tankegang er ikke korrekt. Solidariteten maa naa saa langt iblandt os, at en arbejder aldrig kan mistes for organisationen. Skiften af fag og arbejdssted og endog land bør være uden betydning her. Fuld gjensidighed med organisationen, ompændende alt, maa være maalet. Vi har her inskriptioner paa vore faner, som lyder slig: „Kom, ræk mig, o broder, din barkede haand, før af løgn og af sult vi forgaa.“ Dette var netop et rigtigt ord her. Og det maatte fremfor alt gjælde kampen mod arbejdsløshedens altomsgribende dæmon. Jeg er derfor af den formening, at vi bør faa en arbejdsledighedskasse i vort forbund; men saa maa vi ogsaa arbeide paa solidaritetens udvikling. Hermed har jeg dog paa ingen maade *overseet* de praktiske vanskeligheder. Angaaende gennemførelsen er

jeg af samme mening, som Rich. Hansen udviklet igaar. Det kommer an paa, om beslutningen fattes med overveiende majoritet. Sker ikke det, umuliggjøres tankens realisation denne gang. Kort sammenfattet er min mening følgende: Personlig er jeg ubetinget for institutionens oprettelse; men før vi kan gaa til gennemførelse, maa vi ha bortryddet de praktiske vanskeligheder, som stiller sig iveien.

Karl Thronsen: Jeg kan ikke gaa med paa oprettelse af en arbejdsledighedskasse her. Vi maatte da ta særskilt stærke hensyn til forholdene i træmasseindustrien, hvor ogsaa tilslutningen til forbundet i det sidste har været stærkest. Mange af de folk, som arbejder inden denne branche, har en jordvei ved siden af. Her blir det altsaa et kompliceret forhold. Skal vi gaa til kassens oprettelse, saa tilsiger dette os at gjøre den frivillig og ikke tvungen.

Bernt Skaraas: Kampen mod arbejdsløsheden er nu naaet saa langt, at stat og kommune ogsaa har tat den op til drøftelse, og det kan ansees som sandsynligt, at de vil yde sine bidrag. Men det kan vi paa ingen maade overse. Vi talte igaar om, at jern- og metalarbejderne stod bedre rustet internationalt end vi. Men de staar ogsaa bedre rustet nationalt, og gaar stat og kommune til at yde bidrag, saa maa vi i den skat, vi betaler, ogsaa være med at betale disse; de forbund, som har arbejdsledighedskasser, vil nyde godt af dem; men vi vil intet faa, hvis vi undlader at oprette institutionen. Det er imidlertid at bemærke hertil, at vi arbejdsmænd netop lever under saa usikre forhold, at vi kanske mest af alle trænger til at sikre os. Jeg vil derfor stemme for oprettelse af en arbejdsledighedskasse inden forbundet.

Oluf Amundsen: Den tanke, vi her diskuterer, anser jeg meget god. Det maa erindres, at vi har liden kontingent i vore afdelinger; men saa er ogsaa rettighederne derefter. Arbejdsledighedskassen vil medføre forhøielse af kontingenten; men saa vil den igjen gi fordele af største værdi. Kontingentforhøielse er vore medlemmer imidlertid bange for. Jeg har særlig mærket det i vor forening, at man er nok saa nøie. Om man skulde oprette en arbejdsledighedskasse, vil jeg imidlertid raade til den største forsigtighed. I det forelagte lovudkast staar der i paragraf 9 bl. a. følgende passus:

„Arbejdere, hvis beskæftigelse er af den art, at den medfører nogle dages arbejdsløshed mellem hver job, eller som i kortere eller længere tid af aaret er sysselsat ved eget eller andres jordbrug, fiskeri eller anden lønnende beskæftigelse, regnes ikke for arbejdsløse.“

Som kjendt i Nordland vil jeg til dette ha sagt, at fiskeriet trænger store forberedelser og udlæg, og endda kan det mislykkes;

men herfor faar fiskerne da ingen erstatning. For nordlandske forhold er kassen saaledes efter de foreslaaede love absolut umulig.

B. Berg replicerede til Sethil og hævdede, at solidaritetsfølelsen var vel saa stærk blandt jernbanearbejderne som blandt Kristianiaarbejderne.

Alb. Moeskau: Dersom vi kan finde et rimeligt og for alle afdelinger retfærdigt grundlag, saa bør vi gaa til oprettelse. Jeg synes ikke, det er noget, der kan være mere paakrævet i forsikringsveien, end dette mod arbejdsløsheden. Ved sygdom og anden ulykke vækkes medfølelsen, og naboer og venner støtter og lindrer; men i arbejdsløshed, som kan være den største ulykke, er det ingen, som viser deltagelse. Den tyngsel faar ofret bære alene. Men vanskeligheden ligger i, at forholdene i vort forbund er saa forskellige. Sagen trænger for os den omhyggeligste udredning, og vi maa bygge paa nøiagtig statistik. Jeg har derfor fremsat forslag om oprettelse af frivillige kasser, for at vi ved dem ogsaa kan vinde erfaringer. Vi maa være forsigtige og agtpaaagivne mod alt, som kan virke splittende. Derfor bør styret assistere ved oprettelsen af disse kasser.

H. Fløisbonn foreslog: „Spørgsmaalet om oprettelse af arbejdsledighedskasse henlægges.“ — Jeg fremkommer med dette forslag, fordi jeg tviler paa, at solidaritetsfølelsen endnu er stærk nok. Jeg er i saa maade enig i, hvad hr. Sethil har fremført.

Nicolai Hansen foreslog: „Landsmødet henstiller til de stedlige styre at søge oprettet arbejdsledigheds-kasser.“ — Naar jeg har fremsat dette forslag, saa er det i hensyntagen til de mange forskellige fag inden vort forbund. Hvert stedligt styre kan da ta sagen op i den form, som passer bedst for hvert sted. Selvfølgelig bør vi støtte hinanden; men herunder maa vi ogsaa erindre, at fortjenesten er ujevn, og det er en vigtig faktor, naar vi skal opta beregninger for oprettelse af kassen. De stedlige styre har her det bedste skøn.

H. Sjurseth: Arbejdsledighed har vi nok desværre til sine tider allesteds og i alle brancher. Men naar vi skal tale om effektive midler mod den, blir spørgsmaalet: Er solidariteten stærk nok? Jeg tror det vil gaa baade aar og dag, før det er tilfældet. Thi solidariteten kjøbes ikke for penge. Den maa arbeide sig langsommelig frem iblandt os. Oprettelse af arbejdsledighedskasse vil medføre store konsekvenser. Og med hensyn til udlæggene kan det gaa slig, at afdelingerne kan si: Nei tak. Om disse, der har talt for oprettelse, kunde sætte viljestaal i de svage sjæle; men det er usikkert. De afdelinger, som for øieblikket ikke trænger, vil sætte sig imod. 10 øre om ugen i kontingent er heller ikke nok, og saa vil der bli ekstra-

kontingent. Og hver gang, der kommer krav om noget saadant ekstra, saa maa vi forudskikke det med en pen tale, svøbe det saa godt ind som mulig; thi længer frem ser ikke mange. Det maa desuden erindres, at vi ogsaa har en forsikringskasse, som endnu ikke er traadt helt i virksomhed. Vi maa først se, hvorledes den gaar. Jeg vil anbefale Fløisbonns forslag.

C. M. Eriksen: Skulde vi ha en saadan institution, saa maatte den være frivillig. Jeg ved ialfald, at i vor branche er forholdene slige, at ingen gaar med. De er meget bange for kontingentforhøielser, og desuden behøver ingen i vor branche at gaa arbejdsløs.

Karl Lundgren foreslog: „Spørgsmaalet om oprettelse af arbejdsledighedskasse udsættes til næste landsmøde i paavente af vedtagelse af lov om offentlige tilskud til saadanne kasser.“ — Ved næste landsmøde ser vi, hvad stortinget har gjort, vi vil have havt tid til overveielse, og vi kan undersøge alle forhold, saa vi har et bedre grundlag at gaa ud fra end det, vi nu har. Jeg anbefaler derfor mit forslags vedtagelse.

Martinius Fælla: Jeg er ubetinget imod oprettelse af en saadan kasse nu. Den kan bli en sprængende kile. Ialfald vil cellulosearbejderne sætte sig imod. Dertil maa vi erindre, at det blir ekstrarbejde for styret, og vi ved ikke, hvor meget af kontingenten der kan gaa med til administration. Jeg stemmer for Lundgrens forslag.

E. Skogmo: Her maa nu være sagt, hvad siges kan, i denne sag. Jeg er enig med Fløisbonn i, at det kan virke sprængende; men jeg vil ikke anbefale hans forslag. Forbundsstyret bør støtte de stedlige styre i oprettelsen af lokale arbejdsledigheds-kasser, og da er Moeskaus forslag det korrekte. Vi kan saa trygt beregne, at næste landsmøde vil bli sammensat som dette, og da kan vi ogsaa vide udfaldet. Jeg vil advare mod henlæggelse. Det er det samme som forkastelse, og kapitalisterne bør ikke undes den glæde, at vi sætter os imod en god sag.

A. Gabrielsen: Der er en side af sagen, som endnu ikke er berørt. Arbejdsledigheden er en udvækst paa det privatkapitalistiske samfund, og igrunden saa burde dette samfund i sin helhed ogsaa bære alle følger. Ved at vi opretter kassen vil det for vore indre forhold kun ha tilfølge, at endel sløve falder fra. Men det er stillingen til hele samfundet, vi ogsaa maa se paa, og da ved vi, at denne sag kun løses ved socialismens gjennemførelse — ved at produktionsmidlerne gaar over til fælleseie. Vi vil ved oprettelsen af denne institution saaledes kun hæmme socialismens fremgang. Sethil nævnte, at jernbanearbejderne ikke syntes interesserede i oprettelsen af arbejds-

ledighedskasse; det skal man ikke sikkert fastslaa. Der er stor periodisk ledighed blandt jernbanearbejderne, og det kan nok ogsaa komme for grubearbejderne, som nu synes mindst berørt.

J. Karlgren: Det er ganske rigtig saa, at jernbanearbejderne slet ikke er imod oprettelse af kassen; men de indser, at den blir vanskelig at kontrollere. Hvis vi f. eks. i vinter havde haft en saadan kasse, saa vilde vi trængt 4—5 gange saa høi kontingent som den foreslaaede. Imidlertid bør vi ikke helt henlægge forslaget, men videre i anerkjendelsen af det end til at støtte Lundgrens forslag, kan jeg heller ikke gaa.

Eberhardsen: De største vanskeligheder vil komme til at flyde deraf, at en stor del i vort forbund lider af kronisk arbejdsløshed. Jeg støtter udsættelsesforslaget.

J. Petersen: Spørgsmaalet er altfor vigtigt til at henlægges. Vi maa debattere det og gi det en stor plads i vor agitation. Desuden maa det erindres, at stat og kommune ved at være med og støtte denne sag derved erkjender, at de er ansvarlig for arbejderens udkomme og interesseret i deres velfærd. Det ligger heri en revolutionerende tanke, som er langt større end den økonomiske side af sagen.

Lars Moen: Vi maa erindre, hvorledes statsmagterne og kommunerne har stillet sig til arbejdsløshedsspørgsmaalet. Saaledes vil jeg gjøre opmærksom paa stortingets indstilling af 8. mars i vaar. Jeg syntes 2000 kroner var smaat, og samtidig udtalte finansministeren, at statskassens økonomiske stilling var slig, at intet mer kunde gjøres. Jeg tænker de kunde gjort noget ganske andet, om viljen havde været der. Men vi skal netop ligeoverfor slige foreteelser holde sagen varm. Og ialfald skal ikke vi slappe af. Hos os er det imidlertid de faa øre fra hvert enkelt medlem, som spiller saa stor en rolle. Under de forskjelligartede forhold vi lever, er det for os imidlertid det mest praktiske at hver enkelt afdeling opretter sin kasse. Jeg vil anbefale Moeskaus forslag.

T. Iversen anbefalede ligeledes Moeskaus forslag.

Rich. Hansen: Efter denne debat tviler jeg ikke paa hvilken skjæbne, forslaget vil faa. Jeg tror dog, at de fleste undervurderer solidariteten. Den er større end man her vil ha det til. Det er sagt, at faar vi en saadan kasse, saa vil de afdelinger, som i øieblikket ikke kan vente sig fordele af den, gaa ud. Det skal vi slet ikke forudsætte. Blev der stor majoritet for oprettelse — som forudsat $\frac{3}{4}$ ved urafstemning i afdelingerne, og uden det kunde man ikke gaa iveri, — saa var der nok ingen fare for udmeldelser. Det er forresten ikke saa

ligetil med en udmeldelse. Hvor skulde de udmeldte gaa hen, hvilken skjæbne vilde disse afdelinger faa? De kunde ingen vei komme. Om selve sagen er det at si, at efter den statistik, vi har, skulde 10 øre om ugen være tilstrækkelig kontingent for kassen; men blev den oprettet, saa vilde det straks være i den enkeltes interesse, at arbejdsløshed blev anmeldt, og udgifterne vilde øge. Derfor har vi anvist ekstrakontingent som udvei, indtil erfaringerne selv kan bli rettesnor for den ordinære kontingents størrelse. En frivillig kasse vilde være værre end ingenting. Nei, skal noget udrettes, saa maa den bli obligatorisk. Nic. Hansens forslag er i saa maade det eneste acceptable. Det er nok desværre arbejdsløshed ogsaa blandt jernbanearbejderne. Der gaar næsten ikke en uge hen uden at der melder sig arbejdsløse jernbanearbejdere paa kontoret. Men for jernbanearbejderne vilde ganske vist en reisekasse være af større betydning end en arbejdsløshedskasse. Herom er der ogsaa taget bestemmelse i vort forslag til love for en eventuel arbejdsløshedskasse. Jeg henviser her til udkastets § 7. Derved vilde vi ogsaa undgaa disse mange irregulære reiseaan, som selv gamle kjendte folk, saa ofte har let ved at glemme. Rart er det forresten, at jernbanearbejderne og sag- og høvleriarbejderne, der har saa stor arbejdsløshed, skal være mest imod kassens oprettelse. Med hensyn til stats- og kommuneunderstøttelse er det at sige, at der altid fra vore modstandere er fremholdt, at understøttelse af saadanne arbejdsløshedskasser ikke er nødvendig, fordi fagorganisationen og dens institutioner endnu er saa lidet udviklet. Ved at oprette kassen kan vi ialfald beskjære dette argument. Det er nok sandt som Gabrielsen sa, at ondet kun kan helbredes ved socialismens gennemførelse; men derfor skal vi ikke foragte de foreløbige midler, som netop er de faste trin frem til socialismen. Hr. Amundsen burde ikke stemme mod oprettelsen fordi om et punkt i lovene var ham imod. Amundsens kjendskab netop med hensyn til dette punkt vilde nok tages med ved den endelige bestemmelse af lovene.

Nic. Hansen: Skulde jeg tat hensyn kun til mit eget fag, saa vilde ogsaa jeg maattet ha været imod oprettelse af kassen. Thi blandt mine kammerater er der omtrent ingen arbejdsløshed. Men det var fordi jeg hørte, at stemningen for oprettelse var saa mat, at jeg fremkom med mit forslag. Sagen var altfor god til at bli henlagt.

I. Skjølberg: Jeg kan i omtrent et og alt underskrive, hvad hr. Sjurseth har sagt i denne sag; men det sørgelige var, at han konkluderede med en anbefaling af Fløisbonns forslag. Vi behøver da slet ikke give sagen et mistillidsvotum. Og her er det kun spørsmål

om at hjælpe de engere foreninger, som har trang til arbejdsledigheds-kasse, til at faa denne oprettet. De to forslag, som der burde bli tale om for os, som anser sagens fremme ønskelig, er Moeskaus og Nic. Hansens. Og af disse vil jeg anbefale Moeskaus.

Gunnar Sethil: Jeg vil gjøre hr. Berg opmærksom paa, at jeg slet ikke har berømmet Kristianiaarbejdernes solidaritet paa jernbanearbejdernes bekostning. Jeg har kun talt om sagen i sin almindelighed. Med solidaritetstanken kan det vel omtrent være ligedan bevendt. Forøvrigt vil jeg paapege, at det ikke bare er en selvhjælpsinstitution, det her gjælder. Det er ogsaa en kampinstitution. Ved at yde reservearmeen vor støtte, vil den ikke kunne bruges mod os i vore kampe. Det er reservearmeen, kapitalisterne bygger paa. Havde de ikke den, var det vi, som raadet.

Martin Dahl: Det vilde ikke være heldigt, om Arbeidsmandsforbundet nu undlod at foretage noget i denne sag. Saameget mere som staten og kommunerne nu efter al sandsynlighed kom til at gjøre noget. Vi burde ialfald ikke hjælpe til at holde det nede. For min afdeling er arbejdsledigheds-kasse høist nødvendig. Løsarbejderne i Kristiania er meget udsat for arbejdsledighed. Forøvrigt er jeg enig med Gabrielsen i, at en hel del jernbanearbejdere ogsaa ofte er ledige. Og mange af disse strømmer ind til byerne. De er stærke folk i konkurrencen, intelligente og muskelkræftige og kan slaa fra sig. De har derfor let for at konkurrere ud de i alle henseender svagere byarbejdere, og det virker forstyrrende paa vore arbejdsforhold. Jeg tænker, naar vi ser stort og uhildet paa sagen, saa vil vi finde, at hele vort forbund trænger kassen, og jeg vil anbefale, at vi gaar til oprettelsen.

A. P. Helland: Paa det nuværende stadium kan jeg ikke være med at anbefale oprettelse af arbejdsledigheds-kasse for hele forbundet. Bare det, at vi fra først af blir nødt til at knytte et saa uheldigt arrangement som det med ekstrakontingent og afdelingernes erstatningspligt til den, er nok til, at jeg ikke kan stemme for det. Ved at vedta hr. Nic. Hansens forslag vil man imidlertid faa vide, hvorledes stillingen er i afdelingerne, og hvad de ønsker. Næste landsmøde vil i dette ha en fuldstændig sikker rettesnor.

H. Fløisbonn: Hr. Skogmo sa, at han trodde kapitalisterne vilde glæde sig, om vi undlod at oprette denne institution — jeg tror kapitalisterne helst saa, at vi kun heftet os i selvhjælpsinstitutioner. Der er forresten god anledning til at ta sagen op igjen paa næste landsmøde, om mit forslag blir vedtat.

A. Kalvaa: Naar jeg ikke kan være med paa oprettelse af arbejds-

ledigheds-kasse for forbundet nu, saa er det fordi jeg tror det er bedst vi benytter tiden til næste landsmøde til at samle de nødvendige oplysninger. Det er ganske sandt, at vore selvhjælpsinstitutioner ogsaa kommer kapitalisterne tilgode. Vi maa komme derhen, at produktionsmaadens virkninger falder tilbage paa de rette ansvarshavende, og det er under de nuværende forhold kapitalisterne.

Votering: *Fløisbonns* forslag forkastedes mod 5 stemmer. *Lundgrens* vedtoges mod 12 st. *Votering* over de øvrige bortfaldt.

VI 2. Forslag om oprettelse af sygehjælpekasse.

Følgende forslag var indkommet og trykt paa dagsordenen:

1) Forbundet opretter en kasse til hjælp i sygdomstilfælde efter følgende regler:

§ 1. Kassens formaal er, at i sygdomstilfælde understøtte sine medlemmer for i mest mulig grad at forskaane dem fra fattigkassen og saaledes værne om deres politiske rettigheder.

§ 2. Alle medlemmer af Norsk arbejdsmandsforbund kan bli medlemmer af hjælpekassen mod at erlægge en kontingent af 15 øre pr. uge til samme. (Se § 8.) Kontingenten kvitteres i medlemsbogen ved kassens egne kontrolmærker.

§ 3. Den, som har været medlem af kassen i mindst tre maaneder og ikke staar til rest med sin kontingent i over 4 uger, er berettiget til understøttelse.

§ 4. Ved almindelig sygdom udbetales ingen understøttelse for de to første uger. For de næste to uger udbetales pr. dag kr. 1,50. Varer sygdommen længere end fire uger, udbetales kr. 2,00 pr. dag, saa længe sygdommen varer.

§ 5. Ved sygdom, foranlediget ved ulykkestilfælde, som kommer ind under ulykkesforsikringsloven, udbetaler kassen differencen mellem, hvad den tilskadekomne faar i erstatning fra arbejdsgiver eller rigsforsikringen og kassens høieste beløb (2 kr.). Tiden er den samme som i § 4 nævnt.

§ 6. Den, som i beruset tilstand, ved slagsmaal, liderlighed eller aabenbar skjodesløshed paadrager sig sygdom, har ingen ret til understøttelse.

§ 7. Andragende om understøttelse indsendes til kassens bestyrer gennem formanden for den forening, hvor vedkommende har sit forbunds medlemsskab. Andragendet skal ledsages af bevidnelse fra foreningens formand og kasserer eller sekretær, at vedkommende fremdes er arbejdsdygtig, eller om han er blit arbeidsfør, hvor mange

dage han var udygtig. Forbundets direkte medlemmer, som selv indgir andragende om understøttelse, maa vedlægge lignende bevidnelse fra to troværdige mænd, helst kommunens ordfører eller lensmand som den ene.

§ 8. Syge forbundsmedlemmer har ikke adgang til indmeldelse i kassen, og fristempling for kontingenten bevilges ikke.

§ 9. Norsk arbejdsmandsforbunds landsmøde er hjælpe-kassens høieste myndighed. Kun dette kan give, ophæve eller forandre dens love. Det vælger kassens bestyrer med absolut majoritet, fastsætter hans løn og bestemmer, om han skal stille kaution.

§ 10. Forbundets hovedstyre og forretningsudvalg har, hvad hjælpe-kassen angaar, den samme ret, som ifølge forbundets love er dem tilstaaet i andre forbundets anliggender.

§ 11. Hjælpe-kassen har sin egen administration, og dens bestyrer besørger hele dens korrespondence og fører dens regnskaber.

§ 12. Landsmødet vælger to revisorer, som en gang hvert kvartal gennemgaar kassens regnskaber og afgir beretning om samme til forretningsudvalget.

§ 13. Forretningsudvalget og revisorerne har til enhver tid adgang til bestyrerens bøger. Findes der at være misligheder ved disse, kan forbundsstyret ved en majoritetsbeslutning suspendere ham og ansætte en ny indtil første landsmøde.

§ 14. Bestyrerens kontante kassebeholdning maa som regel ikke overstige 500 kroner. Det øvrige indsættes i en af forretningsudvalget antagen bank og kan kun hæves efter anvisning af forbundets formand.

§ 15. Ekstrakt af det reviderede kvartals- og aarsregnskab indføres i „Social-Demokraten“.

§ 16. Denne lov træder i kraft den 1. juli 1906.

Joh. Karlgren.

2) Principalt.

Inden forbundet søges dannet en kasse med en ordinær aarlig kontingent af kr. 0,50. Hvis dette skulde vise sig utilstrækkeligt, da at udligne ekstrakontingent, dog ikke overskridende kr. 0,50 pr. aar. Kassens formaal blir at hjælpe, naar sygdom indtræffer udenom arbejdet, og skal understøttelsen ydes i en begrænset tid, som landsmødet nærmere bestemmer. Ligeledes bestemmer landsmødet, hvor stort bidraget blir hver uge.

Subsidiært.

Enhver afdeling, der inden sin midte skulde have en kollega, som uforskyldt er kommen i saadan stilling, at han lider nød, har vedkommende afdeling snarest at sende forbundsstyret en skrivelse med nøiagtig opgave om forholdene, attesteret og bevidnet af afdelingens formand og sekretær. Forbundsstyret har da at tage sagen under overveielse, og hvis det finder at godkjende det, da udligne en ekstrakontingent pr. medlem efter bedste skøn, som dog ikke maa overstige 10 øre.

Aalesunds murarbejderforening.

A. Bratvold foreslog: „Spørsmaalet tages ikke under behandling“.

Joh. Gudmundsen: Jeg maa meget bestemt fraraade, at dette spørgsmaal blir henlagt. Vi maa ofre en eller et par timers debat paa en saa stor sag som denne. Om ikke andet, saa vil selve debatten være frugtbringende. Enhver vil fra den ta med sig hjem en mening om sagen, og derved har det hele vundet.

Bratvolds forslag forkastedes mod et par stemmer, hvorpaa sagen sattes under almindelig debat.

J. Karlgren: Denne sag er ingenlunde ny. Den har levet i afdelingerne og været drøftet mand og mand imellem, og den var oppe til behandling paa Bergensmødet for 4 aar siden. Den har dog ikke nogensinde været systematisk udredet, og heller ikke har der været leveret noget lovudkast. Desuden har vi selvfølgelig veget tilbage for de øgede forpligtelser, som det fører med sig. Kontingenten vilde forhøies og administrationen fordyres. Sagen har været motiveret i al korthed i „Arbejdsmanden“; men selvfølgelig trængte det hele en mere indgaaende drøftelse, hvilket det nu forhaabentlig vilde faa. Aarsagerne til, at sagen presser sig frem, er mange. Der er nu disse mange oppraab til syge medlemmer, som øger med forbundets vekst, og som man snart blir saa lei af, idet denne form af indsamling ogsaa virker uretfærdig. Det blir imidlertid ogsaa saa mange af dem, at man snart intet hensyn kan ta til dem. Det er nu saa, at det kan være godt for den syge at faa lidt hjælp; men hjælpen kommer i form af almisse og uden ret, og derved blir den ikke alene mer uregelmæssig, men ogsaa af mindre behagelig art. Det, man faar som en ret, er bedre end almisse. Det er nok saa, at en hel del afdelinger har sygekasser allerede nu; men det bør ikke være til hinder for, at forbundet som helhed faar sin sygekasse. Og saa er det

nu det med disse sygekasser, der er uden forbindelse med hinanden, at om jeg en tid har staaet i en afdeling med sygekasse og saa flytter over til en, som ikke har, og jeg der blir syg, saa er jeg lige hjælpeløs. Dette taler for, at forbundet bør oprette sin kasse. Jeg havde ikke ventet, at de afdelinger, som allerede har sygekasse, skulde opponere herimod, som det tegner til. En sygekasse som den, der vilde oprettes efter de af mig antydede regler, vilde administrere sig selv. Det er nemlig saa, at der i en afdeling kan findes forskjellig forstaaelse af en sag ogsaa som denne. Derfor er der aabnet frihed for enhver til at være med eller undlade. Aarsagen til, at jeg ikke anbefaler at gjøre den obligatorisk, kommer af den skjæbne, forslaget tidligere har faaet. Ikkedestomindre ved jeg, at der er saa mange enkelte, som har forstaaelse af sagen, at den alligevel kan gennemføres. Tænker jeg mig, at mindst $\frac{1}{3}$ af vort forbunds medlemmer kommer med, saa har vi dermed 2000 medlemmer, og det vilde være en anseelig sygekasse. Jeg skulde tro, at de fleste har opgjort sig en mening om selve principet. Det kan vi slaa fast. Men detaljerne ved gennemførelsen kan frembyde vanskeligheder, og disse bør vi komme til klarhed over i debatten.

Andr. Braivold: Det var ikke min mening at afskjære anledningen til oprettelse af en frivillig sygehjælpekasse. Derved risikerer jo ikke vi, som allerede har sygekasse, at faa den forstyrret. Jeg vil i anledning forelægget gjøre opmærksom paa, at i forslag til § 4 staaer, at en syg kan faa en understøttelse af 2 kr. pr. dag, saalænge sygdommen varer. Her er ingen grænse sat, og det kan føre til farlige konsekvenser for kassen. Jeg er paa ingen maade imod, at vore selvhjælpsinstitutioner udvikles.

Gudmundsen anbefalede stærkt forslaget i sine hovedprinciper, ligeledes hr. *Monkerud*.

B. Skaraas: Der er enkelte praktiske vanskeligheder ved oprettelsen af en saadan kasse for det hele forbund. Saaledes denne, at man ingen læge kan faa. Jeg kan vel indse, at en saadan sygekasse med den foreslaede organisation vilde være tjenlig for jernbanearbejderne; men da burde ogsaa kassen oprettes særskilt for disse.

K. O. Ødegaard: Jernbanearbejderne flytter stadig, og sygekasse for afdelingerne er derfor umulig for dem. I det foreliggende forslag er der taget fuldt hensyn til disse forhold, og der er endda givet enhver anden i forbundet anledning til at være med. Det bør derfor vedtages. Det dækker alle forhold.

Karl Amundsen: Jeg er fuldt opmærksom paa nødvendigheden af sygekasser iblandt os. Den afdeling, jeg tilhører, har allerede syge-

kasse; men da jeg nu skjønner, at den her foreslaede kasse skal være frivillig, har jeg intet at indvende imod den.

Ole Vold: Naar hr. Karlgræn nu fremlægger dette forslag, saa har han naturligvis bygget det paa de rige erfaringer, han har høstet ved vore jernbaneanlæg. Og erindres maa det, at kassen kun ved at oprettes af og for forbundet kan faa betydning for jernbane- og veiarbejderne. En frivillig kasse *udenfor* forbundet vilde være meningsløs.

P. Fjeld: Jeg sympatiserer stærkt med kassens oprettelse. Vi, som allerede har sygekasser, bør ikke være med at hindre det. Men jeg tror dog, at hr. Karlgræns beregninger med hensyn til tilslutningen vil slaa feil. De er altfor sangvinske. Jeg har i saa maade erfaringer fra den kasse, vi har her i Kristiania. § 4 i forslaget maa ændres, saaledes at bidrag betales fra sygdommens begyndelse.

Martin Dahl: Vi maa slutte os til principet i Karlgræns forslag. Selvhjælpsinstitutionerne holder arbejderne sammen.

Berg støttet Karlgræns forslag. Man maatte dog ikke lade den tankegang gaa gennem debatten, at man ved oprettelsen gav jernbanearbejderne en støtte. De kunde nok hjælpe sig selv. Sagen for sagens skyld var her det ene korrekte.

H. Sjurseth: Sluttes mig i denne sag til Karlgræn, og jeg gjør det netop, fordi min afdeling har baade begravelles- og sygekasse, og de trives godt. Jeg ønsker, at disse gode institutioner ogsaa skal naa andre.

Karlgræn: Naar hr. Skaraas anbefaler os jernbanearbejdere at oprette egen sygekasse, saa maa det være af ubekjendtskab med forholdene. Der har foregaaet et arbejde for at splitte jernbanearbejderne ud af forbundet, og i dette splittelsesarbejde har netop egen sygekasse været brugt. Vi ældre vil imidlertid ikke vide noget af dette; vi tror paa forbundets helhed.

Samtlige følgende talere: D'hr. Helland, C. M. Eriksen, Skjølbjerg, M. Hansen, Anders Sivertsen, Rich. Hansen, Gabrielsen, M. Dahl, A. Lundgræn, Nic. Hansen, Hans Oliverson og Gudmundsen, udtalte sin tilslutning til principet i Karlgræns forslag, hvorpaa det blev *enstemmig* vedtaget, at frivillig sygehjælpekasse inden forbundet oprettes.

Man gik over til detaljbehandling af Karlgræns lovudkast.

Skjølbjerg: Jeg skulde være tilbøielig til at foreslaa nedsat en komité til at behandle dette forslag. Det er muligt at her findes endel tekniske mangler, som kan rettes; medens de i forsamlingen kan forarsage en uødig debat. En komité vilde her være en stor besparelse.

Moeskau, Karlgræn og Gudmundsen støttet tanken, og Skjølbjerg

fremstillede forslag om at en komité paa 5 mand skulde nedsættes for at gennemgaa lovudkastet. Forslaget vedtoges *enstemmig*.

Følgende valgtes til dette hverv: J. Karlgren med 87 st., J. Skjølberg 69, Alb. Moeskau 66, M. Sundby 55 og J. Gudmundsen med 46 st.

Aalesunds murarbejderforenings forslag til samme punkt udsattes til sygehjælpekassens love var behandlet.

Eftermiddagsmøde mandag 9de april.

Dirigent: *Karlgren.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes. Ved navneopraabet var følgende fraværende: B. Berg, Ole Braaten, Karl Bentsen og Otto Andersen. Hr. Jens Kristiansen meldte sin ankomst til mødet. Paa dirigentens forslag udsattes behandlingen af punkt VI 2, og man gik over til

VI 3. Forsikringskassen.

Følgende forslag var indkommet og trykt paa dagsordenen:

1) Forsikringsbeløbet bliver at udbetale ved 60-aarsalderen, forudsat at vedkommende har staaet i forbundet i mindst 20 aar.

Foreningen „Prøven“.

2) Forandring af forsikringskassens love:

- a. Kassens formaal er ved gjensidig solidaritet at sikre Norsk arbejdsmandsforbunds medlemmer med et lidet bidrag i alderdommen eller deres efterladte ved en tidligere død.
- b. Til dette formaals opnaelse afsættes der af hvert inden forbundet afsat kontrolmærke 10 øre til forsikringskassen.
- c. Dør et medlem, og hans medlemsbøger viser, at han har staaet i forbundet uafbrudt i mindst 3 aar og opfyldt alle sine forpligtelser, udbetales der til hans hustru, uforsørgede børn, slægtninger eller andre, der under hans sygdom har ydet ham rogt og pleie, kr. 300,00. Har afdøde været medlem 5 aar kr. 500,00.
- d. Naar et medlem har fyldt sine 60 aar, og hans medlemsbøger viser, at han har staaet i forbundet uafbrudt i mindst 20 aar og opfyldt alle sine forpligtelser, udbetales der ham kr. 800,00, hvorved dødsbidraget, kr. 500,00, falder bort.
- e. Skulde det vise sig, at den foreslaaede kontingent til forsikringskassen ikke strækker til, kan forretningsudvalget udligne ekstra-kontingent.

- f. Forsikringsbidraget kan ikke gøres til gjenstand for noget som helst krav fra offentlige myndigheder eller private fordringshaveres side, med mindre afdøde har overdraget det ved testamente.
- g. Kassens regnskaber føres særskilt og revideres samtidig som forbundets øvrige regnskaber. *Wiks jernbanearbejderforening.*

3) § 18 litr. a kommer til at lyde:

Kassens formaal er ved ordnet gjensidig solidaritet at sikre Norsk arbejdsmandsforbunds medlemmers efterladte et lidet bidrag, hvorved den værste ved deres forsørgers død opstaaede nød kan lindres, eventuelt ham selv, naar et medlem har staaet i organisationen i mindst 20 aar og i denne tid har opfyldt alle sine forpligtelser overfor forbundet og har naaet en alder af 60 aar faar sit forsikringsbidrag kr. 500,00 udbetalt i live, hvorved en og hver organiseret og vort forbund tilsluttet vil kunne lettes under bekymringen for sin alderdom.

Eidets grubearbejderes forening.

4) § 18 litr. c bør lyde:

Dør et medlem, og hans medlemsbøger viser, at han ved sin død har været medlem af forbundet i mindst 5 aar og opfyldt alle sine forpligtelser, udbetales der til hans hustru og børn et forsikringsbidrag paa 200 kr.; har vedkommende været medlem i 10 aar 500 kroner osv. som før.

Arne Olaisen,
medlem af Spigerarb.s forening.

5) § 18 bør lyde:

- a. Kassens formaal er ved ordnet gjensidig solidaritet at sikre Norsk arbejdsmandsforbunds medlemmers efterladte et lidet bidrag, hvorved den værste ved deres forsørgers død opstaaede nød kan lindres. (Se videre punkt d.)
- b. Til dette formaals opnaelse afsættes der af hvert inden forbundet afsat kontrolmærke 5 øre til forsikringskassen.
- c. Dør et medlem, og hans medlemsbøger viser, at han ved sin død har været medlem af forbundet uafbrudt i mindst 3 aar og opfyldt alle sine forpligtelser, udbetales der til hans hustru, uforsørgede børn eller andre slægtninge, hvem afdøde stod i forsørgelsespligt til, 300 kroner. Har afdøde været medlem i 5 aar 500 kroner. Har afdøde ingen paarørende, som her nævnt, bortfalder bidraget, forsaavidt ikke forskriften i punkt d krænktes.
- d. Den, som ifølge § 5 punkt a er fri al kontingent til forbundet,

men savner paarørende, til hvem han har forsørgelsespligt, har ret til at bortgive forsikringsbidraget ved testamente.

- e. Skulde det vise sig, at den fastsatte kontingent til forsikringskassen ikke er tilstrækkelig, kan forretningsudvalget foreta ekstraudligning.
- f. Forsikringsbidraget kan ikke gøres til gjenstand for nogetsomhelst krav fra offentlige myndigheder eller private fordringshaveres side; ligesom det heller ikke kan overdrages ved testamente, uden i det tilfælde som i punkt d foreskrives.
- g. Kassens regnskaber føres særskilt og revideres samtidig som forbundets øvrige regnskaber.

Joh. Karlgren.

6) Der foreslaaes:

- a. Naar et medlems kone dør, udbetales straks 100 — et hundrede — kroner.
- b. Forsikringsberettiget er ethvert medlem, der har opfyldt alle sine forpligtelser til forbundet i 1 — et — aar og betalt den til øiemedet udlignede ekstrakontingent.
- c. Til dækkelse af dødsbidraget udskrives en ekstrakontingent af 50 — femti — øre pr. medlem. Heraf udbetales dødsbidraget, indtil 200 — to hundrede — kroner er tilbage af første udligning, da udlignes atter 50 — femti — øre og saa fremdeles.

Stenarb. forening, Bergen.

Bratvold foreslog: „De nugældende love for forsikringskassen bibeholdes.“

Moeskau: Jeg maa fraraade, at man vedtager hr. Bratvolds forslag, der er et henlæggelsesforslag. Ogsaa jeg har en sag at forebringe i denne forbindelse, og jeg ønsker ikke at blive afskaaret derfra.

Lars Torres anbefalede Bratvolds forslag.

Bratvold: Der kan ikke paavises nogen alvorlig mangel i loven for forsikringskassen som den er, og da holder jeg det for unødvendigt at faa en lang debat om forandringer.

Karlgren fraraadede vedtagelsen af Bratvolds forslag. Der vøteredes. Bratvolds forslag vedtoges med 49 mod 36 stemmer.

Sivertsen: Jeg skulde formene, at forslaget fra Stenarbeidernes forening, Bergen, ikke kommer ind under den beslutning, som nu er fattet, men maa behandles som et selvstændigt forslag.

Gudmundsen støttede denne opfatning.

Skjølberg hævdede bestemt, at forslaget var et selvstændigt punkt og maatte behandles som saadant.

Efter en længere debat om dette spørgsmaal væsentlig vedrørende forretningsordenen vedtoges det at realitetsbehandle forslaget fra Stenarbeidernes forening.

Sivertsen: Naar dette forslag er fremkommet for 3die gang, saa er det i følelsen af, at der ved konens død i en arbeiderfamilie sker et saadant indgreb ogsaa i det økonomiske, at neppe trangen er større nogensinde ellers end i et saadant tilfælde. Kommer det da ogsaa pludselig, saa staar de gjenværende raadløse og hjælpeløse. Forsikring mod en saadan ulykke er af lige saa stor vigtighed som i alle andre tilfælde. Sandt nok er det, at vi for at faa denne sag paa glid har maattet ty til at foreslaa en ekstrakontingent; men i følelse af sagens betydning er den ganske vist ogsaa overkommelig.

Bratvold: Eftersom sagen nu stiller sig, saa blir dette en særskilt kasse; men flere saadanne institutioner bør vi ikke ha, og især naar den er forbundet med ekstrakontingent maa vi undgaa den. Lad os heller forsøge ved alle mulige midler at beholde de nye medlemmer, vi har faat end at drive dem væk ved ekstrakontingent.

A. Kalvaa: Hvis lovene for forsikringskassen var blit revideret, saa havde vi kunnet faa dette ind i disse love. Nu maa det bli en særskilt institution, og det har jeg saa store betænkeligheder imod, at jeg kan ikke være med paa det. Thi jeg anser det ikke heldigt, at der for en kone, som ikke staar i forbundet, er lettere at faa udbetalt forsikringsbidrag end for en mand, som staar i forbundet. Men bortset fra dette, synes jeg, ekstrakontingent er et saa tvilsomt middel, at jeg sir, at jeg er imod institutionen ogsaa af den grund. Men for at faa hel oversigt over sagen, maatte vi ogsaa kjende noget til dødelighedsprocenten blandt arbeidernes hustruer.

H. Sjurseth anbefalede forslaget fra Stenarbeidernes forening i Bergen. Det var ligeledes tiltraadt af Bergens kommunale vei- og vandværksarbeidernes forening. Alle vil faa godt af en fuldkommen forsikring; thi alle maa dø. Hustruerne vil ved den her foreslaaede forsikring ikke faa større ret i forbundet end den, som forsikringspræmien gir. Mange afdelinger rundt i landet trækkes med kostbare institutioner, saakaldte „dødelader“, som er i høj grad uøkonomiske. Den kasse, det her var tale om, kunde administreres af forbundets styre og maatte formentlig være frivillig. En udligning af 50 øre, trodde taleren, vilde falde baade billigere og bedre. Den ordning maatte være heldigere end til stadighed at maatte betale en ugentlig kontingent. Tal. maatte derfor anbefale forslaget paa det bedste.

I. Skjølberg foreslog, at punkt b i forslaget skulde forandres derhen, at der istedetfor 1 aar sattes „3 aar“. Tal. var enig i, at kassen burde oprettes, men man maatte sætte den paa solide økonomiske fødder.

R. Ødegaard: Jeg kan slet ikke være enig med Kalvaa i hans betragtninger her. Savnet og nøden i et arbejderhjem kan bli langt større ved en kones død end ved mandens. En kvinde kan ofte være smidigere til at hjælpe sig frem i en slig ulykke end en ensom mand. Men der er rimelighed i, at der kræves 3 aars forudløbende medlemskab, før forsikringen udbetales. De 50 øre i ekstrakontingent skulde her ikke være saa farlige.

A. P. Helland: Naar man faar sin hustru forsikret for 100 kroner, saa skulde en ekstrakontingent paa 50 øre ikke være saa afskrækkende. Denne sag er saa god, at vi ikke burde nedvotere den. Livet er rigt paa eksempler paa, hvor elendig det kan bli i et hjem, hvor konen falder fra. Det er tredje gang, dette forslag er oppe inden forbundet, og det har været drøftet og overveiet, saa nu skulde vi være modne til at gennemføre det. Vi kan godt gaa over til 3 aar istedetfor 1.

Joh. Gudmundsen: Ogsaa jeg kan gaa med paa 3 aar, saa der behøves ikke at bli nogen debat om det. Det har været fremholdt af de fleste talere, at manden staar hjælpeløs, naar hustruen dør. Her er et savn. Det er selvfølgelig feil, naar det siges, at hustruerne, som ikke staar i forbundet, skal ha denne forsikring. Det er netop manden, som det her gjælder. Det hænder da ogsaa ofte, at man gaar frivillig til en saadan ekstrakontingent for at yde hjælp. Her faar vi den da i regelmæssige og rigtige former, og det vil erstatte mange enkelte „dødelader“.

Rich. Hansen foreslog: „Forslaget fra Stenarbeidernes forening, Bergen, oversendes den til behandling af sygekasselovene valgte komite for, om mulig, at faa ind en bestemmelse om begravelsesbidrag i sygekasseloven.“

Det er ofte, at man i en sygekasse tillige har begravelsesbidrag. Det er saaledes, om der ellers er majoritet for det, ingenting iveau for, at vi kan ta det med der.

Nic. Hansen var principielt for Stenarbeidernes forslag, men kunde subsidiært ogsaa gaa med paa at faa det ind i sygekasseloven. Det var en misforstaaelse, naar Kalvaa mente, at der skulde være udligning af ekstrakontingent ved hvert dødsfald. Der vilde kun bli udligning hver gang det trængtes.

C. M. Lyngsie: Jeg ved meget vel, at landsmødets ærede del-

tagere ikke har indbudt os for at smigre os. Men da skal heller ikke vi smigre. Vi skal udveksle vore erfaringer og meninger i al frimodighed. Og da vil jeg si, at mangen en, som kom til at overvære eders landsmøde, ofte heller vilde tro, det var et forsikrings-selskab end et fagforbund, som holdt landsmøde. Men hovedmeningen med vort arbeide skulde dog være at høine værdien af arbeidernes to næver. Naar vi faar istand en forsikring, saa maa vi ogsaa vide, hvor vi skal ta pengene; de maa placeres et sted. Eders nuværende love for forsikringskassen kan inden en vis tid føre eder op i forpligtelser til 3 millioner kroner. Ethvert medlem, som har staaet 5 aar i forbundet og dør, skal udbetales 500 kroner. Med eders 6000 medlemmer vil dette om 20 aar føre eder op i forpligtelser til 3 millioner kroner. Men om der nu regnes med en stærk fra- og tilgang, saa I kun har igjen det halve af eders nuværende medlemmer, saa vil det dog alligevel bli 1½ million. Hvor vil I tage disse penge? Forsikringsvæsenet er i vore dage en vanskelig videnskab, som matematikerne bryder sine hoder med. Staten beskjæftiger sig med forsikring; men den gjør det efter forretningsmæssige principer, og det skulde I ogsaa, om I vil beholde institutionerne. I kan ikke under ordinære omstændigheder paa nogen maade opretholde de forpligtelser, som eders loves § 18 stiller, og endda ligger her forslag om yderligere at udvide forsikringen baade ved at øge udbetalingen og trække ind flere berettigede, nu ogsaa afdødes pleiersker. Dette forslag har I vistnok klogelig afvist; men saa vil I trække hustruerne ind i forsikringen, og med forsikringens udvidelse øger forpligtelserne. Jeg vilde henstille til eder, at I, istedetfor at drøfte dette her, lod fremsætte forslag om, at eders forbundsstyre paalægges at gaa til forsikringskyndige mænd og lade undersøge om, hvorvidt de forpligtelser, I har, nu gaar, og hvorledes I kan møde dem.

Joh. Pettersen hævdede, at begravelsesbidraget godt kunde indføres i sygekasseloven.

Fløisbonn og *M. Dahl* udtalte sig imod yderligere nye forsikringsinstitutioner.

A. Gabrielsen: Det er fra enkelte hold fremholdt, at dette forslag ligger udenfor forsikringskassens omraade. Jeg skulde dog mene, at i realiteten er det netop et forsikringssspørsmål. Og da burde man rettelig vedtaget Viks arbejderforenings forslag og ikke i egeninteresse ladet det falde. Tal. vilde anbefale Rich. Hansens forslag.

E. Skogmo: Den er nok ikke saa bort i natten Kalvaas udtalelse, at hustruerne ogsaa burde staa i forbundet; men det lader sig ikke praktisk gennemføre. Tal. kunde gjerne stemme for en saadan for-

sikring; men da maatte den oprettes som en særskilt institution efter Bergensforslaget, og Rich. Hansens forslag burde ikke vedtages.

Lars Torres fandt forbundets forpligtelser allerede saa store, at den dag kunde komme, da man endog med de forsikringsinstitutioner som var oprettet, maatte gaa til udligning af ekstrakontingent.

I. Bjerkman: Der er meget, som taler baade for og imod dette forslag. Sagen er i sig selv god; men spørgsmaalet er, om vi kan ordne det økonomiske betryggende. Jeg er nærmest tilbøielig til at gaa med paa det nu. Det er ikke helt korrekt at si, at konerne ikke er medlemmer, naar de alligevel er med at bære udgifterne.

A. Larsen vilde anbefale forslaget. Det var ingen risiko ved det, naar det vedtoges med den af hr. Skjølberg antydede ændring.

B. Skaraas frygtet for, at denne kasse vilde komme ind i samme spor som forsikringskassen, og kunde derfor ikke stemme for forslaget.

I. Skjølberg imødegik Lyngsie. Hans billede var malt paa en altfor mørk baggrund. Sygekassen burde bli frivillig; men skulde denne kasse oprettes, saa maatte den gøres obligatorisk.

A. Kalvaa advarede stærkt mod at gjøre forbundet til et dødeladsforbund. Saadanne institutioner vilde man ha; mens arbejdsledighedsforsikringen faldt. Baade mand og hustru kan dø lige efter hinanden, og der vil bli store udlæg. Tal. mente, at denne forsikring kun vilde bli til hindring. Heller burde pengene anvendes til kamp mod kapitalisternes tyranni. Tal. var enig i de af Lyngsie udtalte tanker, selv om hans beregninger forhaabentlig ikke vilde slaa til. Vilde stemme imod baade Bergensforslaget og Rich. Hansens forslag.

Karl Amundsen og *Karl Lundgren* anbefalede Rich. Hansens forslag. Den sidste udtalte sig imod den tvungne ekstrakontingent.

Joh. Gudmundsen: Det kunde formenes, at nogle tog Rich. Hansens forslag som et begravelleseforslag. Under den forudsætning burde ingen stemme. Da var det bedre at ta Bergensforslaget ærlig for sig og stemme *det* ned, hvis man ikke vilde ha institutionen. Tal. angreb stærkt Lyngsies beregninger. Ifølge det foreliggende forslag skal udligningssystemet anvendes, og da kan kun en rigtig sortedd sprænge institutionen. Vi har forsikring i forbundet før, og kan da ligesaa gierne ta denne.

A. P. Helland udtalte sin tilslutning til Gudmundsen. Kalvaas' sammenligning var aldeles ikke paa sin plads. Rich. Hansens forslag var en omvei, som vi ikke burde gaa. Med hensyn til forsikringen er det slig, at regner vi med 5000 medlemmer efter 50 øre hver, saa faar vi kr. 2500. 23 koner maa da dø, før ny udligning foretages.

Mikkelsen (Danmark): Vilde understrege det, som var sagt af Lyngsie. Der kan være fare for, at denne del af eders virksomhed vil gaa istykker, og da kan organisationen sprænges paa det. For tal. havde sygekassespørgsmaalet været en pest inden organisationen. Al mulig kraft maa samle sig om kampen; den syge mand er ingen fare for os i kampen mod den sultne mand. Vi bør holde os til de hele linjer og hævde organisationen som en kamporganisation.

Rich. Hansen: Jeg havde ikke tænkt mig, at forslagsstillerne vilde havt noget imod, at deres forslag blev oversendt til komiteen. Derved kan ogsaa denne institution etableres paa frivillig grund som sygekassen. Bedst vilde den ogsaa løses ad frivillig vei. Her ser det næsten ud, som om man vil tvinge forsikringen frem. Men faar vi denne institution, saa blir dens udvikling ligedan som forsikringskassens. Paa Bergensmødet gik vi over til fast kontingent for den, og nu gjør vi bedst i at stanse foreløbig med den forsikring, vi har.

C. M. Lyngsie: Enten det er udligningssystemet, som anvendes eller det er kapitalsamling, saa har vi intet andet sted at ta pengene fra end hos vore egne medlemmer, og da kommer spørgsmaalet: Kan de skaffes? Forsikringen er vanskelig at beregne. Det er muligt, at I straks vil vinde endel medlemmer paa den; men det er for intet at regne mod de, I vil tabe, naar medlemmer har betalt i 7—8 aar, og I saa nødes til at opgi institutionerne. Det vil skabe forbitrelse. I kan ganske rigtig oprette en saadan kasse ved udligning; men de forpligtelser, I har paat at eder, vil alligevel være for tunge. Forsikringen virker i øieblikket agitatorisk, men senere opløsende. Der maa de nøiagtigste beregninger til, hvis de ikke skal slaa feil. Jeg pligter her at fremlægge de erfaringer, jeg har havt, andet kan jeg ikke gjøre.

Ved voteringen forkastedes først forslaget fra Stenarbejdernes forening, Bergen, med overveiende majoritet (stemmerne taltes ikke), hvorpaa Rich. Hansens forslag vedtoges mod nogle stemmer.

Alfr. Larsen foreslog punkt VII paa dagsordenen — „Den fremtidige ordning af agitationen“ — udsat til budgettet var behandlet. Forslaget vedtoges enstemmig, hvorpaa man gik over til punkt VIII.

VIII. Forslag om kontingentforhøielse.

Følgende forslag var indkommet og trykt:

§ 3 i forbundets love kommer at lyde;

- a. Til fremme af forbundets formaal indbetaler afdelingerne af hvert medlems ydede ugekontingent til hovedkassen 30 øre for heltbetalende og 20 øre for halvtbetalende medlemmer.

- b. Denne kontingent anvendes saaledes: Heltbetalende til administrationskassen pr. uge 5 øre, til reservekassen 20 øre og til forsikringskassen 5 øre pr. uge.
- c. Halvtbetalende 10 øre pr. uge til reservekassen og 5 øre til hver af de øvrige kasser.

Cellulosearb. forening, Sarpsborg.

A. *Bratvold*: Cellulosearbejderne har i særlig grad lidt under ekstrakontingenten. Det er saaledes ikke at undre sig over, at forslaget fremkommer fra os. Det er ikke alene det, at ekstrakontingenten, som kommer spredt, ofte er noksaa høi og derfor kan virke følelig; den kommer ogsaa pludselig og uventet. Den er ikke, som den ordinære kontingent, beregnet at falde ind i de almindelige udgifter i et arbejderhjem. Det er derfor langt bedre at forhøje den ordinære kontingent og gøre den fast, hvilket ikke vil sige andet, end at den ekstrakontingent, vi nu betaler, fordeles ligelig paa alle aarets dage, og vi ved, hvad vi har at betale.

Joh. L. Andersen: Hensigten med dette forslag er, som repræsentanterne vil have set af den korte motivering, som er indtaget i „Arbeidsmanden“, at søge at indføre en ordning, saaledes at udskrivning af ekstrakontingent i størst mulig udstrækning vil kunne undgaaes. Vi har nemlig praktisk erfaring for, at foreningerne altid taber en hel del medlemmer ved ekstrakontingenten, og organisationen blir svækket i en ganske betragtelig grad. Men selv om medlemmerne ikke forsvinder, saa blir der altid forsinkelse med indbetalingen, og har saaledes ikke forbundet magt til at tilbageslaa brutale arbejdsgiveres angreb paa lønninger og forsøg paa at gøre arbejdsforholdene slettere. Thi disse mænd sørger altid for at holde sig underrettet om, hvorvidt foreningen eller forbundet har tilstrækkelig med penge til at underholde sine medlemmer i en større konflikt, og da mener vi, at landsmødet bør vedtage forslaget for derved til alle tider at gøre forbundet rustet til kamp.

H. Fløisbonn: Jeg er i principet imod dette, fordi det ret og slet er en kontingentforhøielse. Det kan nok rent formelt kaldes en omlægning, men den forklaring vil ikke medlemmerne forstaa, og saa sidder vi der. Jeg vil derfor foreslaa: „Kontingentspørsalet udstaar til næste landsmøde“.

Rich. Hansen: Jeg maa i betragtning af dette forslags vigtighed advare mod at udsætte det til næste landsmøde. Tiden for dette er jo endnu ikke bestemt. Derimod er der al sandsynlighed for, at der paa landsorganisationens kongres, der skal afholdes næste aar, vil

blive vedtaget en fast ugentlig kontingent til reservefondet — forslag derom var allerede oppe paa forrige kongres, men blev udsat —, og ifald vi da ikke har en høiere kontingent til vor egen reservekasse end den nuværende, saa er man henvist til at udligne en stadig løbende ekstrakontingent.

Der er ogsaa andre grunde, som gjør det nødvendigt for os at forhøje kontingenten, hvorfor ogsaa forretningsudvalget var bestemt paa at fremsætte forslag derom, hvilket vi imidlertid fandt overflødig, da forslaget kom fra andet hold. Af de grunde, der nødvendiggjør en kontingentforhøielse, skal jeg kun pege paa den omstændighed, at vi ofte kan blive nødt til at ta konflikter paa saa kort varsel, at vi ifølge landsorganisationens love ingen støtte kan faa derfra. Der reises krav, der kan være af den beskaffenhed, at de er uafviselige. Men skal vi kunne udrette noget, som der staar respekt af, saa maa vi ha en høiere kontingent end den, vi nu arbejder med. Vi maa ogsaa ha nogen selvstændighed ligeoverfor landsorganisationen. Dette er derfor en af de sager, som ikke taaler udsættelse; vi maa mest mulig slippe udligning; thi den skaffer os altid af med medlemmer.

Der stemtes over Fløisbonns udsættelsesforslag, hvilket forkastedes mod 19 stemmer.

Jul. Monkerud: Det vilde selvfølgelig være ønskeligt, om vi kunde faa omlagt ekstrakontingenten til en fast ugentlig kontingent; men det gjælder da at gi dette en grei forklaring, som ikke kan misforstaaes.

Andr. Sivertsen: Her argumenteres med, at man skal stemme for kontingentforhøielse for at undgaa ekstrakontingenten. Ser vi lidt nøiere paa dette, saa maa vi nok indrømme, at skal vi helt undgaa ekstrakontingenten, saa maatte der en ganske anden forhøielse til end den foreslaaede. Langt heldigere vilde det derfor være, om de enkelte foreninger hver for sig efter indordning under forholdene forhøiet sin kontingent, saa de derved kunde samle reserve i sine kasser til betaling af ekstrakontingent, naar den blev nødvendig.

Alfr. Larsen: Det var vistnok ønskeligt, om vi i denne forbindelse kunde opta alle forslag om kontingentforhøielse, ogsaa forretningsudvalgets opført under punkt IX. Jeg for min del har ingen lyst til at være med og forhøje kontingenten i forbundet. Bedre vilde det være, om vi her begyndte i afdelingerne, saaledes at de inden sin egen midte og frivillig tog sagen op.

Rich. Hansen betoned igjen nødvendigheden af at forhøje kontingenten. I mange foreninger har man allerede nu ordnet sig sliq, at man betaler ekstrakontingenten af kassen. Vi kan som sagt vente, at landsorganisationen vedtar en fast ugentlig kontingent, og selv om

vi stemmer ned forhøielsen her, saa kan vi ikke vente at komme i majoritet paa landsorganisationens kongres. Den vil nok beslutte kontingenten, og vi maa betale. Og vi kan ogsaa vente os flere og større kampe end tidligere, thi ikke tror arbejdsgiverne, at det ligger i deres interesse at gi os paalæg, ligesom det heller ikke kan ventes, at de vil gjøre det af humanitetshensyn. Vi maa være i den situation, at vi kan ta en konflikt, om det ogsaa er paa egen haand, og det kan vi kun, hvis vi skaffer os midler dertil ved kontingentforhøielse.

A. Bratvold: Vi maa vide, at blir kontingenten omlagt fra ekstra udligning til ordinær forpligtelse, saa blir den ogsaa lettere at faa ind, og det vil være lettere at faa medlemmer paa den. Vi kan derfor uden frygt gaa til kontingentforhøielse.

A. Gabrielsen: Det er en kjendsgjerning, at inden de organisationer, hvor kontingenten er sikrest og høiest, har arbeiderne ført sine lønskampe med det største held og de bedste resultater. Det er vel ingen, som nærer tvil om vort forbunds karakter, at det skal være en kamporganisation, og da bør vi heller ikke være i tvil om, at kontingenten skal forhøies.

R. O. Ødegaard: Kontingentspørsmålet har vi altid igjen mødt, naar vi har sendt det fra os, og vi blir ikke kvit det. Det er vel klart konstateret, at den kontingent, vi har, er altfor liden til at føre en effektiv kamp med. Og som det staar i den sang, vi afsang ved mødets begyndelse:

„Lad kampuren gjalde fra fjære til fjeld
Hver dag ifra morgen til kveld,“

saa maa vi ogsaa staa økonomisk beredt til at føre kampen. Lad os derfor ta kontingentforhøielsen nu.

Joh. Gudmundsen: Jeg kjender selvfølgelig til uviljen mod ekstrakontingenten; men vi maa ogsaa erindre os, at en kontingentforhøielse er en alvorlig sag. Medlemmerne vil steile ogsaa over den. Landsorganisationen er brugt som argument; men vilde det da ikke være langt heldigere, om vi *som en følge* af landsorganisationens beslutning forhøiet vor kontingent, end at vi gjør det *i paavente* af denne beslutning. Dertil maa vi ogsaa beregne forhøielsen. Forhoier vi først kontingenten og siger, at forhøielsen sker for at undgaa ekstrakontingenten, og vi saa efterpaa alligevel faar ekstrakontingent, saa blir det først galt.

Olaf Sand: I de nye foreninger er ekstrakontingenten naturligvis et skræmsel. Da foretrækker vi en ordinær kontingent, som vi

paa forhaand ved om og kan beregne i vore udgifter. Slig er stillingen, at i nye foreninger vil ekstrakontingenten uomtvistelig bevirke frafald. Og forbundet maa sætte kampen for sine medlemmers bedre kaar og rettigheder foran forsikringsvirksomheden.

Andersen fandt det besynderligt, at der var repræsentanter, som vilde modarbeide ekstrakontingentens omlægning til ordinær kontingent. En stærk reservekasse har vort forbund brug for, og vi kan kun tilveiebringe den gennem en regulær ordinær kontingent.

Fredrik Johansen: Jeg kan være enig i, at kontingenten bør forhøies. Der var altid klage over ekstraudligningen, og det var bedre at faa en fast ordinær kontingent, selv om det blev forhøielse fra det nuværende forhold.

Oluf Amundsen: Kontingentforhøielse var selvfølgelig et ømt punkt. Men tal. havde opgjort med sig selv at den var nødvendig, og vilde derfor gaa med paa den. At ha penge i kassen var absolut nødvendig for organisationens fremgang. Men foreningerne kunde ogsaa staa rustet til at møde ekstraudligningerne ved oprettelse af basarer o. l.

I. Skjølberg: Jeg kan være enig i at kontingenten burde forhøies. Men de foregaaende taleres præmisser peger ikke mod nogen egentlig forhøielse, og jeg kan heller ikke godkjende dem. Det, man vil foretage sig, er kun en omlægning. Men en forhøielse af den ordinære kontingent af 10 øre om ugen, vilde ikke være virksomt til afskaffelse af ekstraudligningerne. Ved at se lidt paa statistiken, vil vi snart overbevise os herom. Jeg kunde maaske gaat med paa den foreslaaede forandring; men ikke vilde jeg si til medlemmerne: Nu har vi forhøiet kontingenten, eller: Nu ophører ekstraudligningerne. Da maatte vi nok gaa radikalere tilverks. Vi maa ikke forsøge paa at føre medlemmerne bag lyset, hverken i den ene eller den anden retning. Paa de anførte grunde kan jeg derfor ikke være med paa forhøielsen af den ordinære kontingent for nærværende.

A. Kalvaa: Jeg vil stemme for forhøielse af den ordinære kontingent iaar. Jeg har før staat tvilende i denne sag, men ved eftertanke er jeg kommet til det resultat, at forslaget fra Sarpsborg er korrekt. Det gaar ikke rigtig an at sige, at det kun er en omlægning. Det er mere penge tilført reservekassen, og dermed vil ganske rigtig en hel del ekstrakontingent forsvinde. De penge, som kommer ind ordinært, vil vi slippe at udligne. Og vort vaaben er pengene. Vi vil istedetfor at overraske medlemmerne med en ekstrakontingent faa en god oversigt over vore økonomiske resourcer og kan paa for-

haand regne ud, hvad vi magter i en konflikt. Jeg vil derfor være med paa forhøielsen.

H Leveraa: Det foreslaaede er igrunnen en omlægning fra udligning af streikebidrag til opsamling af et fond for reservekassen. Afdelingerne vil være vel tjent med en saadan forandring.

Kristen Torres: Jeg maa paa det varmeste anbefale kontingentforhøielse dennegang. Denne forhøielse var ogsaa forudsat paa sidste landsmøde. Det er vel muligt, at vi ikke undgaar al ekstrakontingent, men med det, vi faar ordinært har vi en sikker basis. Det viser sig ogsaa, at hvis vi havde havt de 10 øre om ugen, saa vilde de været tilstrækkelige siden 1901. Det viser sig, at til en stor konflikt, som der blir raabt stærkt op om i aviserne, er der ingen vanskelighed at udligne til; men kommer der en liden en, som knap blir nævnt, saa er det tungt at faa de nødvendige midler ekstra. Det skulde da særlig være i de spredte afdelingers interesse at faa den nye ordning. Ingen vil tabe paa det. Mange afdelinger har da ogsaa forhøiet sin kontingent frivillig for at møde ekstrakontingenten.

Martin Dahl: Jeg er særlig paalagt af den forening, jeg tilhører, at arbeide for kontingentforhøielse, og jeg vil gratulere Sarpsborgs arbeidere med fremsættelsen af dette forslag. I min forening er det slig, at det er knur hver gang krav paa ekstrakontingent kommer; men vi har da vist os med lethed at kunne bære en ordinær kontingent paa 35 øre ugen. Det gaar nok ikke i længden med basarer o. l., som repræsentanten fra Narvik anbefalede. Det vilde bli et altfor løst grundlag.

A. P. Helland: Det eneste kampmiddel, vi har, skaffer vi os gennem kontingenten. Og naar vi er opmærksom paa, at krigskassen er forliden, saa faar vi øge den. Jeg maa, tiltrods for at min forening ikke er helt enig i kontingentforhøielsen, alligevel stemme for, og jeg tænker, jeg skal kunne klare at forsvare det. Vort forbund kan ikke være tjent med at have mindre kontingent end andre. Jeg gad vide, hvad en afdeling vilde si, om den midt oppe i en konflikt erfor, at der ingen midler var til at føre kampen videre.

Debatten afsluttedes med 13 indtegnede talere.

Nic. Hansen foreslog, at indstillingen fra sygekassekomitéen skulde trykkes. Enstemmig vedtaget. Mødet hævet.

Formiddagsmøde 10. april.

Dirigent: *Kalvaa.*

Protokollen godkjendtes enstemmig. Ved navneopraabet var Joh. Johnsen, Ole Braaten, K. Bentsen og Halvor Sirikstad fraværende.

Behandlingen af punkt VIII paa dagsordenen fortsattes.

Rich. Hansen: Naar jeg igaar havde forlangt ordet, saa var det for nærmere at begrunde nødvendigheden af en forhøielse af den ordinære kontingent for tiden. Det har været den opfatning herskende, at f. eks. jernbanearbejderne ikke vilde faa synderlig fordel af reservekassen. Den opfatning er ganske feilagtig. Hvad der mangler er kun gennemført organisation. Stod de godt organiseret, saa vilde de ogsaa kunne drive sine krav igjennem. Det er selvfølgelig saa, at ingen ønsker at komme op i nogen konflikt; ingen ønsker at faa de penge, vi betaler ind i reservekassen, igjen i form af streikebidrag. Streiken er ikke morsom, og den bør helst undgaaes. Men den er ofte baade uundgaelig og nødvendig. Hvad specielt jernbanearbejderne angaar, saa viste konflikten paa høifjeldet ifjor, at om streik var udbrudt, saa vilde forbundet der været nødt til at yde understøttelse udover den, som var hjemlet i lovene, idet medlemmerne ogsaa stod som halvtbetalende. Vi vilde ikke faat støtte for alle afdelinger af landsorganisationsn. De fleste var for nylig indskrevne til det. Naar der imidlertid ikke blev noget af denne konflikt, saa var det ikke, fordi forbundsstyret betænkte sig paa den; men arbejderne deroppe nedstemte selv streiken. Forholdet til landsorganisationen vilde været det samme ved Grimstadbanen; men ogsaa denne konflikt mente forretningsudvalget at burde ta, endskjønt vi var opmærksom paa, at i tilfælde understøttelse i længere tid havde været nødvendig, saa havde vi maattet ta det hele af forbundets kasse. Men saadanne konflikter kan vi inden vort forbund faa flere af. Inden træmasse- og papirfagene har der i den senere tid været stor tilslutning. Her er mange forhold, som maa ordnes, og forretningsudvalget maa ta sig af dem. At alt vil løbe fredeligt af her, er vistnok mere at ønske end at haabe. Vi maa derfor være forberedt.

Anton Tandberg: Mine erfaringer om ekstrakontingenten er, at den er dræbende. Embretsfos afdeling blev stiftet i 1902. En udskrivning af ekstrakontingent kom straks efter og dræbte vor forening. Siden er den naturligvis vokset op igjen stabilere; men dette viser, at nye foreninger kan ha vanskelig for at klare sligt. En omlægning til ordinær kontingent vilde straks vise, hvad man forpligtet

sig til, og det burde ikke skræmme nogen. Folk, som tænker lidet, tror, at denne ekstraudligning er en stadig pumpning. Organisationen blir herved til et spøgelse ogsaa for de udenforstaaende. Kunde man bare faa gjort ende paa ekstrakontingenten, saa vilde vi faa mange fler med os.

Hans Oliverson: Jeg har ogsaa tidligere staaet tvilende ligeoverfor denne sag. Men ved at veie det ene mod det andet er jeg nu kommet til erkjendelse af, at vi bør gaa til forhøielse af den ordinære kontingent. Ekstrakontingenten har altid været generende i min forening. Jeg tænker en fast ordinær kontingent, selv om den blir højere end nu, er bedre skikket til at holde medlemmerne sammen i alle foreninger end disse udligninger. Selv om der skulde bli enkelte frafald straks, saa vil vi nok ta det igjen. Det vil ogsaa være bedre for forbundet at ha noget fast at regne med, og for forbundsstyret saavel som for afdelingerne er det reelt en stor fordel. Alle kan være tjent med omlægningen.

I. Bjerkman: Ekstrakontingenten kommer ikke altid regelmæssig ind. Den er ikke i forbundsstyrets hænder nogle dage efter at den er udskrevet. Ofte kommer den ikke før den konflikt, hvorfor den var udskrevet, er afsluttet. Dette skulde være et vægtigt argument for omlægningen. Vistnok vil vi i enkelte ekstraordinære tilfælde ogsaa efter omlægningen faa ekstrakontingent; men disse tilfælde vil bli skjeldne. Vi bør desuden ikke være ræd kontingentforhøielse, naar det gjælder vor kamp.

Alb. Eberhardsen: Vi maa gaa ud fra, at vort forbund i første række bør være en kamporganisation, og da er det sikrest og mest effektivt at tilveiebringe vore kampmidler paa ordinær maade.

Lyngsie: I vor kamp maa vi staa rede til at udnytte alle opstaaende forhold, eftersom de kommer, og jo bedre vi er istand her til, jo bedre resultat faar vi. Men dette kan vi bedst gjøre, hvis pengene ligger færdige i kassen. Det blir saaledes ikke det samme, om pengene skal udlignes, eller om de er kommet ind ved fast kontingent. Det er som med jægeren, han maa ha sin rifle klar til at skyde paa vildtet, naar det kommer, han kan ikke springe hjem efter krudt. Vi maa derfor se til at komme bort fra ekstraudligningerne i størst mulig udstrækning og se til at faa en fast kontingent, som dækker vore udgifter.

Karl Lundgren: Jeg kan gi et godt eksempel til belysning af forholdet fra min egen forening. Den var kommet op i 160 medlemmer, og saa fik vi en udligning af ekstrakontingent. Dette havde tilfølgende, at medlemsantallet gik ned i 80. Vi fandt da, at noget burde

gjøres og forsøgte paa at faa indført fast kontingent. Vi holdt 2 generalforsamlinger, hvor forslag herom blev nedvoteret. Men paa den tredje fik vi kontingenten sat op i 50 øre, og medlemsantallet siden er gaat op i 190. Jeg anbefaler forslaget om forhøielse.

Odegaard forsvarte jernbanearbejderne mod de af Rich. Hansen nævnte mangler. Det var vanskeligere for jernbanearbejderne end for andre at gaa til arbeidsnedlæggelse, da de stod i statens tjeneste. Der maatte *generalstreik* til her for at virke effektivt. Det af hr. Hansen nævnte eksempel forløb saaledes, fordi streikekomiteen ikke var sit hvert voksen. Taleren anbefalede kontingentforhøielsen. Vort skjold og vort sværd er pengene, og vi bør ikke tabe afsyne, at vi er en kamporganisation.

I. Skjølberg: Det var nogen, som havde antydnet, at der ingen argumenter var paa den side, som var imod kontingentforhøielse *iaar*. Og ligeledes var landsorganisationens hensyn paa begge sider stærkt fremhævet. Men kan vi ikke opnaa noget uden ved denne, saa bør vi helst forlade den og søge vor hjælp i vor egen styrke. Der er ifjor betalt kr. 24,000 til landsorganisationen, og vi har faat igjen 10,000. Jeg er enig i, at vi skal operere som en kamporganisation, og jeg er slet ikke imod kontingentforhøielse. Men jeg paapeger, at der er et misforhold tilstede mellem landsorganisationen og Arbeidsmandsforbundet. Jeg vil netop af hensyn til dette ikke anbefale kontingentforhøielse nu; thi vi er bedst tjent med at vente, til vi faar se, hvad landsorganisationen gjør.

Votering: Cellulosearbejdernes forenings forslag vedtoges med 56 st. mod 26.

IX. Lovforandringer.

Samlet under dette punkt var følgende forslag indkommet og trykt paa dagsordenen:

§ 8 a bør lyde:

Forbereder nogen afdeling et lønskrav, der kan have arbeidsnedlæggelse til følge, skal det forelægges forretningsudvalget til godkjendelse mindst 2 maaneder forud.

Det stedlige styre, Bergen.

§ 8 a skal herefter lyde:

Forbereder nogen afdeling et lønskrav, der kan have arbeidsnedlæggelse til følge, skal det forelægges forretningsudvalget til godkjendelse mindst 1 — en — maaned forud.

Arbejderforeningen „Nordlyset“.

§ 9 litr. c foreslaaes forandret derhen:

Strækker ikke reservekassens midler til at opfylde de i litr. a og b bestemte forpligtelser, kan udvalget med forbundsstyrets samtykke udligne en ekstrakontingent af indtil 50 øre pr. uge og medlem for heltbetalende og 25 øre for halvtbetalende.

Denne § litr. c's sidste passus udgaar.

Cellulosearb. fagforening, Sarpsborg.

§ 9 d forandres derhen, at understøttelse udbetales ogsaa for 1ste streikeuge.

§ 10 b. Streikbrydere skal forretningsudvalget besørge offentliggjort osv.

§ 11 b forandres derhen, at foreningerne faar ret til at vælge 1 repræsentant for hvert paabegyndt 50 medlemmer.

Moss cellulosearb. forening.

§ 21 gives følgende tilføielse som nyt punkt g:

Medlemmer, der reiser udenlands, kan efter forudgaaende andragende til forretningsudvalget erholde hvilende rettigheder i forbundets forsikringskasse for et tidsrum af indtil 2 aar mod at betale en kontingent til forbundet af 10 øre pr. uge; denne kontingent kan indsendes halvaarig.

Ved tilbagekomsten inden udløbet af ovennævnte tidsrum maa tilmeldelse ske senest en maaned efter, og gjenindtræder da medlemmet i sine gamle rettigheder 2 maaneder efter tilmeldelsen. For den fraværende tid stemples bogen med „hvilende ret“. Saadan tid tillægges ikke de erhvervede rettigheder inden forbundet.

Forretningsudvalget.

§ 25 a bør lyde:

Medlemmerne betaler ved optagelsen kr. 1,00 osv. som før.

§ 26 a. Istedetfor 25 og 20 øre sættes henholdsvis 40 og 30 øre.

Litr. b. Istedetfor kr. 1,00 sættes kr. 2,00.

Forretningsudvalget.

§ 8 litra a:

H. Oliverson: Det har vist sig, at de 3 maaneder, som nu kræves for en konflikts godkjendelse, ofte er for lange, og anledningerne spildes. Tiden maa nu være inde til at faa en forandring her. Vi maa ikke lade nogen leilighed ligeoverfor kapitalisterne gaa

tabt, og det kan saa let hænde i den altfor lange tid, som nu kræves for konflikternes godkjendelse. 2 maaneder maa være tilstrækkelig.

A. Gabrielsen foreslog, at § 8 skulde bibeholdes uforandret. 3 maaneder er selv ikke for lang tid. Det kan gaa ilde, om vi tar konflikter uden nøie at have betænkt alle sider af sagen ogsaa. Vi maa beregne alle konsekvenser ved den mindste konflikt; thi vi maa ikke føre forbundet op i store lønskampe uden forberedelser.

A. Bratvold: Det er rigtig, at en lønskamp nøie maa overveies, før man gaar til den; men det kan ogsaa være, at man har ventet længe paa opgang i konjunkturerne, og saa, naar denne kommer, og man vil faa del i den, modsætter arbejdsgiverne sig, og arbeiderne er bunden til de 3 maaneder. Man behøver slet ikke denne lange tid til betænkninger, og jeg stemmer derfor gjerne for „Nordlysets“ forslag.

Rich. Hansen: Det er ikke bare overveielserne det gjælder heller, og det vilde være farligt at forandre fristen nu. Vi vilde derved ogsaa komme i konflikt med landsorganisationen, som har en paragraf i sine love ligelydende med vor nuværende § 8. Skulde forandring ønskes, saa maatte forslag stilles til landsorganisationens kongres; men det er ikke sikkert, at det engang er ønskeligt at faa denne forandring. Der er stadig krav paa forandringer i arbeids- og lønsforhold, og de er saapas talrige, at skulde vi ha en frist paa 1 maaned, saa blev der ofte ikke tid til at underhandle med arbejdsgiverne. Vi kunde være nødt til at ta en konflikt uden forberedelse. 3 maaneder er slet ikke for lang tid til et kravs forberedelse. Særlig er det passende for industriarbejderne. Det viser sig forøvrigt altid, at forsommeren er den tid, arbeiderne har lettest for at faa sine krav fremmet i næsten alle fag. I et forbund med 137 afdelinger og en landsorganisation med endnu flere, maa der være tid til forhandlinger. Selvfølgelig vil der bli gjort undtagelser for de brancher, hvor det viser sig absolut nødvendigt, f. eks. for sten- og jordarbeidere. For den lange frist taler ogsaa det, at mange udenforstaaende gaar ind i afdelingerne foran en konflikt, og disse kan da vinde rettigheder i organisationen. De kan faa staa de 8 uger, som kræves. Men undtagelserne maa vi regne med. Vi kan ogsaa komme til at ta konflikter paa egen haand, som f. eks. den ved Grimstadbanen. Heldigst vilde det derfor være, om vi nu lod dette forslag falde og ventet med det til landsorganisationens kongres.

H. Sjurseth vilde bøie sig for de af *Rich. Hansen* førte argumenter. Men alle love kan forandres, og jeg vil henstille til det kommende forretningsudvalg, at det bevirker disse love forandret. I alfald bør det sørge for at faa sagen op paa landsorganisationens kongres.

Alfr. Larsen vilde da henstille til vedkommende, at det krav, vi burde sætte ligeoverfor landsorganisationen, maatte bli en forandring af tiden fra 3 til $1\frac{1}{2}$ maaned.

A. P. Helland: Jeg maa protestere imod at vi ikke skal være suveræne over vore egne love. Et forbund maa kunne forandre sine love som det selv vil uden hensyn til landsorganisationen. Og da mener jeg, at 3 maaneder er for lang tid for enkelte afdelinger. I denne lange tid kan endog selve kravet undertiden falde bort, og de forudsætninger som var tilstede ved kravets fremsættelse er ikke længer aktuelle. Hvis nu f. eks. den forening, jeg tilhører, ønsker en forandring i sine arbejdsforhold, saa maa den først indsende sine krav til godkendelse hos forbundsstyrelsen, og der maa hengaa 3 maaneder, før vi kan opsi vore pladse. Saa maa vi ha 3 maaneder hos arbejdsgiveren; dette udgjør tilsammen $\frac{1}{2}$ aar. Hvis vi nu havde fremsat krav i september maaned ifjor, saa vilde de ikke blevet aktuelle før i mai maaned iaar, og saa lang tid forud er det ikke godt at beregne noget. Vi har derfor fundet det hoist paakrævet, at faa fristen forandret.

E. Skogmo foreslog: „Det henstilles til forbundsstyret at virke for at landsorganisationens love forandres derhen, at lønskrav, der kan have arbejdsnedlæggelse til følge, kan godkjendes med mindst 2 maaneders varsel.“

Oluf Amundsen hævdede, at den lange frist af 3 maaneder var absolut forkastelig. Fristen burde slet ikke være længere end 2 maaneder; men helst burde den sættes til 1 maaned.

Streg sattes med de indtegnede talere.

G. Sethil: Erfaring tilsiger mig at holde paa den 3 maaneders frist. Hvis vi nu forkortet fristen, vilde vi naturligvis faa en hel række konflikter at føre uden landsorganisationens godkendelse, og dette vilde snart føles. Man kan være vis paa, at der vil bli tat tilbørligt hensyn til undtagelserne, som ifølge sin natur kræver kortere tid. Med hensyn til selve sagen er det at si, at det har hændt, at afdelinger, som har indmeldt krav, ikke har beholdt enigheden til fristens udløb, hvorledes vilde det da gaat dem i konflikten?

Lars Tørræs anbefalet det bestaaende i tilslutning til de foregaende talere, som havde hævdede dette syn, og

Skogmo anbefalte sit forslag i tilslutning til den førte debat. Det maa ansees absolut nødvendigt, at der gives en kortere frist, og tal. var tilfreds med, at forbundsstyret vilde arbejde for tanken. Fristen bør sættes saa kort som det er muligt at faa den, naar alle hensyn regnes med.

I. Skjølberg: Dette møde bør ha ret til og bør fastsætte de love, vi anser ønskelige og nødvendige. Vi maa rigtignok ikke give love for landsorganisationen; men vi kan derfor give dem for vort eget forbund, og da mener jeg, at vi bør gaa med paa 2 maaneder. Alle hensyn taget med i betragtning, mener jeg, det skulde ikke være umuligt for forretningsudvalget at forberede en konflikt paa 2 maaneder.

O. Lian: Jeg er enig med dem, som anser 3 maaneders anmeldelse for en lang frist. Vi vil derfor ogsaa søge at faa den bestemmelse forandret i landsorganisationens love. Der er selvfølgelig intet iveien for at I her kan forkorte eders frist; men I faar da ogsaa, saalænge landsorganisationen har den længere frist, selv ta alle følger af de konflikter, som anmeldes paa den kortere tid. Det blir altsaa et stort økonomisk spørgsmaal. Det rigtigste er derfor, at I paalægger eders forbundsstyre at arbejde for fristens forkortelse, om I anser det ønskeligt. Landsorganisationen vil da sandsynligvis ned-sætte en komité med medlemmer fra alle forbund til at forberede sagen.

Oliversen udtalte sin tilslutning til hr. Helland.

A. Gabrielsen: Lad os beholde paragrafen, som den er, indtil vi kan paavise, at den virker skadelig. Da først bør vi ophæve den.

T. Iversen: Vi maa være opmærksom paa, at ligesom afdelingerne tilrods for sit selvstyre indordner sig under forbundets love, saa maa forbundet ogsaa indordne sig under landsorganisationen i alt som angaar forholdet til det fælles.

Ødegaard: Det kan komme til at virke skadeligt og ødelæggende for vort forbund, om vi kom til at faa en række konflikter paa egen haand. Lad os derfor vente, til vi faar landsorganisationen med os.

Bratvold: Det er ganske umuligt at forudse, hvordan forholdene i papir- og træmasseindustrien vil bli om 3 maaneder. For os maa der en forandring til. Og jeg tænker, andre fag kan ha det ligedan. Vilde forespørge om ikke „Nordlyset“ kunde gaa over til den gamle lovs paragraf som lød: „Mindre lønskrav meldes 1 maaned forud“.

Rich. Hansen: Det er ikke paavist af nogen, ikke med et eneste eksempel, at den nuværende frist har virket uheldig. Hr. Helland var nok inde paa det; men han talte ogsaa kun om sagen i sin almindelighed. Det er ikke stort ved de medlemmer, som gaar ud under fristen. Vi ved slet ikke, om vi har dem efter at lønskrav i faget er gennemført.

Votering: *A. Gabrielsens* forslag vedtoges med 68 mod 30 stemmer. *E. Skogmos* vedtoges enstemmig.

§ 9 litra c.

J. L. Andersen motiverede Sarpsborgs cellulosearbejderes forenings forslag til forandring. Tal. ansaa ikke forandringen af principiel vigtighed og efter nogle korte bemærkninger fra andre talere foreslog *Skjølberg*, at paragrafens ordlyd skulde bibeholdes uforandret. Dette forslag vedtoges mod 4 st.

§ 9 litra d

motiveredes af *Jul. Monkerud*. Det havde vist sig nødvendigt, at streikebidraget udbetales helt fra begyndelsen af. Særlig var det vanskelig for større familier.

Alfr. Larsen foreslog: „§ 9 litra d bibeholdes som den er“.

A. P. Helland foreslog: „§ 9 litra d forandres derhen, at hvis streik varer over 1 uge, saa udbetales understøttelse fra den første dag.“

Axel Lundgren foreslog: „§ 9 litra d forandres derhen, at understøttelse udbetales ogsaa for 1ste uge i tilfælde af lockout.“

Rich. Hansen fandt meget tiltalende i hr. Lundgrens forslag, men tal. kunde ikke for tiden gaa med paa det, bl. a. af hensyn til landsorganisationens love.

Lars Tørrer fremhævet, at det var ikke værst den første uge. Det havde vist sig bl. a. i Rørosstreiken.

H. Sjurseth talte for vedtagelse af forandringen. Det burde komme bl. a. som en erstatning for kontingentforhøielsen.

J. Karlgren: De positive beviser trænger vi ikke at lede saa længe efter. Havde vi hidtil haft understøttelse ogsaa for første streikeuge, saa vilde vi have en stor underbalance i kassen; derimod skulde jeg anse det ret at gi understøttelse ogsaa for første uge i tilfælde af lockout.

Skjølberg talte imod understøttelse for første uge.

Votering: Med 63 mod 23 stemmer vedtoges at beholde § 9 litra d uden forandring.

Folketingsmand *Lyngsie* meddelte, at han maatte forlade mødet for at overvære det danske socialdemokraties kongres, som skulde afholdes i Kjøbenhavn i paasken. Tal. vilde si tak for disse dages samling. Har i en aarrække fulgt Norsk arbejdsmandsforbunds udvikling, og fremgangen var tydelig. I har al grund til glæde over den udvikling, I har havt. I har vundet frem til bedre livsvilkaar for arbejdets mænd, og I har uddannet mænd, som kan tale arbejderne sag hvorsomhelst. Dette landsmøde har vist, at udviklingen varer ved. I bygger videre paa den gamle gode grund. Det taler eders beslutninger her om. I har paalagt eder kontingentforhøielse;

derved har I øget deres byrder, men ogsaa styrket eder i kampen, og vil tage det mange gange igjen. Tillykke i eders udvikling, tillykke med eders beslutninger og tillykke med fremtiden. Og saa haaber jeg, at beslutningen om nøiere skandinavisk sammenslutning maa være effektueret til vi næste gang mødes. Paa det udbringer jeg et leve sammenslutningen! (Stor tilslutning).

Rich. Hansen beklaget at *Lyngsie* ikke kunde være til forhandlingernes slut; men han vilde si ham tak for den tid, han havde været, og de bidrag, han havde ydet til debatternes klarhed, og saa bede ham hilse de 23,000 kammerater dernede i Danmark, som han repræsenterer og si dem en tak for deres store arbejde. Et længe leve Dansk arbejdsmandsforbund! (Stor tilslutning).

Forhandlingerne gjenoptoges med behandling af Moss cellulosearbejderes forenings forslag til forandring i § 10 litra b.

Jul. Monkerud motiverede ændringsforslaget og hævdede dets nødvendighed. Han støttedes af *Skogmo*, som mente, at der nok kunde findes en lovlig maade at offentliggjøre streikbrydere paa. *Rich. Hansen* henviste til den nye straffelov, som forbød offentliggørelse af streikbrydere. Forslaget forkastedes med overveiende majoritet.

§ 11 litra b.

Monkerud fremholdt at den foreslaede forandring med hensyn til repræsentationen vilde virke retfærdigere end den eksisterende. Holdt dog principielt ikke saa stærkt paa det. *Bratvold* fraraadede forslagens vedtagelse. Ligesaa *Lars Tørrer*, som fremholdt, at det heller var nødvendigt at indskrænke repræsentationen. Forslaget forkastedes mod 2 stemmer.

Mødet hævet.

I middagspausen blev landsmødets deltagere fotograferet i gruppe.

Eftermiddagsmøde 10de april.

Dirigent: *Karlgræn*.

Ved navneopraabet var *Karl Bentsen* fraværende. Protokollen godkjendtes.

Bernt Skaraas foreslog: „Landsmødet vælger en komite paa 5 mand, som har at tage det af styret fremlagte forslag til budget under behandling. Behandlingen af budgettet udsættes indtil nævnte budgetkomites forslag foreligger.“ — Forslaget vedtoges enstemmig.

Til medlemmer af komitéen valgtes: Karl Trondsen, Oluf Amundsen, B. Skaraas, Alb. Eberhardsen og M. Sundby.

Behandlingen af dagsordenens punkt IX fortsattes derpaa med forretningsudvalgets forslag til § 21 litra g.

Rich. Hansen motiverede forretningsudvalgets forslag. Det hændte, at medlemmer, som reiste udenlands, og der gik ind i sine respektive forbund mistet sine erhverde rettigheder i vort forbund, og dette var haardt. Der var saaledes et eksempel med kammerat S. M. Andersen, der reiste til Gøteborg og fik arbeide. Han blev straks opfordret til at gaa ind i Svensk grof-fabrikarbetareförbund, hvorved han vilde miste sine rettigheder i vort forbunds forsikringskasse. Efter endel skrivelser frem og tilbage fik han dispensation og staar vist fremdeles i vort forbund. Det var saadanne erfaringer, som havde ført os til at fremsætte forslaget. Det er for at sikre dem, som er berettiget til forsikring, vi foreslaar dette.

Kr. Tørrer: Jeg har været uenig i forretningsudvalgets forslag, idet jeg mener, at vi ikke skal forlange kontingent af dem, som opfylder sine forpligtelser til udenlandske organsationer. Jeg foreslaar derfor følgende:

„§ 21 punkt e skal lyde: Naar et medlem reiser til udlandet for at søge arbeide, maa han for at beholde sine rettigheder i forbundet afmelde sin afreise og indmelde sig i organisationen i det land, hvortil han kommer. Afreisen maa anmeldes til forbundskontoret, og erholder vedkommende *hvilende rettigheder* for et tidsrum af indtil 3 aar, saaledes at han ved tilbagekomsten inden dette tidsrum gjenindtræder i de ved afreisen erhvervede rettigheder, saafremt han har opfyldt sine forpligtelser til organisationen i det land, vedkommende har opholdt sig.“

Tal. kunde gjerne gaa over til et andet tidsrum, om forsamlingen fandt det hensigtsmæssigt. Men jeg synes, at disse medlemmer bør bibeholde sine hvilende rettigheder, uden at de dog vinder nye.

Skjølberg anbefalede Tørrer's forslag, særlig fordi tidsfristen der var længere.

Rich. Hansen: Aarsagen til, at forretningsudvalget har holdt paa den lille kontingent er den, at vi gjerne vilde ha nogen kontrol.

A. P. Helland: Vedkommendes medlemskab i udlandet vil udgjøre kontrollen, idet det vil vise, om han har opfyldt sine forpligtelser eller ei. Vi burde derfor ikke forlange kontingent af nogen, mens han er borte.

O. Lian anbefalede Tørrer's forslag og meddelte, at i bogtrykkerfaget var det i forslaget tilsigtede allerede vedtaget og praktiseret.

Tørrer hævdede, at den 10 øres kontingent egentlig ikke vilde være nogen kontrol.

Sethil anbefalede forretningsudvalgets forslag. Vi maa skjelne mellem forsikringskassen og den almindelige kampforsikringskontingent. Men forretningsudvalget kunde vist godt gaa over til 3 aar.

Votering: Tørrer's forslag vedtoges mod 4 stemmer.

§ 25 litra a.

Rich. Hansen fremhævet nødvendigheden af at forhøje indskrivningspengene. Medlemsbog, love o. l. er dyre ting, især efter toldforhøielsen paa papir, og den eksisterende indskrivningskontingent strækker ikke til.

Bratvold erklærede sig imod forandring og foreslog paragrafen bibeholdt uforandret.

Ole Vold hævdede, at blandt jernbanearbejderne var der allerede 85 øre i indskrivningspenge, idet man krævet ind ekstra for medlemsbogen.

A. Kalvaa: Vi kan ikke gaa til forhøielse af indskrivningspenge af hensyn til medlemsbøgernes fordyrelse. Prisen paa disse faar forbundsstyret bestemme efter deres kostende. Vi maa ta os vel ivare for at forhøje indskrivningspengene.

A. Gabrielsen trodde ikke forhøielsen vilde virke til skade.

A. P. Helland: Forhøielse er her vistnok paakrævet, og er den det, saa maa det ind i lovene for at man kan rette sig derefter. I min forening er vi uden betænkning gaat til 2 kr. i indskrivningspenge.

Hans Oliverson: Jeg kan ikke gaa med paa denne forhøielse. En forening maa selv forstaa, hvad der her kræves for at den kan eksistere og vokse og klare sine forpligtelser.

A. Lundgren anbefalte forhøielse, *M. Dahl* talte imod.

H. Sjurseth fraraadede forhøielse. Mente, at det maatte bli afdelingernes sag at bestemme forhøielse, om det trængtes. Taleren fandt tillige det nuværende tidspunkt uheldigt, da landsmødet havde forhøiet den ordinære kontingent.

E. Skogmo: Haaber, at landsmødet ikke gaar med paa nogen forhøielse her. Det vil virke imod indtagelsen af nye medlemmer.

Kr. Tørrer: Spørsmaalet har egentlig ikke nogen stor betydning. Foredragsholdere og agitatorer siger, at enten indskrivningspengene er 50 øre eller 1 krone, saa blir det det samme. Det er ugekontingenten, man spørger efter. Desuden, foreningerne tranger denne indtægt. Medlemsbøgernes kostende er steget meget siden tolden paa papir blev forhøiet.

Lars Moen: Jeg maa i betragtning af alle omstændigheder

slutte mig til forretningsudvalgets forslag. Man kan vel si, at de engere foreninger kan forhøje sine indskrivningspenge; men det er ikke sikkert, at dette blir almindeligt. Indskrivningspengene er noget, som betales en gang for alle; medens ekstrakontingenten kan komme igjen og igjen og drive medlemmerne fra og til. Denne virkning vil en høi indskrivningskontingent ikke ha. Medens ekstrakontingenten kan ha tendens til at opløse, kan en høi indskrivningskontingent virke bevarende.

Ole Vold: Ved jernbaneanlæggene tar vi 50 øre i indskrivningspenge og 35 øre for medlemsbogen. Differencen mellem det og forretningsudvalget foreslaaede, og det, vi har, blir saaledes ubetydelig, og vi kan gjerne ta det.

A. Kalvaa: Hvis forbundet vedblir at ta 25 øre for medlemsbøgerne, saa vil forhøielsen ikke hjelpe forbundet, hvor langt den saa gaar. Til Tørres vil jeg si, at der nok ogsaa er dem, som kvier sig for de 50 øre. I vort forbund er der arbeidere af alle slags og arbeidere, som lever under de forskjelligste kaar. Det maa vi ta hensyn til. Forhøier vi kontingenten, saa vil mange komme til at staa udenfor. I krone faaes ikke allesteds saa let.

A. Gabrielsen: Det er ikke at undres over, at dette vækker debat. Enhver kontingentforhøielse har vakt skrig. Vi burde dog ta den alligevel.

Votering: Forretningsudvalgets forslag forkastedes, idet der stemtes over Bratvolds forslag, og dette vedtoges med stort flertal.

§ 26 litra a. Forretningsudvalget foreslog: Istedetfor 25 og 20 øre sættes 40 og 30 øre.

Peter Nedberg foreslog: „Den ordinære kontingent i afdelingerne maa ikke være under 35 øre i heltbetalende og 25 øre i halvtbetalende afdelinger.“

Nedbergs forslag vedtoges mod nogle stemmer.

§ 26 litra b. Forretningsudvalget foreslog: Istedetfor kr. 1 sættes kr. 2. Forslaget forkastedes.

X. Forslag vedrørende forskudspengene ved de offentlige anlæg.

Foreningen „Framsteg“ havde fremsendt til fornyet behandling paa landsmødet følgende forslag:

„Norsk arbeidsmandsforbund søger at faa gennemført, at der ved alle statens offentlige anlæg udbetales i forskud kr. 3,00 pr. 10 timers dag uden hensyn til mindstelønsspørsmålet løsnings.“

Dette forslag toges tilbage.

Rich. Hansen oplæste en skrivelse fra forbundet til departementet for de offentlige arbeider, hvori vei- og jernbanearbeidernes kaar under toldpaalæg og dyrtid skildres og hvor tilslut følgende krav er fremsat:

1. Forskudspengene forhøies til kr. 3,00 pr. dag.
2. Dagarbeide betales med mindst kr. 3,50 pr. 10-timers dag.
3. Afdelingscheferne gives bemyndigelse til at forhøie akkordpriserne, saa den midlere arbeidsfortjeneste ikke gaar under kr. 4,00 pr. 10-timers dag.
4. Under ekstraordinære forhold, f. eks. ved høifjeldsafdelingerne eller andre steder, hvor omstændighederne medfører usikrere arbeidsforhold, kortere arbeidsperiode, dyrere livsfornødenheder etc. sættes for alle 3 punkters vedkommende priserne saameget høiere i forhold til det normale som de uheldige omstændigheder maatte tilsige.

Skrivelsen findes indtat i „Arbeidsmanden“ nr. 4 for 1906. Paa skrivelsen var intet svar indløbet. Der var saaledes intet haab om at udrette noget under det reaktionære styre, vi nu har.

Axel Lundgren foreslog: „Norsk arbeidsmandsforbund søger at faa gennemført, at der ved alle statens offentlige anlæg udbetales i forskud mindst 3 kroner pr. 10 timers dag uden hensyn til mindstelønsspørsmålet“. Tal. var af sin forening paalagt at fremsætte dette forslag og anbefale det til vedtagelse.

Th. Jakobsen anbefalede Lundgrens forslag. *Ole Vold* oplyste, at paa høifjeldet havde man tat hensyn til kravet.

Andreas Stien: Jeg holder dette for at være et anbefalelsesværdigt forslag. Alle levnetsmidler er paagrund af toldpaalæggene steget voldsomt, og kravene til livet blir stadig flere. Derfor skulde et saa rimeligt og beskedent krav netop nu vinde gehør.

B. Berg: Jeg vil anbefale Lundgrens forslag. Paa det sted, jeg arbeider, var der en mand, som tjente kr. 1,85, og paa en anden afdeling var der en, som var kommet ned i 95 øre. Og forskuddet blev iratrasket. Et lag ovenfor mig blev trukket, saa en mand ved lønningen fik sig udbetalt 16 øre og maatte laane 10 kroner af opsynsmanden for at komme hjem. Forskuddet maa gjøres stabilt slig, at det kommer til at virke som mindsteløn. Og et saadant krav bør vi ikke slippe fra os. Her staar vi med den soleklare ret paa vor side, og der findes ikke argumenter imod det.

E Skogmo: Jeg maa ogsaa slutte mig til Lundgrens forslag. Det kan spørges om, hvorvidt vedtagelsen af et saadant forslag vil føre til noget praktisk resultat, og vi maa svare, at det ved vi ikke.

Men vil det føre til noget ikke at holde kravet frem? Jeg tror det ikke. Vore kaar vil i det tilfælde endog kunne ignoreres. Og jeg tror tillige, at forretningsudvalget vil gjøre alt det kan for kravets fremme og slet ikke føle vedtagelsen som et mistillidsvotum. Faar vi det frem, saa vil ogsaa akkordpriserne drives op.

Joh. Gudmundsen: Jeg synes at 3 kroner pr. 10 timers dag er et krav, som ikke er os helt værdig. Vi demonstrerer for 8 timers dag, og bagefter gaar vi hen og forlanger løn for 10. Men dette er ikke logisk. Ved dette krav godkjender vi 10 timersdagen. Om vinteren kan man heller ikke arbejde 10 timer, saa blir der træk for det. Mig forekommer det, at enten maa vi holde op at demonstrere for 8 timer eller saa maa vi holde op at kræve løn efter 10 timer. Thi dette rimer ikke sammen. Det kan jo være saa rimeligt, at vi ikke faar 8 timer; men derfor skal vi ikke undlade at kræve det. Thi det er god demonstrationspolitik. Selvfølgelig maa vi ogsaa kræve, at forskuddet blir minimumsbetaling ved akkord. Thi deri ligger kravets værdi.

Rich. Hansen foreslog: „Det paalægges det vordende forbundsstyre at arbejde for en forhøielse af forskudspengene ved de offentlige anlæg til mindst 3 kroner pr. dag.“

Det er for at faa et greit forslag, at jeg har fremsat dette. Og for forbundsstyret vil det være et godt rygstød at ha landsmødets paalæg om at virke for kravet. Og man kan være vis paa, at forbundsstyret vil gjøre sit yderste. Ellers kunde taleren være enig med Gudmundsen i hans udtalelser om 8 og 10 timers dag. Men ved offentlige anlæg er det ikke længer tale om dag, der tales kun om timebetaling. Paa høifjeldet havde man faat indført forhøielse af forskud, og ingeniør Skavlan syntes at det var mærkelig, at vi ikke fik høiere forskud. Det møder naturligvis modstand paa høiere steder. Den eneste form for mindsteløn overingeniøren kjendte til for jernbanearbeidere var forskuddet. Nu er det klart at paa høifjeldet burde arbeiderne tjene mere end nede i dalene. Jeg nævnte for overingeniøren kr. 3,50 pr. dag. Det syntes han ogsaa var rimeligt. Han bad om at sætte kravet op skriftligt, jeg sendte den, og departementet gik med paa kravet. Forskuddet blev forhøiet fra kr. 2,50 til kr. 3,50.

Axel Lundgren fandt *Rich. Hansens* forslag bedre end sit og tog derfor sit forslag tilbage.

Ødegaard: Det er ikke godt at arbejde en hel maaned i en bondebygd heller og saa blir trukket for forskuddet, saa man er snau ved opgjøret. Vi maa se at faa forskuddet op som mindsteløn; thi

at faa forskud gaar vel an; men saa kommer trækken for det, og det er den, som slaar ned.

A. Kalvaa: Vi burde netop pointere her, at vi vil ha 8 timers dag. Den sags fremme burde være i dette landsmødes høieste interesse. *Rich. Hansen* burde ta 8 timers dag med i sit forslag, saa vilde jeg anbefale det.

J. Gudmundsen: En af de første ting, forbundet burde ta sig af, er sikring mod træk for forskud; thi derved vilde man dog faa en slags mindsteløn indført.

Efter kortere bemærkninger af *Ingv. Moen*, *Gabrielsen* og *Rich. Hansen* optog

Kalvaa det af *Lundgren* tilbagetagne forslag med den forandring, at der sattes 8 timer istedetfor 10, og hævdede skarpt troskab mod traditionerne. Vi skal hamre 8-timerskravet ind overalt og ved alle anledninger, og intet hensyn skal bringe os til at slaa af paa det. Jeg gjenoptager *Lundgrens* forslag og hævder, at det med min ændring nu er det bedste forslag, som fortiden ligger paa dirigentens bord.

Ole Vold: Ingeniørerne og staten holder paa disse 10 timer og er endnu ikke villige til at gaa over til noget andet, og det er derfor ogsaa mest praktisk at hævde kravet ud fra det eksisterende forhold.

E. Skogmo: 8-timersspørgsmaalet foreligger ikke her. Hvis vi ønsker det fremmet, kan vi opta det særskilt. Tal. anbefalede *Rich. Hansens* forslag.

Votering: *Kalvaas'* forslag faldt med stort flertal uden tælling. *Rich. Hansens* forslag vedtoges enstemmig.

Ikrafttrædelsen: *Bratvold* foreslog: „De vedtagne lovforandringer træder ikraft 1ste juli 1906“. *Nic. Hansen* foreslog: „De vedtagne lovforandringer træder ikraft 1. januar 1907“. *A. P. Helland* foreslog: „De vedtagne lovforandringer træder ikraft 1. septbr. 1906.“

Nic. Hansens forslag forkastedes mod 20 st., *Hellands* mod 26. *Bratvolds* forslag vedtoges mod 7 st.

Mødet hævet.

Paa indbydelse af *Kristianiaafdelingernes* stedlige styre afholdtes der om aftenen fra kl. 8 en særdeles hyggelig og stilfuld fest paa *Tivoli*. Festarrangør var formanden i det stedlige styre i *Kristiania* hr. *Rønning*.

Formiddagsmøde 11. april.

Dirigent: *Kalvaa.*

Ved navneopraabet var Ole Braaten fraværende. Protokollen oplæstes og godkendtes enstemmig.

VI°. Sygekassen gjenoptaget.

Trykt indstilling fra den nedsatte komite forelaa som følger:

§ 1. Kassens formaal er, at i sygdomstilfælde understøtte sine medlemmer for i mest mulig grad at forskaane dem fra fattigkassen og saaledes værne om deres politiske rettigheder.

§ 2. Alle medlemmer af Norsk arbeidsmandsforbund kan bli medlemmer af hjælpe-kassen mod at erlægge en kontingent af 15 øre pr. uge til samme. (Se § 8.) Kontingenten kvitteres i medlemsbogen ved kassens egne kontrolmærker.

§ 3. Den, som har været medlem af kassen i mindst tre maa-
neder og ikke staar til rest med sin kontingent i over 4 uger, er berettiget til understøttelse.

§ 4. Ved almindelig sygdom udbetales ingen understøttelse for den første uge. Varer sygdommen længere, udbetales kr. 1,50 pr. dag i indtil 10 uger pr. halvjaar.

For paany at bli berettiget til understøttelse, maa vedkommende ha været arbejdsdygtig i mindst 4 uger.

§ 5. Ved sygdom, foranlediget ved ulykkestilfælde, som kommer ind under ulykkesforsikringsloven, udbetaler kassen differencen mellem, hvad den tilskadekomne faar i erstatning fra arbejdsgiver eller rigsforsikringen og kassens understøttelse (kr. 1,50).

§ 6. Den, som i beruset tilstand, ved slagsmaal eller paa anden maade selvforskyldt paadrager sig sygdom, har ingen ret til understøttelse.

§ 7. Andragende om understøttelse, ledsaget af læggeattest, indsendes til kassens bestyrer gennem formanden for den forening, der vedkommende har sit forbunds medlemskab. Andragendet skal ledsages af bevidnelse fra foreningens formand og kasserer eller sekretær, at vedkommende fremdeles er arbejdsudygtig, eller om han er bli arbejdsfør, hvor mange dage han var udygtig. Forbundets direkte medlemmer, som selv indgir andragende om understøttelse, maa, foruden læggeattest, vedlægge lignende bevidnelse fra to troværdige mænd, helst kommunens ordfører eller lensmand som den ene.

§ 8. Syge forbundsmedlemmer har ikke adgang til indmeldelse i kassen og fristempling for kontingenten bevilges ikke.

§ 9. Norsk arbeidsmandsforbunds landsmødes repræsentanter, der er medlemmer af sygehjælpekassen, er sammes høieste myndighed. Kun disse kan give, ophæve eller forandre disse love. Disse vælger kassens bestyrer med absolut majoritet, fastsætter hans løn og bestemmer, om han skal stille kaution.

§ 10. Forbundets hovedstyre og forretningsudvalg har, hvad hjælpe-kassen angaar, den samme ret, som ifølge forbundets love er dem tilstaaet i andre forbundets anliggender.

§ 11. Hjælpekassen har sin egen administrationsudgift og dens bestyrer besørger hele dens korrespondance og fører dens regnskaber.

§ 12. Forbundets revisorer har, engang hvert kvartal, at gjen-
nemgaa sygehjælpekassens regnskaber og afgive beretning om samme til forretningsudvalget.

§ 13. Forretningsudvalget og revisorerne har til enhver tid adgang til bestyrerens bøger. Findes der at være misligheder ved disse, kan forbundsstyret ved en majoritetsbeslutning suspendere ham og ansætte en ny indtil første landsmøde.

§ 14. Bestyrerens kontante kassebeholdning maa som regel ikke overstige 500 kroner. De øvrige indsættes i en af forretnings-
udvalget antagen bank og kan kun hæves efter anvisning af forbundets formand.

§ 15. Ekstrakt af det reviderede kvartals- og aarsregnskab ind-
føres i „Social-Demokraten“.

§ 16. Medlem af sygehjælpekassen, der betaler en kontingent af 20 øre pr. uge, er berettiget til, ved sin hustrus død, at faa udbetalt et begravelsesbidrag, stort 75 kroner.

§ 17. Denne lov træder ikraft den 1ste juli 1906, forudsat at der til den tid er tegnet mindst 500 medlemmer, eller senere, naar dette medlemsantal er naaet.

Joh. Karlgren: Den indstilling, som her foreligger, er enstemmig. Efter de forsigtigste overveielser har vi fundet, at det, vi her fore-
lægger, er det rigtige. Det vil sees, at allerede i § 2 kommer kas-
sens frivillige karakter frem, og frivilligheden gjælder ikke afdelingerne, men selve medlemmerne. Som forholdene er i vort forbund, er dette den eneste vei. Dertil er vi kommet til det resultat, at der maa begyndes med en lav kontingent og et lavt bidrag for at se, hvor meget medlemmerne aarker og hvorledes det hele vil virke. Der er jo altid anledning til at forhøje. Naar der tales om „alle medlemmer af Norsk arbeidsmandsforbund,“ saa menes der selvfølgelig hermed

kun friske folk; andre kan vi ikke ta ind. Mærkerne tænkes at bli af den halve størrelse af de almindelige og klæbes ind i medlemsbogen. Ved § 3 var vi bange for, at tiden skulde være sat for lav; men erfarne sygekassemedlemmer siger, at 3 maaneders medlemskab maa være nok til at berettigede til understøttelse. Vi har sat 4 uger som frist for paany at faa berettigelse til understøttelse efter en overstaaet sygdom. Dette svarer til en maanedslønning, og saapas betryggelse maa kassen have. Vi har tillige troet at vinde meget i stabilitet ved ikke at yde understøttelse den første uge. Anlægsarbejderne, som blir medlemmer, har jo sine sygepenge, og ellers er det ikke værst den første uge. Vi har tillige ikke vovet at gaa høiere end til kr. 1,50 pr. dag i understøttelse, og heller ikke vilde vi risikere mere end 10 uger i hvert halvaar. Kassen skal ikke være nogen invalidekasse. I § 7 har vi lagt slutstenen med den foreslaede kontrol. Paa de steder, hvor der findes medlemmer, som staar direkte i forbundet, har vi tænkt at kontrollere ved de offentlige myndigheder. Anden kontrol er ikke tænkelig i disse tilfælde. At der ingen fristempling for kontingent maa være, som i § 8 bestemt, siger sig selv i en institution som denne. Som kassens høieste myndighed har vi, tiltrods for at den er frivillig, sat vort forbunds landsmøde. Medlemmerne af kassen vil heri finde en sikker og god garanti. §§ 10, 11, 12 og 13 er rene forretningsmæssige bestemmelser, som er selvfølgelige. § 14 forudsætter en bestyrer, da det vel ikke kan paalægges forbundets kasserer mer arbejde, end han allerede nu har. Og efter nøie at have tænkt over sagen har vi fundet at som garanti bør bestyreren ikke raade over større kontantbeholdning end 500 kroner. Dette vil ialmindelighed være tilstrækkelig til at møde dagens behov, hvis ikke kassens forretning blir overordentlig stor. § 16 er kommet ind som en følge af Bergens Stenarbejderforenings forslag. Paa komitéens vegne anbefaler jeg forslaget til velvillig overlægning.

§ 1 vedtoges enstemmig.

§ 2. *I. Bjerkman:* Jeg finder mange mangler ved denne paragraf. Især tror jeg, det er en stor fejl at sætte kontingenten for lav til at begynde med. Det er ikke her som i forbundet, at man har ret til ekstraudligning. I forhold til den lovede ydelse er 15 øre alt for lidet. Enten maa man aabne adgang til ekstrakontingent eller maa man forhøie den ordinære kontingent.

Rich. Hansen: Tror ikke der er saa meget at udsætte paa det hele. Kassen er vist nok saa solid funderet med det, som er. Fritagelse for at betale sygebidrag den første uge veier ganske meget. Men der er dog en mangel: Der burde være indskrivningspenge.

Thi de er altid en garanti mod, at medlemmerne ikke glider ind og ud saa ofte de vil. Jeg foreslaar, at paragrafen kommer til at lyde: „Alle medlemmer af Norsk arbejdsmandsforbund kan bli medlemmer af sygehjælpskassen mod i indskrivningspenge at betale 50 øre og mod en ugentlig kontingent af 15 øre“ osv.

Olaf Sand fremhævet, at „hvilende ret“ ogsaa burde gives inden denne institution.

H. Oliverson trodde kontingenten vilde strække til ifølge erfaringer fra sin egen forenings sygekasse. Anbefalet indskrivningspenge.

I. Bjerkman foreslog tilføiet: „Dog kan bestyrelsen udligne ekstrakontingent, naar den finder det nødvendigt.“

Nic. Hansen anbefalede *Rich. Hansens* forslag. Men der bør være en aldersgrænse for indtrædelse. Jeg vil foreslaa at paragrafen kommer til at begynde saaledes: „Alle medlemmer af Norsk arbejdsmandsforbund, som ikke er over 55 aar osv.“

Karl Amundsen ansaa indskrivningspengene nødvendige. Kontingenten maatte vistnok ansees tilstrækkelig.

Joh. Andersen ansaa det ikke for heldig at faa indskrivningspenge. Med hensyn til kontingenten var det at bemærke, at landsmødet tidligere havde tat standpunkt imod den, og at vende tilbage til den ved oprettelsen af en ny institution var ikke konsekvent.

A. Gabrielsen antydet, at, hvis man fik en indskrivningskontingent af 50 øre, saa vilde man ikke behøve ekstrakontingent.

E. Skogmo: Naar vi nu har oprettet sygekassen, saa maa det være os om at gjøre at faa den saa stabil som mulig. Derfor bør vi ogsaa give bestyrelsen bemyndigelse til ekstraudligning, hvilken selvfølgelig ikke vil bli benyttet uden i nødstilfælde. Den bestemmelse kunde raade over kassens hele eksistens. De, som har været mest for kassens oprettelse burde ikke betænke sig paa at sikre dens fremtidige liv.

Karl Lundgren fraraadet vedtagelsen af *Nic. Hansens* forslag. Vi maa ikke udestænge nogen fra kassen. Alle medlemmer af forbundet, som ønsker det, bør gives adgang. Og jeg anser en kontingent af 15 øre fuldt tilstrækkelig, idet det maa ansees som en stor vinding for dennes økonomi, at der ikke ydes bidrag i første uge.

Joh. Gudmundsen: Jeg vil anbefale baade, at der fastsættes indskrivningspenge, og at der gives anledning til at udligne ekstrakontingent. Vi maa være opmærksom paa, at det er en frivillig kasse, der her tales om. Og det maa ansees som en fordel, hvorved der ingen betænkelighed er, at der holdes en redningsvei aaben i nødstilfælde. Ekstraudligningen vil, ifølge sagens natur, ikke kunne

anvendes uden i saadanne tilfælde. Og hvis ikke en saadan udvei, og beregningerne f. eks. paagrund af særegne omstændigheder slaar fejl, saa kunde hele institutionen gaa overstyr. Jeg kan ikke anbefale Nic. Hansens forslag. Vi maa ikke stænge nogen ude. Forresten er det ikke sagt, at det er nogen fordel. Mange kan være ligesaa friske ved 55-aarsalderen, som helt unge folk. Desuden er det et galt princip at skyve tilside de gamle. Vi har garanti nok i de øvrige bestemmelser.

Oluf Amundsen: Uden indskrivningspenge kan vi vist ikke gjøre noget. Vi faar her udgifter, før vi faar indtægter af den ordinære kontingent. Vi maa ha protokol til at skrive de første navne ind i, og det kræver selv et lidet udlæg.

Kr. Tørrer: Vi maa holde veien til ekstrakontingent aaben. Kom der f. eks. en epidemi, saa ramlet det hele. Det er anderledes med dette end med forholdene paa en fabrik. Her blir det enkelte medlemmer over det hele land, som slutter sig til, og kontrollen blir derfor heller ikke saa effektiv, saa beregningerne er vanskeligere at gjøre. Jeg vil henstille til komiteen at omarbeide paragrafen, saaledes at Bjerkmans princip blir indtaget i den. Hvis man nu kunde undgaa ekstrakontingent, saa var der ingen skade skeet, om den stod i lovene.

A. Sivertsen: At ekstrakontingenten kan virke skadelig er paa- vist i tidligere debatter. Vi skulde da først og fremst søge at undgaa den ved oprettelsen af en ny institution. Jeg vil støtte Rich. Hansens forslag om indskrivningspenge, skjønt jeg anser 50 øre for lavt. De burde helst være sat til 1 krone. Ingen, der havde interesse for at gaa ind, vilde vægre sig for det beløb. Sluttet sig for- øvrigt til Tørrer's udtalelser.

M. Sundby: Vi har her en sygehjælpkasse beregnet paa Arbeids- mandsforbundets medlemmer over det hele land. Det er da paakræ- vet, at gjøre den saa stabil som mulig i enhver henseende. Bereg- net efter nøjagtig forsikringsmatematik vilde ganske vist ikke forsla- get være fyldestgjørende med den lave kontingent og den lange un- derstøttelse, da maatte vi f. eks. ha 90 øre pr. maaned i kontingent og 2 kr. pr. dag i understøttelse samt en maksimums understøttelses- tid af 42 dage i aaret. Efter vort forslag er understøttelsen to tredie- dele høiere, end dette forhold, og kontingenten en fjerdedel mindre. Vi har to ting at iagttage: 1) at kassen balancerer, 2) at vi kan opta konkurrencen med landets øvrige institutioner af lignende art. Ekstrakontingent bør vi ikke gi anvisning paa, da det vil hæmme til- slutningen.

A. P. Helland ansaa kontingenten høi nok; men vilde alligevel være med paa at aabne adgang til ekstrakontingent.

§ 2 vedtoges med Rich. Hansens tillæg mod 4 st., og Bjerk- mans tillæg med 42 mod 35 stemmer.

Skjølberg og *Rich. Hansen* bad om at debatten maatte ind- skrænkes, idet de henstillet til talerne kun at anføre hvad de var uenige i.

§ 3. *Rich. Hansen* foreslog som tillæg: „Ved indbetaling af første uges understøttelse fratrækkes mulige kontingentrestancer.“ For- slagets hensigt var at betrygge medlemmets rettigheder.

Skjølberg antog, at det af hr. Hansen foreslaaede var noget selvfølgelig.

Ole Vold foreslog, at „6 maaneder“ istedenfor „3 maaneder“ i paragrafen.

Helland advarede mod dette.

Lundgren: Volds forslag er aldeles umuligt. Formålet maatte være paa en rimelig basis at faa flest mulige med. Men skal der kræves 6 maaneders medlemsskab, saa vil det nok ta længe før vi faar 500 medlemmer. Ligeledes maa der advares mod at fratække restancen.

C. M. Eriksen: Kassen maa i særlig grad være rettet paa at hjælpe medlemmerne og støtte dem. Men da maatte fristen for op- naaelse af rettighed ikke sættes længer end til 3 maaneder.

§ 3 vedtoges enstemmig. Volds forslag forkastedes mod 4 st. Rich. Hansens vedtoges mod 9 stemmer.

§ 4. *A. P. Helland* foreslog: Sidste passus i § 4 forandres derhen: „Varer sygdommen længere udbetales kr. 2 pr. dag osv.“ Forslagsstilleren hævdede, at naar der ingen understøttelse var for første uge, saa vilde kassen taale at bære den foreslaaede forøgelse.

Efter en række advarende udtalelser fra Hansen, Skogmo, Karl- gren, Bjerkman og Ole Vold forkastedes Hellands forslag mod 3 stemmer. § 4 vedtoges derpaa enstemmig.

Kr. Tørrer oplyste, at reisefordelingskomiteen var færdig med sit arbejde, og viste det sig, at reiseudgifterne var udlignet efter 20 øre pr. medlem.

§ 5. *T. Iversen* foreslog: „§ 5 udgaar.“ Paragrafen vedtoges efter komiteens indstilling mod 6 stemmer, som faldt paa Iversens forslag.

§ 6 vedtoges enstemmig uden debat, § 7 ligeledes efter nogle korte bemærkninger.

§ 8. *A. Gabrielsen* foreslog: „§ 8 gives saadan ordlyd: Be- gjæring om optagelse som medlem af sygekassen maa være ledsaget af lægeattest. Fristempling for kontingenten bevilges ikke.“

Karl Amundsen foreslog: „§ 8 bør lyde: Syge forbundsmedlemmer har ikke adgang til indmeldelse i kassen. Den, som er lovlig sygmeldt, fristemples for kontingent.“

Komiteens forslag vedtoges mod 17 stemmer.

§ 9 vedtoges enstemmig efter komiteens forslag. Ligesaa §§ 10, 11, 12 og 13. Ved § 14 foreslog *Oliversen* „500 kroner“ forandret til „300 kroner.“

Karlgren oplyste om, at komiteen var enig om at foreslaa en kaution for kassereren paa 500 kroner. *Vold* og *Bjerkman* udtalte sig i tilslutning til *Oliversen*. *Haakon Larsen* foreslog, at ordene „som regel“ skulde udgaa. *Nic. Hansen* foreslog, at efter forbundets formand tilføies: „eller kasserer“. *Karlgren* foreslog paa komiteens vegne følgende tilføiet § 14: „Kassens bestyrer stiller betryggende kaution for 500 kroner.“

§ 14 vedtoges enstemmig. *Oliversens* ændringsforslag forkastedes mod 12 stemmer. *Haakon Larsens* ændringsforslag vedtoges mod 14 stemmer. *N. Hansens* forslag vedtoges enstemmig. Ligesaa *Karlgrens*.

§ 15. *A. Bratvold* foreslog: „Ekstrakt af det reviderede kvartals- og aarsregnskab indføres i „Arbejdsmanden“ og „Social-Demokraten“. Paragrafen som af *Bratvold* foreslaaet, vedtoges mod 4 stemmer.

§ 16. *H. Sjurseth* foreslog: „Forsikringskassen med dens regnskaber holdes særskilt fra sygehjælpekassen med en fælles administration. Forsikringskassens midler tilveiebringes paa den af stenarbejderforeningen i Bergen foreslaaede maade.“ Naar tal. fremsatte dette forslag, saa var det fordi han vilde have oprettet en saadan forsikringskasse uden at være bunden til sygehjælpekassen; saadan som det nu forelaa i den trykte indstilling, var dette umulig. Tal. var i høieste grad forbauset over den maade, hvorpaa hr. *Gudmundsen* havde stillet sig til sagen ved ikke at fastholde det af stenarbejderne indsendte forslag. Tal. anbefalede dette forslag paa det bedste og udtalte som sin mening, at dette var det eneste retfærdige, idet der aabnes adgang for medlemmer uden at være forpligtet til samtidig at være medlem af sygekassen. Tal. vovede ikke at gaa med paa en saadan vilkaarlig indretning, som denne af komiteen foreslaaede. Ved at befølge stenarbejdernes forslag, var intet foregrebet. Tal. opfordrede landsmødets repræsentanter til at tænke vel over denne sag.

Kalvaa og *Karlgren* gjorde begge opmærksom paa, at forsikringen ifølge den foreslaaede § 16 ogsaa var frivillig. Den, som er medlem af sygekassen, kan være med i denne forsikring ved at betale et kontingenttillæg af 5 øre, men det kan ogsaa undlades.

G. Sethil foreslog: „Medlem af denne sygehjælpekasse, der betaler en kontingent af 20 øre, erhverver tillige ret til begravelsesbidrag. Denne ret erhverves efter 3 maaneders medlemskab og udbetales i tilfælde hustruens død med et bidrag stort 75 kroner.“

A. P. Helland foreslog: „Begravelsesbidraget sættes til kr. 100.“

Ole Vold foreslog: „§ 16 udgaa af sygekassens love.“

Karl Trondsen foreslog: „Medlemmer af sygekassen, der opfylder sine forpligtelser, er berettiget til ved sin hustrus død at faa udbetalt et begravelsesbidrag stort kr. 75.“

Andr. Føreland foreslog: „Medlemmer af sygekassen, der betaler en kontingent af 20 øre pr. uge i seks maaneder at regne fra indskrivningens dato, er berettiget til ved sin hustrus død at faa udbetalt et begravelsesbidrag stort 75 kroner.“

E. Skogmo foreslog: „Begravelsesbidragets regnskab føres særskilt og aabner adgang til forsikring for forbundets medlemmer ved en ugentlig kontingent af 5 øre, uden at man behøver at være medlem af sygekassen.“

Streg sættes for debatten.

Joh. Gudmundsen: Hr. *Sjurseth* arbejder under en besynderlig misforstaaelse. Jeg har paa 3 landsmøder kjæmpet efter al evne for denne sag. Men vi har ikke opnaaet majoritet for den. Efter afgjørelsen igaar, hvorved stenarbejderforeningens forslag forkastedes, og det siden vedtoges, at det skulde gaa ind i sygekassen, havde jeg intet andet at gjøre end at paa den fordelagtigste maade at finde plads for det. Jeg er loyal mod dette mødes afgjørelser. Naar sygekassen er frivillig, saa blir ogsaa denne forsikring frivillig. Det er kun den betingelse, at man skal være medlem af sygekassen, og det har vi landsmødets afgjørelse for fra igaar.

J. Skjølberg: Her er nu et mylder af forslag. Hver taler har havt sit. Naar komiteen ikke har aabnet adgang til forsikring for alle forbundets medlemmer, men kun for sygekassens, saa var det selvfølgelig i loyalitet for afgjørelsen igaar. Men til næste landsmøde kan vi ogsaa paa dette omraade ha vundet erfaringer, som kan bevirke, at vi gaar videre.

Helland anbefalet komiteens forslag med sin forandring til 100 kr. *Sjurseth* replicerede til *Gudmundsen* og udtalte, at hvad han havde ventet var en minoritetsindstilling i overensstemmelse med stenarbejderforeningens forslag. Naar denne ikke var kommet, maatte han klandre *Gudmundsen* for det.

G. Sethil oplyste, at hans forslag egentlig kun gjaldt redaktionelle forandringer.

Karl Trondsen paaviste vanskeligheden ved at føre to særskilte regnskaber, et for sygehjælpekassen og et for den foreslaede forsikring.

Ole Vold sluttede sig hertil.

Føreland fandt adskillige mangler ved indstillingen, men grundet den korte tid var det vanskelig at faa rettet paa den. Men saaledes kunde man komme til at staa i det, at en, som ventet sin kones død, kunde melde sig ind i forsikringen.

Sjurseth redegjorde paany for sit forslag. Det var simpelthen istedetfor komiteens § 16 at sætte ind det af stenarbejderforeningen, Bergen, foreslaede.

Gudmundsen: Stenarbejderforeningens forslag faldt igaar, og jeg har været loyal mod den afgjørelse. Det maa derfor ansees haabløst at ta det op igjen nu. Jeg har derfor heller ikke i komiteen kunnet følge den af hr. Sjurseth givne anvisning.

Der stemtes først over *Ole Volds* forslag, hvilket vedtoges med 43 mod 33 stemmer. Votering over de øvrige bortfaldt herved.

Mødet hævet.

Eftermiddagsmøde 11te april.

Dirigent: *Karlgren*.

Ved navneopraab var *Ole Braathen* og *Fr. Johansen* fraværende. Behandlingen af sygehjælpskassen fortsattes.

I. Bjerkman foreslog: „Denne sygekasse kan ikke ophæves, medmindre $\frac{2}{3}$ af medlemmerne stemmer derfor.“

Dette forslag vedtoges mod 5 st. og besluttedes indtat i lovene som § 16.

§ 17. *Rich. Hansen* foreslog følgende tillæg: „I tilfælde sygehjælpskassen opløses i henhold til bestemmelsen i § 16, tilfalder kassens midler Norsk arbejdsmandsforbund.“ § 17 med Hansens tillæg vedtoges enstemmig.

Martin Dahl havde tidligere i debatten foreslaaet: „Landsmødet giver det vordende forbundsstyre myndighed til at ansætte bestyrer, naar kassens stilling ansees betryggende.“ Dette forslag toges nu under behandling og vedtoges enstemmig.

Forslaget fra *Aalesunds* murarbejderforening under dagsordenens punkt VI², hvoraf den subsidiære afdeling ialfald ikke kunde ansees bortfaldt ved det vedtagne, toges af repræsentanten for denne forening tilbage.

XI. Budgettet.

Forbundsstyret fremlagde følgende forslag til budget:

Indtægter:	
Kassabeholdning fra 1905	kr. 240,00
Kontingent fra 6000 medl. ÷ 15 % fristempling	„ 13 260,00
Ekstrakontingent af 6000 medlemmer à 0,50.	„ 3 000,00
Forskjellige indtægter	„ 400,00
	<hr/>
Tilsammen kr.	16 900,00
Udgifter:	
Formandens løn	kr. 2 000,00
Kasserens løn	„ 1 800,00
— tællepenge	„ 200,00
Revisionshonorar	„ 150,00
Fagbladet	„ 2 100,00
Forbundsstyremødet	„ 400,00
Landsmødet	„ 1 000,00
Landsmødets forhandlingsprotokol	„ 500,00
Porto, telegrammer og skrivesager	„ 900,00
Husleie	„ 300,00
Rengjøring og belysning	„ 150,00
Telefon og assurance	„ 85,00
Avishold	„ 40,00
Sekretær	„ 1 400,00
Kontorinventar	„ 150,00
Trykningsudgifter	„ 300,00
Kontingent til partiet	„ 200,00
Agitation	„ 4 000,00
Repræsentationsudgifter	„ 300,00
Forskjellige udgifter	„ 500,00
	<hr/>
Tilsammen kr.	16 475,00
Overskud „	425,00
	<hr/>
Kr.	16 900,00

Den nedsatte budgetkomite fremlagde et forslag, som var overensstemmende med forbundsstyret, hvad indtægtsanslaget angik, men paa udgiftssiden havde følgende forandringer:

Formandens løn	kr. 1800 (en minoritet 1700)
Kassererens løn	„ 1600
Tællepenge	„ 100
Fagbladet	„ 2000
Kontorhjælp	„ 600
Agitation	„ 5000
Forskjellige udgifter	„ 200

Sekretærposten var dertil paa dette forslag strøget, hvorved budgettet vilde ballancere med et overskud paa kr. 1125.

Rich. Hansen: Det er tydelig, at der allerede ved nedsættelse af en særskilt budgetkomite vist for bundsstyret en art mistillid. Det var ellers det at merke sig, at *indtægterne* var af budgetkomiteen opført som forbundsstyret, medens man er gaat noksaa langt i udgifternes indskrænkning. Der var altsaa ikke hel konsekvens i forslaget, og jeg maa anbefale forbundsstyrets forslag til vedtagelse, som det er forelagt. Jeg vil ikke rette den bebreidelse mod komiteen, som de socialdemokratiske repræsentanter i Kristiania kommunestyre rettet mod denne budgetkomite — at den vilde føre dagens udgifter over paa fremtiden, men der er udgiftsposter paa vort budget, som jeg frygter, det vil gaa samme vei med, skal vi følge vor budgetkomites forslag. Saaledes er det med, at den har sløift sekretærposten og sat op agitationen med 1000 kroner. Agitationen maa ofte drives leilighedsvis, og det er om at gjøre at ha en mand at sende som er kjendt med organisationens væsen og virken — ogsaa med ledelsen. Vi kan sende en mand, som ikke er ansat i vort forbund, men maa da betale ham 8 kroner pr. dag; medens en mand fra kontoret bedre kan redegjøre for sagerne og nøies med almindelig diæt. Det skal saaledes ikke bebreides mig som formand, at jeg ikke har været behjælpelig med at stifte afdelinger. Ifjor var jeg saaledes udenbys enten paa almindelig agitation eller i konflikttilfælde omtrent hver eneste søndag. Og paa kontoret er der i mellemtiden nok at gjøre. Det maatte derfor være det mest økonomiske at slaa lidt af paa posten „agitationen“ og ansætte en mand paa kontoret. Intet forbundsstyre vil kunne lade forbundets interesser forsømmes og kan derfor heller ikke være bundet til disse 600 kroner i kontorhjælp. Der kan bli overskridelser. Paa landsmødet i Bergen ansattes 2 mand med det arbeide, som da forelaa. Siden er det vokset, statistiken er kommet til, og medlemsantallet er fordoblet. Lønskrav og konflikter vokser i samme forhold. Nu er vi 6000 og kan snart være oppe i 7000. Administrationen kan ikke bli den samme for disse som den var for 3000. Jern- og metalarbeiderforbundet med sine 5000 medlemmer inden en enkelt

branche fordelt paa 43 afdelinger kan lettere greie disse end vi med 6000 medlemmer i mange brancher og 125 afdelinger. Men hint forbund har 3 mand. Tager jeg imod valg, og I ikke skaffer den nødvendige hjælp, saa faar I heller ikke for fremtiden kræve svar pr. omgaaende, naar I skriver. Hertil kommer, at vi arbeidere ikke er opdraget til denne kontorbeskjæftigelse. Den falder derfor tyngre, og vi maa giennem erfaringer vinde os frem.

I. Skjølberg: Jeg tror ikke, vi faar høre nogen særskilt klander over det arbeide, vore tillidsmænd har udført, og heller ikke bør omlægningen af budgettet foranledige hertil. Arbeidet maa ogsaa kunne lettes i stor grad herved. Med hensyn til agitationen er det at bemærke, at vistnok er det i Kristiania og omegn letvindt at sende en mand fra kontoret; men spørges der om fjernere landsdele, saa foregaar agitationen bedre ved at ta nærmere værende kræfter.

B. Skaraas vilde gjøre opmærksom paa, at der absolut ingen mistillid til forbundsstyret laa i budgetkomiteens nedsættelse.

M. Sundby: Det forekom taleren lidt underligt, at Hansen kunde finde ligheder med Kristiania kommunes budget i komiteens forslag og vilde i saa henseende henvise til sidste budget. At arbeidet skulde være vokset i den grad, at der nu trængtes en ny mand paa kontoret, trodde ikke taleren. Det hørtes godt, at en mand paa kontoret ogsaa kunde anvendes i agitationen; men det var ikke sagt, at vi kunde finde en mand til stillingen, der forenet begge disse egenskaber hos sig. Vi ved endnu ikke, hvem der i tilfælde kan bli valgt. Vel ved vi, at der er meget arbeide paa kontoret; men vi har endnu ikke faaet 8-timersdagen vi andre heller. Vi slider i arbeidet hele dagen, og først naar dagens almindelige værk er endt, kan vi ta fat i organisationens opgaver. Vi i budgetkomiteen har sat op en anstændig løn for formanden under hensyn til alle forhold. Det er det dobbelte af, hvad en almindelig arbeider tjener. Det maa huskes, at vore medlemmer har ringere ydeevne end f. eks. Norsk jern- og metalarbeiderforbunds medlemmer. Vi har ikke lagt nogen mistillid i noget, og det har heller ikke faldt os ind at beskyldte nogen for pligtforsømmelse.

Joh. Gudmundsen: Jeg vil oplyse, at der ogsaa er nogle inden forbundsstyret, som har forbeholdt sig at stille forslag om lavere løn til formand og kasserer. Blandt disse var jeg en. Jeg vilde foreslaa 1800 kr. til hver med forbehold af at stille forslag om 1 kroners forhøielse pr. dag i reiseudgifter. Til sekretæren foreslog jeg 800 kr., idet jeg da forudsatte sygekassens oprettelse og at sekretæren ligeledes kunde være sygekassens bestyrer og faa resten af sin løn fra

denne. Til „forskjellige udgifter“ tror jeg imidlertid, at det af forbundsstyret opførte beløb trænges. Jeg er forøvrigt af den mening, at vi ikke bør slippe de to mænd, vi nu har.

E. Skogmo: Disse to mænd maa efter mit skøn være lige meget værd og bør ha den samme løn. Imidlertid finder jeg det rimeligt, at vi forhøier formandens reiseudgifter.

A. Eberhardsen vilde protestere mod at budgetkomiteen skulde have vist nogen mistillid til nogen ved opsættelsen af sit forslag.

Rich. Hansen: Der er endnu ikke foreslaaet nogen forhøielse af kontingenten til administrationskassen. Der vil saaledes ikke bli nogen ekstraudgift for medlemmerne. Det administrationskassen havde laant af reservekassen i 1904 er desuden betalt i 1905, og der er endda overskud. Forbundet maa holdes sammen, og dette kommer i høj grad an paa administrationen. Her er nu oprettet sygekasse, og forbundet staar ogsaa til ansvar for den, og med denne var det meningen at sekretæren skulde stille. Det er ganske rigtig, at en kontormand kanske ikke kan være agitator; men det er heller ikke agitatorer, som altid trænges. Det er en organisator. Der er talt om 8-timersdagen. Kalvaa talte bevingede ord om den igaar; men jeg har aldrig krævet 8-timersdag for mig. Hvis dagen skulde være regnet efter 8 timer, saa vilde forbundet være mig skyldig flere tusen kroner for overarbejde. Opsæt en tarif med 8 timers arbejdsdag og rimelig procent for overtid, saa skal jeg arbejde for 30 øre timen. Forresten er det at mærke sig, at dette slags arbejde maa der begeistring og lyst til for at udføre det. I privat bedrift har jeg sjelden tjent under 1500 kroner aaret. Og saadan er nu stillingen, at med den gamle betaling kan jeg ikke greie stillingen. En mand, hvis gerning det skal være at arbejde for sine kameraters økonomiske bedring og fremgang maa være uden næringssorger. Vil I derfor ha en god mand i denne stilling, saa maa I byde en anstændig løn.

A. Gabrielsen: Skal vi kunne faa dygtige og bra folk ind i vore ansvarsfuldeste stillinger, saa maa vi betale dem en anstændig løn. Rich. Hansen har vist sig sin opgave voksen i den tid, han har været formand; han har evnet at holde roret fast og styrt sikkert. Dertil kommer, at han ogsaa har den fornødne popularitet, og som underhandler i arbejdskonflikter er han meget dygtig. Vi maa derfor ordne disse affærer saaledes, at vi kommer til at beholde vore tillidsmænd. Det er underligt at Sundby ikke vil indse, at arbeidet paa kontoret er steget saa stærkt, at det kunde kræve en mand til. Som revisor er han dog opmærksom paa, at det har været stærk stigning.

A. Kalvaa: Ja, nu er vi sandelig kommet ind i finansdebaten. Hr. Rich. Hansens udtalelser skulde være gjentaget for enhver arbejderherre i hele Norges land. Om selve sagen vil jeg si, at ogsaa jeg tilhører forbundsstyrets minoritet. Jeg har foreslaaet kr. 1700,00, men kan gaa med paa kr. 1800,00. Til kassereren har jeg foreslaaet kr. 1600,00 og kr. 200,00 i tællepenge. Jeg foreslog kr. 500,00 til kontorarbejde, idet regnskabet viser, at der i det forløbne aar er gaaet med kr. 449,00. Saa har jeg foreslaaet kr. 800,00 til en ekstramand med halv post. Det er sandt, at vi ikke har nogen normalarbejdsdag. Vi, som arbejder forbundet frem, bruger nätterne dertil. Kravene til livsopholdet var det kanske bedst vi ikke diskuterte. De er saa forskjellige. Det er dem, som vil ha kr. 10000,00, det er dem, som nøier sig med kr. 5000,00, og det er dem, som slaar sig igjennem med kr. 500,00. Jeg har i det her foreliggende tilfælde tænkt, at kr. 1800,00 skulde være en god middelsløn. Vore tillidsmænd faar slide med os en tid endnu i vore kaar. Vi skal ogsaa ta hensyn til vore afdelinger udover landet. Men stemmer forsamlingen ned budgetkomiteens forslag, saa vil denne vist ikke ta *det* som nogen mistillid. Saaledes skulde ogsaa forbundsstyrets majoritet tænke. Det var sagt, at typografernes organisation lønnet sin formand med kr. 2000,00. Det er nok saa; men det er et fag, som tjener bedre end vi. Og skulde vi faa noget tilovers i administrationskassen, saa har vi nok brug for de penge.

Oluf Amundsen: Budgetkomiteen har ikke tat sit hverv med lethed. Den har veiet alle hensyn. Men ikke er jeg sikker paa, om vi faar ros, naar vi kommer hjem til vore afdelinger, selv om de mindre beløb blev vedtat. Jeg kom hid som en fri mand og vil ikke føle mig bundet af noget hensyn. Jeg vil ligesaa fri komme tilbage til min afdeling.

J. Karlgren: Majoriteten vil ikke føre landsmødet bag lyset, men fremlægger alle kort. Der er ikke saa stor forskjel mellem forslagene; men følger man minoriteten, saa vil man let blive ført bag lyset.

O. Lian: Det er jo et rent indre spørgsmaal for eders forbund; men jeg vil alligevel benytte min taleret. Det er af stor principel betydning for organisationen, at dens tillidsmænd faar en anstændig betaling, og da maa man spørge: Staar det arbejde, som Norsk arbejdsmandsforbund kræver af sin formand i noget rimeligt forhold til lønnen? Forbundet er i en rig udvikling, som netop bare er begyndt. I maa veie, hvad ansvar, formanden har, hvad ansvar, kassereren har osv. Vi kjender underskuddene hos slet lønnede funk-

tionærer Og for forbundet i sin helhed spiller denne forhøielse liden økonomisk rolle. I mangler ikke penge. Kr. 1400 i aarlig løn for eders formand er en slet løn. Dansk arbejdsmandsforbund betaler sin formand kr. 2400,00 i aarlig løn. Det har været talt om at Norsk jern- og metalarbejderforbund har en større ydelsesevne end I. Det er ikke saa vist det. Af de tarifer, som har været behandlet i landsorganisationen har de mange fra eders forbund ialmindelighed staat over jern- og metalarbejdernes. Det blev nævnt af Kalvaa, at de kr. 200,00 kunde man nok faa anvendelse for; men var det for at sikre eder gjenvælg af den formand, I nu har, saa tror jeg, at det var den bedste anvendelse, de kunde faa.

Kalvaa: Jeg maa protestere mod Karlgrens udtalelse, at minoritetens fremstilling skulde være skikket til at føre bag lyset. Det kan ikke siges. Lians oplysning om Dansk arbejdsmandsforbund passer ikke for os; thi de har 23,000 medlemmer dernede. For os kan da heller ikke kr. 1400,00 være *uanstændigt*. Min opfatning er efter alt, at kr. 1800,00 skulde være passende for os. Men det skulde ellers være ønskeligt at høre om hr. Rich. Hansen vil stille sig til valg som forbundets formand, hvis lønnen fastsættes til kr. 1800,00. Jeg synes efter debatens gang at være berettiget til at fremsætte det spørgsmaal. Jeg stemmer for kr. 1800,00, ikke fordi jeg derved vil underkjennde hr. Hansens arbejde i forbundet, jeg ønsker tværtimod at pointere, at jeg anser hr. Hansen som forbundets bedste mand for nærværende, og han bør i kraft heraf være dets leder.

J. Gudmundsen hævdede, at naar man havde foreslaaet kr. 1800,00, saa skulde det ogsaa være den virkelige løn. Men da maatte reiseudgifterne forhøies, saa formanden ikke kom til at skyde til af lønnen her. Det nuværende beløb var forlidet.

I. Bjerkman: Naar jeg stemmer med forbundsstyrets majoritet i dette spørgsmaal, saa er det udelukkende i forbundets interesse. Jeg mener vi har ikke raad til at miste mænd som Hansen og Torres i ledelsen. De repræsenterer os godt, og dette bør ogsaa tages i betragtning.

O. Lian antydet, at man kunde sætte lønnen til kr. 1800,00 og lade de kr. 200,00 være personligt tillæg.

M. Sundby og *Oluf Amundsen* erklærte, at med medlemsantallets vækst vilde det ogsaa være lettere at forhøie lønnen; men under de nuværende forhold maatte kr. 1800,00 være passende.

H. Floisborn: Det bedste vilde ganske sikkert været om disse forslag havde været omsendt til afdelingerne til udtalelse. Der var

inden talerens kjendte kredse ikke stemning for forhøielse. Lians udtalelser kunde ikke veie stærkt i *denne* sag.

Kr. Torres oplyste, at hr. Hansen var budt paa poster, som var langt mere aflønnet end den han indehavde; men han havde afslaaet.

Oluf Amundsen: Gjorde hr. Rich. Hansen dette af hensyn til forbundet, saa er vi ham tak skyldig; men gjorde han det i haab om at opnaa bedre løn iaar, saa er vi ham ingen tak skyldig.

Rich. Hansen oplyste om forholdene inden Dansk arbejdsmandsforbund, hvor 9 personer var ansat. Man kunde efter dette regne ud, hvor meget billigere det blev. Desuden er vort land 10 gange større end Danmark, og vi arbejder saaledes under vanskeligere forhold. Til Kalvaa vilde tal. si, at denslags spørgsmaal, som han havde kommet med, var i høi grad ubeføiede. Jeg ved raad til at greie mig uden at være formand i arbejdsmandsforbundet, og I kan greie eder uden mig. Og saa skal I fastsætte lønnen under forudsætning af, hvad arbeidet er værd under de givne forhold. Jeg har truffet paa arbejdere i forbundet, f. eks. sagbrugsarbejdere i Fredriksstad, som jeg ofte havde ønsket mig at kunne bytte med. Oluf Amundsens antydning var ikke vakker. Det var sjelden nogen, som havde udført virkelig godt arbejde i organisationen fik tak for det.

Lars Moen: Landsmødet har at anvende administrationskassens midler efter bedste skjøn, og jeg tror at kunne forsvare, og vil for min forening forsøge at forsvare en vedtagelse af budgetkomiteens forslag. Det var almindelig erkjendt, at forbundsstyret havde røgtet sit hverv saa tilfredsstillende, som vel muligt. Lønnen er retfærdig og ikke for stor. Kjender ikke en mand inden forbundet, der kan overtage deres stilling og røgte den til vor tilfredshed uden en saadan godtgjørelse. Specielt tror jeg, at organisationens trivsel og fremtidige vækst er betinget af ledelsen. Skal vi kunne magte nogen ting, saa maa vi lønne vore tillidsmænd sliq, at det er forsvarligt efter deres arbeides værdi.

A. Bratvold: Jeg repræsenterer folk, som faar lige ned til kr. 1,30 om dagen, men efter debatten, som her er ført, vil jeg ikke betænke mig paa at stemme for det af forbundsstyret foreslaade beløb. Det vil ikke bli saa meget paa hver alligevel.

B. Berg: Heller ikke jeg anser 2000 kr. for at være formeget til aflønning af en saadan post. Men vi faar erindre, at det er et langt skridt at ta med en gang. Vi staar endnu i vor organisation langt tilbage for Sverige og Danmark, og jeg finder det derfor passende at stemme for 1800. Det er ikke lønnens høide, som er absolut bestemmende for en mands virke heller. Om jeg har 6 kroner dagen,

og der lægges paa til 7, saa tror jeg ikke, at jeg kom til at udføre mere arbeide for det.

Alb. Moeskau: Naar der siges, at man vil stemme for 1800 kr. under den forudsætning, at diætgodtgjørelsen skal forhøies, saaledes at lønnen alligevel kommer op i 2000 kr., saa stempler jeg det som uærlighed.

Lars Tørrer: Jeg agter at stemme for det høieste beløb, fordi jeg slet ikke kan være med paa diætgodtgjørelsen. Det kan bli til det, at vi derved forhøier vore tillidsmænds godtgjørelse ad omveie, og det burde vi ikke gjøre.

J. Jønsson: Der er sikkert god vilje tilstede til at forhøie tillidsmændenes løn. Jeg begyndte i det svenske forbund med 800 kr. og er nu rykket op i 1800, hvilket sandsynligvis blir forhøiet. Sagen er, man maa ogsaa ha noget at forsvare sig med, naar arbejdsgiverne kommer og taler om arbeidernes egne aflønninger af sine tjenere. Jeg har ikke af mine arbejdsgivere krævet højere løn; men jeg tror, at arbeiderne vilde tjene paa at staa som eksempel for andre arbejdsgivere. Det kan nu kanske være, at man synes, det her foreslaaede længste skridt er vel langt; men saa faar man ogsaa huske paa, hvad man kræver af de mænd, som staa i ledelsen. Det kan ganske sikkert forsvares i afdelingerne.

Joh. Andersen: Dette landsmøde staa nu i stilling af arbejdsgiver. Og da maa vi sætte lønsvilkaarene rimelige efter vor dom om arbeidets værdi. Det maa tillige erindres, at en mands fritid er ikke kjøbt med penge. Den skal under ordinære omstændigheder være hans egen. I vilde ikke, nogen af eder, arbeide paa saadanne vilkaar, som vi tidligere har budt, for nogen privat arbeidsherre. I vilde ha nogen del af tiden, som I kunde kalde eders egen. Desuden ved vi, at formanden har pligter og ansvar, som ikke kan veies og maales; lad dette være vor rettesnor, og vi finder nok det rimelige. Jeg stemmer for 2000 kr. under følelsen af, at det aldeles ikke er for meget.

Haakon Larsen: Det, som gjør, at mange er bange for at stemme for det høieste beløb, tiltrods for at de synes, at det er rimeligt, er vistnok det, at de ved, at det er vanskeligt at faa medlemmerne til at forstaa, at saa er tilfældet. De mange, som ikke reflekterer over det, som ikke har forudsætninger til at bedømme stillingens vanskeligheder, vil ha lønnen lav. Men skjönt min afdeling hylder en saadan tankegang, vil jeg dog stemme for 2000 kr., og jeg mener at kunne forsvare det.

I. K. Sundt: I 1899, da vi besluttet at ansætte fast lønnet forretningsfører, havde vi 1300 medlemmer, og lønnen blev 1300 kr. Vi maa indrømme, at forbundsstyrets forslag fremdeles er rimeligere end, hvad vi vovet at gaa til dengang. Nu blir det kun 70 øre pr. medlem.

Mikkelsen: Jeg tror ikke, det er stillingen til lønnen i sig selv, som gjør, at mange er imod det høieste beløb. Det er frykten for, at medlemmerne ikke vil forstaa, at der skal en ganske anden løn til, naar man udad staa som repræsentant for et helt forbund end, naar man kun har at gaa paa arbejdspladsen og udføre sit arbeide. Alle udgifter blir større, idet kravene mangfoldiggjøres. Selv i hjemmet blir kravene større. Der maa begribes, at denne stilling har andre krav end de, som følger med det almindelige arbeide. Og naar I siger: Vi har daarlig raad til en saadan forhøielse, saa vil jeg sige eder: I har daarlig raad til at lade være.

Afstemming. Efter opfordring blev der stemt ved navneopraab alternativt mellem kr. 2000 og kr. 1800. De, der stemte for det første beløb, svarte *ja*, de, der stemte for det sidste beløb, svarte ved navneopraabet *nei*.

For 2000 kr. stemte følgende: Joh. L. Andersen, Johan Andersen, Olaf Andersen, Hjalmar Antonsen, John Austad, I. Bjerkmann, A. Bratvold, C. M. Eriksen, Johan Fagerli, P. Fjeld, Aug. Frankenberg, A. Gabrielsen, Nicolai Hansen, Martin Hansen, A. Hermansen, Ludvig Holt, T. Iversen, Thor Jakobsen, M. Jakobsen, Joh. Johnsen, Karl Johannesen, Joh. Karlgren, Otto Kristofersen, Laurits Koppang, Haakon Larsen, Ole Laulo, H. Leveraas, Axel Lundgren, Mathias Martinsen, Alb. Moeskau, Jørgen Natvik, Alfred Nilsen, Therese Nilsen, Ole Norseth, Godberg Olausen, Reinhardt Olsen, A. Pedersen, Thor Randen, Olaf Sand, Gunnar Sethil, Halvor Sirikstad, O. Sterner, J. K. Sundt, Lars Tørrer, Ole Vold. Ialt 45.

For 1800 kr. stemte følgende: Olai Aalhus, Karl Amundsen, Oluf Amundsen, Otto Andersen, Johan Barstad, Halvor Bakke, B. Berg, John Bredesen, Martin Dahl, Alb. Eberhardsen, H. Einarsen, H. Fløisbonn, Andr. Føreland, Karl Trondsen, Johan Fure, Martinius Fælla, Gerhard Gerhardsen, B. B. Gjersvold, Joh. Gudmundsen, Johannes Hansen, A. P. Helland, Anders Hovland, Fredrik Johansen, O. F. Julin, A. Kalvaa, Lars H. Kirkhus, Jens Kristiansen, Kr. Kristofersen, Alfred Larsen, Hans Loftstad, Karl Lundgren, Ingv. Moen, Lars E. Moen, Peter Nedberg, Hilmar Olsen, Hans Oliverson, Johan Petersen, Jørgen Petersen, Andr. Sivertsen, H. Sjurseth, I. Schjølberg, H. Strand,

M. Sundby, And. K. Sundt, Paul Stiklestad, Andr. Stien, Bernt Skaraas, E. Skogmo, Anton Tandberg, Thomas Veber, Kristian Ødegaard, Rasmus O. Ødegaard. Ialt 52.

Følgende stemte ikke: Richard Hansen, Kristen Tørres.

Fraværende var: H. Berntsen, Karl Bentsen, Ole Braaten, Fr. Johansen, Jul. Monkerud, Einar Nilsen. Ialt 6.

Forslag om at fortsætte mødet efter 1 times pause fra kl. 7 til 8 vedtoges, hvorpaa mødet hævedes.

Aftenmøde 11te april.

Dirigent: *Kalvaa.*

Budgetbehandlingen fortsattes. *I. Skjølberg* foreslog: „Kassererens løn fastsættes til 1800 kr., hvorefter tællepengene bortfalder.“ Budgetkomiteen sluttede sig hertil. Dette forslag vedtoges enstemmig; men da det blev forstaaet saaledes, at det kun gjaldt forslaget første del, optog *Rich. Hansen* forbundsstyrets forslag om 200 kr. i tællepenge, medens *Skjølberg* fastholdt sit forslag. Med 56 mod 22 stemmer blev tællepengene forkastet. Beløbet til fagbladet, forbundstyremødet, landsmødet, landsmødets forhandlingsprotokol, porto, telegrammer og skrivesager, husleie, rengjøring og belysning, telefon og assurance ramt avishold, vedtoges enstemmig efter forbundsstyrets forslag. Ved posten *sekretær* opstod der igjen ordskifte, idet budgetkomiteen istedetfor denne post havde foreslaaet 600 kroner til kontorhjelpe.

Joh. Gudmundsen: Der maa nu ikke være tvil om, at det hensigtsmæssigste er ansættelsen af en sekretær, og en saadan bør til at begynde med ha en løn af 1400 kr. Han bør da tillige kunne overtage bestyrelsen af sygekassen. Jeg tillader mig i tilslutning hertil at foreslaa følgende: „Der ansættes en sekretær med en løn af 1400 kr. med anmodning til styret om, at der ved ansættelsen af sygekassens bestyrer tages hensyn til, at vedkommende sekretær overtager den plads mod at sygekassen refunderer et passende beløb.“

Skjølberg, Ødegaard og Helland sluttede sig til dette forslag.

Fløisbonn troede, man kunde greie sig uden at gaa til ansættelse af en hel mand fortiden. Formanden burde kunne være mere paa kontoret og slippe at reise saameget.

B. Skaraas: Den ordning med sygekassen, som er foreslaaet af *Gudmundsen*, er aldeles forkastelig. Sygekassens bestyrer maa,

naar han ansættes, kun stille med den institution, og hvis den gaar frem efter forventning, saa vil han ogsaa bli helt optaget af det.

Ole Vold anbefalede ansættelse af en sekretær, og denne maatte faa tid tilovers, saaledes at han kunde udføre det nødvendige kontorarbeide ogsaa for sygekassen.

Rich. Hansen sluttede sig hertil. Sygekassen vilde ikke fra først af kunne bære helt sin egen administration, og naar sekretæren var færdig med de forberedende arbeider til sygekassen, kunde han udføre sin del af kontorets arbeide. Det trængtes saa godt.

K. Ødegaard: Arbeidsmandsforbundet stod nu i sin spirende vaar; og det havde brug for kræfter. Derfor kan vi godt ta en helt lønnet mand straks.

O. Amundsen syntes, man nu nu begyndte at gaa altfor nær ind paa budgetkomiteens arbeide. Det var ikke konstateret, at der laa noget ugiort arbeide paa kontoret, og indtil det forelaa, fik vi holde os til det billigste.

Lars Moen var ogsaa enig i forbundsstyrets forslag. Der kan være brug for en ny mand ogsaa til anvendelse i agitationen. I de afdelinger, jeg repræsenterer, er dette særlig tilfældet. Der maa drives en mere kraftig og systematisk agitation.

I. Skjølberg vilde forhøre, om ikke forbundsstyret kunde gaa over til *Gudmundsens* forslag. Budgetkomiteen burde ikke føle sig fornærmet, om ikke alle dens forslag blev vedtat.

J. Gudmundsen oplyste, at naar han var gaat fra sit forslag i forbundsstyret om 800 kr. til kontorhjelpe og over til en sekretærpost med 1400 kr., saa var det af hensyn til den nyoprettede sygekasse.

Votering: Ved alternativ votering mellem *Gudmundsens* og budgetkomiteens forslag, vedtoges *Gudmundsens* mod 9 stemmer.

Posterne kontorinventar, trykningsudgifter og kontingent til partiet vedtoges enstemmig som af forbundsstyret foreslaaet.

Rich. Hansen redegjorde for anvendelsen af det beløb, som var foreslaaet til agitationen. Det er nu siden sidst forhøiet med 1000 kr. Vi har da tænkt, at 1000 kr. skulde anvendes i Nordland. Arbeidet der maa fortrinsvis drives om sommeren; men maaden, hvorpaa det skal drives, er vanskelig at fastslaa paa forhaand. Vi har ogsaa tat stort hensyn til Det norske arbeiderparti. Man kan dog tænke sig, at partiet nu ikke vil ha stort tilovers for agitationen deroppe. Der er ikke indkommet kontingent fra noget sted dernord. Det ser ikke ud til, at de vil danne fagforeninger heller. Jordbunden er haard og vanskelig. Men det kan nok ske gennembrud. Saaledes er der et brug oppe ved Namsos, hvor jordbunden er god. Idethele skulde

vi efter forholdene at dømme nu kunne greie os med at anvende 1000 kr. i Nordland og 3000 kr. ellers i landet til agitationen.

J. Skjølberg: Det er ikke bare Nordland, som ligger tilbage, hvad organisationen angaar. Det samme gjælder nok i høi grad hele det nordenfjeldske Norge. Her er det derfor at agitationen fortrinsvis bør drives til vækkelse og forstaaelse. Det kommende forbundsstyre bør ha opmærksomheden henvendt paa dette og støtte den stedlige agitation.

Oluf Amundsen gjorde i anledning Rich. Hansens udtalelser opmærksom paa, at partikontingenten fra Narvik var betalt.

Rich. Hansen var enig med Skjølberg i, at den stedlige agitation burde understøttes. Thi denne agitation er ikke alene den billigste, men ogsaa den bedste. Alle de øvrige fagforbund er imidlertid noksaa knebne med agitationen, medens vi anvender, og er nødt til at anvende, mere. Gjorde hr. Oluf Amundsen en undskyldning. Det var fra amtsorganisationen i Nordland, der ikke skulde være kommet nogen kontingent.

Nic. Hansen gjorde opmærksom paa, at der slet ikke vilde være nogen ubehagelig overraskelse at faa et lidet overskud heller.

Posten vedtoges efter forbundsstyrets forslag mod 9 st., som afgaves for budgetkomiteens forslag kr. 5000.

„Repræsentationsudgifter“ vedtoges enstemmig som af forbundsstyret foreslaet. „Forskjellige udgifter“ vedtoges ligeledes efter forbundsstyrets forslag med kr. 500 mod 17 stemmer, der afgaves for budgetkomiteens forslag, 200 kr.

Hele budgettet vedtoges derpaa enstemmig.

J. Skjølberg foreslog: „Overskuddet kan af forretningsudvalget anvendes i agitationsøiemed.“ Dette forslag vedtoges mod 6 st.

Mødet hævet.

Det vedtagne budget.

Indtægter:	
Kassebeholdning fra 1905	kr. 240,00
Kontingent fra 6000 medlemmer ÷ 15 pct. fristempling	„ 13 260,00
Ekstrakontingent fra 6000 medlemmer à 0,50	„ 3 000,00
Forskjellige indtægter	„ 400,00
	<hr/>
	Kr. 16 900,00

Udgifter:

Formandens løn	kr. 1 800,00
Kassererens løn	„ 1 800,00
Revisionshonorar	„ 150,00
Fagbladet	„ 2 100,00
Forbundsstyremødet	„ 400,00
Landsmødet	„ 1 000,00
Landsmødets forhandlingsprotokol	„ 500,00
Porto, telegrammer og skrivesager	„ 900,00
Husleie	„ 300,00
Rengjøring og belysning	„ 150,00
Telefon og assurance	„ 85,00
Avishold	„ 40,00
Sekretær	„ 1 400,00
Kontorinventar	„ 150,00
Trykningsudgifter	„ 300,00
Kontingent til partiet	„ 200,00
Agitation	„ 4 000,00
Repræsentationsudgifter	„ 300,00
Forskjellige udgifter	„ 500,00
	<hr/>
Tilsammen	kr. 16 075,00
Overskud	„ 825,00
	<hr/>
	Kr. 16 900,00

Formiddagsmøde 12te april.

Dirigent: *Kalvaa.*

Ved navneopraabet var følgende repræsentanter fraværende: Hans Lofstad, Karl Bentsen og Einar Nilsen. Julius Monkerud og Fredrik Johansen var reist før budgetbehandlingen begyndte. Protokollen godkjendtes.

J. Gudmundsen foreslog: „Formandens diætgodtgjørelse under reiser fastsættes til 5 kroner pr. dag“. Vedtoges mod 4 st.

VII. Agitationen.

Det udsatte punkt VII om den fremtidige ordning af agitationen gjenoptoges nu til behandling. Følgende forslag forelaa i den trykte dagsorden:

„1) Landsmødet ansætter en fast agitator efter Bergensbaneanlægget østenfjelds samt 5te og 6te afdeling vestenfjelds, og maa denne agitator mindst en gang hver maaned afholde et foredrag i hver forening i maanederne mai, juni, juli, august og september. Om foreningerne finder det paakrævet, skal agitatorens være forpligtet at gaa efter anlægget i den strækning, som foreningens medlemmer optager. Han skal da agitere og indskrive medlemmer for de foreninger, som ønsker det, samt afgive beretning om sin virksomhed i „Arbeidsmanden“. Denne agitator ansættes af forretningsudvalget og lønnes af forbundet uden særskilt udgift for de enkelte foreninger. Forretningsudvalget bestemmer og fastsætter lønnen for agitatorens. Denne agitation udføres efter forretningsudvalgets nærmere bestemmelse og de af de lokale foreninger fattede beslutninger, som dog ikke maa afvige fra de for forbundet gjældende love.“ *Sognedalens arbejderforening.*

„2) Alternativ I:

Der ansættes for forbundets regning en fast agitator for Nordlands og Tromsø amter, foreløbig for et aar.

Alternativ II:

Norsk arbejdsmandsforbund søger underhandling med Det norske arbejderparti om ansættelse af en fast agitator for Nordlands og Tromsø amter, foreløbig for et aar, for forbundets og partiets fælles regning. Agitationen blir at paabegynde snarest, for at man kan naa over mest mulig før anstundende stortingsvalg.“

Arbejderforeningen „Nordlyset“, Storforsheien.

L. Koppang foreslog: „Det henstilles til det vordende forbundsstyre at ordne med agitationen for Bergensbanens østenfjeldske og vestenfjeldske del som tidligere. Dog maa der ikke foretages mindre end 3 reiser paa nævnte strækning kommende sommer i betimelig tid før valgene.“

J. Skjølberg foreslog: „Det henstilles til forretningsudvalget at bevirke størst mulig stedlig agitation. Naar dertil er anledning bør agitationen søges udført i fællesskab med Det norske arbejderparti.“

Ole Vold foreslog: „Norsk arbejdsmandsforbund søger i forbindelse med Det norske arbejderparti at udføre agitationen efter Bergensbanens hele strækning baade politisk og faglig under et. Agitationen begynder i mai 1906.“

Vold udtalte, at det ikke var mer paakrævet at agitere inden 5te og 6te afdeling paa Bergensbanen, som det trykte forslag krævet, end inden 3die og 4de afdeling, der fremdeles har ligesaa mange folk

som ifjor. Vi bør derfor ta det hele med engang og kan gjerne ta det sammen med arbejderpartiet.

L. Koppang udtalte, at hans forslags hensigt var at indskrænke debatten. Det vilde imidlertid ogsaa opnaaes ved hr. Volds forslag, og han tog derfor sit forslag tilbage til fordel for Volds.

H. Fløisbonn: Jeg tror ikke det er heldigt, at enkelte foreninger kommer med saadanne forslag som gaar ud paa fast ansættelse. Netop vi høvleriarbejdere skulde havt den største grund hertil, men min forening fandt ikke at kunne fremsætte noget forslag. Formanden har netop anket over at vort fag var daarlig organiseret i forbindelse med omtalen af den truende lockout; men trods det kan jeg heller ikke forlange fast ansættelse af agitator for hele aaret. Ordningen af agitationen bør overlades til forretningsudvalget.

A. Bratvold: Jeg har intet imod at vi sætter igang en kraftig agitation i Nordland; men stærkest tror jeg, kravet nu er fra fabrikarbejderne, hvor organisationen nu skal til at skyde vækst.

A. Eberhardtsen foreslog: „Det henstilles til det kommende forbundsstyre at have sin opmærksomhed henvendt paa de store arbejderdistrikter i Smaalenene og da særlig mellem Fredriksstad og Sarpsborg med hensyn til agitation.“

I. Skjølberg: Mit forslag søger at imødekomme alle de hidtil fremsatte krav i saa stor udstrækning som mulig. Agitationen bør visselig drives der, hvor jordbunden i øieblikket er bedst, og hvor det ellers er mest paakrævet. Men disse øieblikkelige situationer kjender forretningsudvalget bedst, og afgjørelsen bør derfor ligge i dettes hænder.

E. Skogmo foreslog: „Agitationen planlægges af det kommende forretningsudvalg uden at landsmødet vedtar nogen særskilt begunstigelse for noget distrikt. Samtidig henstilles det til forretningsudvalget at forhandle med arbejderpartiet om fællesagitation.“

Oluf Amundsen: Alt, vi anvender i agitationen lønner sig, det kan vi være vis paa. Derfor er ogsaa dette et vigtigt spørgsmaal. Der er opover kysten fra Namsos til Sydvaranger baade materiale til at danne organisationer og begyndelse til saadanne i de allerede eksisterende foreninger. Vi har havt folk deroppe, og det har vist sig, at det har lønnet sig — tildels. Det er en given sag, at sommeren maa benyttes. Og naar der kommer en mand derop, saa maa han ikke have hastværk; han maa ikke sendes for at hente varme. Nei, han maa give sig god tid skal han faa udrettet noget varigt. Og vi kan godt bruge en mand sammen med den politiske agitation. Vi ved, at socialisterne seiret deroppe sidst, fordi Bodø sluttet sig til

Narvik for at berøve Tromsø repræsentanten. Nu er forholdet anderledes. Valget er blevet direkte, og Tromsø er skilt ud. Bodø og Narvik vælger sammen. Men ved en kraftig agitation i Bodø tror jeg fremdeles, vi skal vinde ogsaa i det politiske. Der er saa meget paa spil, og saa meget at vinde, at jeg mener, vi særlig bør have vor opmærksomhed henvendt paa Nordland. Forøvrigt forundrer det mig, at foreningen „Nordlyset“, som er forslagsstiller, ikke engang er repræsenteret paa mødet.

E. Skogmo: Det, vi her diskuterer, er i grunden et administrationsspørgsmaal. Og derfor bør det overlades til forretningsudvalget. Lad dette saa veie kravene fra det hele land imod hinanden, og jeg tænker, at vi vil faa et forretningsudvalg, som forstaar at vælge det bedste.

A. Gabrielsen: I anledning af Oluf Amundsens anke over repræsentationen var det at sige, at ikke alene „Nordlyset“, men ogsaa Mo og Bosmo foreninger havde undladt at sende repræsentant, formodentlig fordi de ikke havde seet sig istand dertil. Jeg kan imidlertid oplyse at forslaget oprindelige fader er mig, saa det er ikke uden forsvarer. Der har været drevet megen lokal agitation deroppe. I Mo, Dunderlandsdalen og Sulitjelma har jeg været benyttet, og er af den grund faldt i unaade hos arbejdsherrerne; de glemmer ikke saa let en agitator. Nu kan jeg ikke faa arbejde deroppe. Dette har bragt os paa tanken at en agitator, som risikerer saa meget, bør ansættes paa 1 aar af forbundet.

A. Kalvaa oplyste, at aarsagen til, at de tre nævnte foreninger ikke havde sendt nogen repræsentant var den, at de skulde bruge pengene til at faa sig hus i sommer.

Alb. Eberhardsen: Jeg har fremsat mit forslag, fordi jeg mener, at Smaalenene har været stedmoderlig behandlet i den tidligere agitation. Der er 15—16000 industrielle arbejdere mellem Fredriksstad og Sarpsborg, og af disse er der i tusenvis af sagbrugsarbejdere omkring Fredriksstad, som er uberørt af organisationen. De er ialmindelig trøge og har tungt for at forstaa organisationens hensigt. Netop derfor maa de vækkes op. Og ligeoverfor os organiserede driver arbejdsgiverne endnu sine trakasserier — jeg skulde mene, at agitationen er paakrævet derborte.

Rich. Hansen: Denne agitationsdebat gaar igjen fra landsmøde til landsmøde. Det kommer deraf, at hvert distrikts repræsentanter synes agitationen er mest paakrævet i sin kreds. Men det er ikke allesteds en saadan reisende agitator kan bruges heller. Ofte er det kun lørdag og søndag, som kan anvendes. Hele ugen ellers vilde

han maatte gaa ledig. Ser vi ret paa kravene, saa er det ikke en fast agitator, man ønsker engang. Vi vil imødekomme kravet fra Nordland ved at anvende de foreslaaede 1000 kr. dernord. Og vi vil rimeligvis faa støtte af Arbejderpartiet og af Den faglige landsorganisation, idet det jo er bedst, at agitatorens faar ta med alt i det distrikt, han befarer. Til Eberhardsen maa jeg si, at Smaalenene aldeles ikke har været stedmoderlig behandlet. Lad forretningsudvalget faa bestyre agitationen og gives frie hænder; det er det bedste.

Oluf Amundsen: Efter hr. Gabrielsens oplysninger ber jeg om undskyldning for min omtale af „Nordlysets“ repræsentation. Naar han er forslaget fader, saa er alt vel. Jeg vil da henstille til forretningsudvalget, at vi blir tat med paa raad, naar der skal vælges agitatorer til Nordland. De, som har været sendt derop, har været bra folk ialmindelig — men enkelte har ved sin optræden nedbrudt, hvad godt deres agitation kan ha bygget. Og da er de værre end ingen at faa. Vi vil ha folk derop, som hævder respekt for sig. Vi har været meget fornøiet med Kalvaa, og naar jeg siger, at vi bør faa ham igjen, saa udtaler jeg et almindeligt ønske.

Bratvold henstillet til dirigenten at skride ind mod slige udtalelser, som de hr. Amundsens kom med.

A. P. Helland udtalte sig for mest mulig stedlig agitation.

A. Gabrielsen gav en skildring af industrielle forhold i Nordland og henstillet, at agitationen maatte drives inden disse.

H. Oliverson: Alle er enige om agitationens nødvendighed; men den kræver ogsaa store udgifter. Det bedste vilde derfor være om man tog agitatorerne fra de nærmeste distrikter, hvor virksomheden skulde drives. Saaledes kunde godt det stedlige styre i Bergen f. eks. bestyre den nødvendige agitation der, og saaledes kunde man indrette sig andre steder.

Ansættelse af fast agitator forkastedes mod 3 st. *E. Skogmoes* forslag vedtoges derpaa enstemmig.

XII. Fastsættelse af tid og sted for næste landsmøde.

J. Skjølberg foreslog: „Næste landsmøde afholdes i Trondhjem 1909.“

A. Stien foreslog: „Næste landsmøde afholdes i Bergen om 3 aar (1909).“

A. P. Helland foreslog: „Arbejdsmandsforbundets 4de landsmøde afholdes i Bergen 1909 umiddelbart før eller efter Arbejderpartiets landsmøde.“

M. Sundby foreslog: „Landsmødet afholdes om 3 aar umiddelbart før eller efter Det norske arbeiderpartis landsmøde paa samme sted som dette.

Rich. Hansen oplyste, at landsmødet i Bergen 1902 kostede 35 øre pr. medlem, i Trondhjem 1904 23 øre pr. medlem og i Kristiania 1906 20 øre pr. medlem.

Sundby's forslag vedtoges mod 8 stemmer.

XIII. Valg.

Valgkomiteen indstillede enstemmig Rich. Hansen til formand. Hansen udtalte, at han havde følt det som et nederlag igaar, da forbundsstyrets forslag blev nedvoteret. Debatten var heller ikke af det behageligste. Det var ham personlig intet om at gjøre, og forsamlingen burde, hvis den havde ment det som et mistillidsvotum, nu vælge en anden.

Under stemmeoptællingen refererte Rich. Hansen en skrivelse fra præsidenten for „Amerikan Federation of Labour“, Samuel Gompers, tilbydende en international anerkjendelse af hinandens medlemsbøger, saaledes at fagforeningsmedlem fra hvilket som helst land vilde blive fritaget fra at betale indskrivningspenge i et andet land, forudsat, at han eller hun 3 aar forud har været medlem af sin forening og vedblivende har opfyldt alle sine forpligtelser. Skrivelsen findes i sin helhed indtatt i „Arbeidsmanden“ for april 1906. Hansen fremsatte følgende forslag: „Idet landsmødet slutter sig til tanken i det fra den amerikanske organisation fremkomne forslag, bemyndiges forbundsstyret til at søge saadan overenskomst oprettet, dog bør om mulig tiden for medlemskabets varighed søges nedsat til 1 eller 2 aar.“ Forslaget vedtoges mod 1 stemme.

Til kasserer foreslog valgkomiteen Kristen Tørres. Stemmesedler paa kasserer afgaves, hvorpaa ordet gaves til hr. Alb. Moeskau, som forespurgte, hvorledes § 18 i forbundsloven, der handler om medlemmers rettigheder og pligter, skulde forstaaes. Den var uklar, der herskede meningsforskjel om den, og landsmødet burde behandle sagen og derefter fatte en grei beslutning. Efter et par udtalelser, besluttedes det ikke at opta sagen.

Til forbundets formand viste det sig ved stemmeoptællingen at Rich. Hansen var valgt med 96 stemmer, samtlige afgivne; til kasserer Kristen Tørres med 93 st., samtlige afgivne.

Til at komme i betragtning ved sekretærvalget foreslog valgkomiteen følgende: J. Karlgren, G. Sethil, M. Sundby. Ole Vold foreslog J. K. Sundt.

Til medlemmer af forretningsudvalget foreslog valgkomiteen: P. Fjeld, J. Bjerkmann, H. Fløisbonn.

Der hævdedes af Rich. Hansen, Tørres og Gudmundsen, at sekretæren burde være selvskreven medlem af forretningsudvalget. Kalvaa hævdede, at selvskreven var han ikke, men han kunde vælges ind. Rich. Hansen foreslog i den anledning, at forretningsudvalget skulde bestaa af 6 medlemmer, hvorved sekretæren kunde komme med.

Denne lovforandring vedtoges mod 7 stemmer.

Til sekretær valgtes J. Karlgren med 36 st. Sethil havde 27, Sundby 21 og Sundt 12.

Rich. Hansen forespurgte, om der ikke burde foretages omvalg, da ingen havde faaet absolut flertal. Dette sattes under votering, og det besluttedes med 72 mod 7 stemmer, at omvalg ikke skulde finde sted.

Til at repræsentere forbundet paa Dansk arbejdsmandsforbunds kongres valgtes med akklamation Rich. Hansen.

Til forbundsstyremedlemmer foreslog valgkomiteen: A. Kalvaa, I. K. Sundt, J. Gudmundsen, Lars Tørres, A. Eberhardsen og I. Skjølberg. Desuden foresloges: Karl Lundgren, Andr. Føreland, P. Stiklestad, E. Skogmo, A. P. Helland og J. Austad.

Til forretningsudvalg valgtes: I. Bjerkmann med 77 st., P. Fjeld 71, G. Sethil 67. Dernæst havde H. Fløisbonn 57, M. Dahl 3, Sundt 2 og M. Sundby 2 st.

Følgende valgtes: Karl Lundgren med 81 st., Lars Tørres 79, J. Gudmundsen 77, I. K. Sundt 77, A. Kalvaa 76, A. Føreland 56 og Alb. Eberhardsen 55. Dernæst havde E. Skogmo 46, I. Skjølberg 34, A. P. Helland 11, J. Austad 11, P. Stiklestad 8, M. Sundby 4 og Oluf Amundsen 2 st. Disse blev suppleanter.

Til revisorer foreslog valgkomiteen: M. Sundby, Jørgen Knudsen og Anders Holm. Desuden foresloges Nicolai Hansen og Joh. Pettersen. Følgende valgtes: M. Sundby med 86 st., Jørgen Knudsen 76, Nicolai Hansen 49. Suppleanter blev: A. Holm, Joh. Pettersen og Mathisen.

XIV. Eventuelle forslag.

H. Sjurseth gjenoptog og motiverede kortelig paany Bergens stenarbejderes forenings forslag om dødsbidrag ved medlemmers hustruers død. Det var intet iveien for paany at optage dette spørgsmaal nu, helt udenfor sygekassen.

Uden yderligere debat forkastedes Sjurseths forslag mod 13 st.

A. Bratvold foreslog: „Landsmødet nedlægger en protest mod de af Oluf Amundsen rettede insinuationer mod agitatorerne.“

H. Berntsen udtalte som en af agitatorerne, at da ingen bestemt person var nævnt i hr. Amundsens beskyldninger, var diskussion unødig. Selv havde tal. ikke været i Narvik paa 4 aar. Det maatte være en sagnfigur, som der her var tale om og ingen virkelig eksistens. Men saa vilde debatten egentlig ogsaa bli om pavens skjæg. Naar ingen bestemt person var sigtet, var hr. Amundsens insinuationer uden adresse, og derfor burde helst intet vedtages.

Oluf Amundsen hævdede, at han havde beviser, hvis det skulde gjælde derom.

Bratvolds forslag forkastedes mod 8 stemmer.

I. Bjerkmann foreslog: „Der aabnes adgang for de stedlige styrer til at sende 1 repræsentant til forbundets løndsmøde.“ Forslaget vedtoges mod 13 stemmer.

Kr. Tørras foreslog, at sekretæren skulde tiltræde fra 1ste mai. Vedtoges enstemmig.

Rich. Hansen gav en meddelelse ang. streiken ved Bjølsen valsemølle, og hr. *Rønning* ligeledes en om at afholdsbladene „Vort Land“ og „Menneskevennen“ trykkes paa blokerede trykkerier.

H. Berntsen: Det er en sag, jeg gjerne vil bringe frem for landsmødet. Som I ved, efterstræbes arbeidernes rettigheder hver dag af vor borgerlige regering. I vil ikke sent glemme sidste sommer og tolden, bagerloven o. l. Men, hvad der specielt berører vort forbund er nedsættelsen af en komite til at revidere bjergværksloven. Denne lov har overordentlig stor betydning for os. Større end fabrikloven. Men hvad gjør saa denne vor regering? Jo, den *forbigaar* arbeiderne ved komiteens nedsættelse. Ikke en eneste kommer med. Det er kun folk af en anden klasse — vore modstandere, vore fiender, kommer med; de udgjør komiteen. Resultatet kan vi tænke os. Men til dette har vor presse og vor stortingsfraktion tiet. Vi maa vække dem. Vi maa bede stortingsmændene interpellere, og der maa skrives op i bladene. Hjælper ikke disse midler til at skaffe arbeiderne respekt, saa maa vi begynde at tale med hinanden om *generalstreiken*. Jeg foreslaar derfor: „Landsmødet henstiller til forbundsstyret at anmode de socialistiske repræsentanter i stortinget om at spørge vedkommende minister i anledning af at der til revision af bjergværksloven er nedsat en komite, hvor ingen repræsentant for bjergværksarbeiderne har sæde.“ Forslaget vedtoges enstemmig.

XV. Mødets afslutning.

E. Skogmo takkede paa de udenbys repræsentanters vegne Kristianiaafdelingerne for de hyggelige dage og udbragte et leve arbeiderorganisationen.

Mikkelsen (Danmark) udtalte sin glæde over de indtryk, forhandlingerne havde givet ham. Disse vilde han bringe med til klassefæller i Danmark. Udbragte et leve for de faglige og politiske organisationer.

Janne Jönsson: Denne eders kongres er den tredie, jeg har overværet hos eder, og jeg mærker, at organisationen gaar frem i styrke og intellektuel evne fra aar til andet. Forskjellen mellem eders første kongres og denne er meget stor. Maatte I nu ogsaa stadig i enighed og solidaritet fortsætte denne rige udvikling. Her er fremgangslinjerne i disse dage optrukket, de, som skal bli bestemmende for den nærmeste fremtid. Maatte da ogsaa eders energi og eders indsatser for fremgangen stadig øges. Lad os saa skilles med et fast broderligt haandslag og et løfte om at hver skal bli agitator i sin kreds. Derved driver vi værket frem i alle land. Leve arbeidernes union.

Fru *Margaretha Strøm* takked for indbydelsen paa centralstyrets vegne.

O. Lian udtalte, idet han takket for indbydelsen paa Den faglige landsorganisations vegne, at alt nu tydet paa at tiderne vilde lysne for det arbejdende folk i Norge. Men saa maa vi erindre, at imorgen begynder ogsaa det slidsomme organisationsarbeide. Til hver krog maa vi naa med vore ideer „hver dag ifra morgen til kvæld.“

Kr. Tørras vilde takke for den tillid, som var vist ham i gjenvalget og udtalte forhaabning om at det vilde lykkes at gennemføre de store og vigtige beslutninger, som var fattet.

I. Karlgren takket for tilliden, som var ham vist baade ved valget som dirigent og sekretær.

O. Amundsen udtalte, at som repræsentant for forbundets nordligste afdeling vilde han ønske forbundet tillykke med beslutningerne. Debatterne havde været skarpe; men efterpaa saa meget større enighed.

H. Sjurseth rettet paa Bergensrepræsentanternes vegne en tak til Kristianiarepræsentanterne og forbundsstyret for modtagelsen af de udenbys, særlig for den smukke festlige tilstelning.

A. Gabrielsen takket for samværet og samarbeidet, idet han stod paa færd til Amerika, og udbragte et leve den internationale arbeiderbevægelse.

J. Gudmundsen vilde paa forbundsstyrets vegne si tak for samarbeidet i de forgangne aar. Lad os holde vort valgsprog høit: „Kom ræk mig, o broder din barkedede haand, før i løgn og i sult vi forgaa“.

A. Kalvaa takket for tilliden som dirigent i haab om at vi næste gang maatte mødes med de samme følelser, som vi nu skilles. Nu, naar vi skilles skal vi huske at arbeidet begynder fra „fjære til fjeld, hver dag ifra morgen til kveld“.

Rich. Hansen: Da jeg for nogle dage siden aabnet dette møde næret jeg virkelig tvil om dets heldige forløb. Der havde endog været røster for splittelse. Men samholdstanken er stærkere end vi aner og tror, og den saglige behandling alt har faat paa dette møde vidner om, at vi ogsaa for fremtiden vil evne at holde sammen. Kan derfor delta i alle udtalte gode ønsker for vor organisation. Hermed udtaler jeg en tak til alle indbudne udenlandske og indenlandske og en tak for den tillid, landsmødet har vist mig. Alle kræfter skal jeg vie til forbundets trivsel og fremgang. Og saa vil jeg da haabe, at hele forbundet, hver enkelt, ogsaa staar bag i tillid hertil. Den dag mistilliden kommer iblandt os kan man ikke længer arbeide. Men i samarbeide og gjensidig tillid kan vi til landsmødet i 1909 ha 10,000 medlemmer, Saa vil jeg takke mødets dirigenter og sekretærer, og idet jeg afslutter vort 3die landsmøde beder jeg eder med mig udbringe et Leve Norsk arbeidsmandsforbund. Det leve! (Kraftig tilslutning).

Staaende afsang forsamlingen paany den samme sang, som ved mødets aabning med følgende ændring af 1ste vers:

„Farvel kammerater fra fjære og fjeld,
Saa maa vi igjen skille lag.
Men midt i vort arbeid fra morgen til kveld,
Vi altid skal huske vor sag.
Derved skal vi vokse i antal og magt,
Og aldrig vi bliver forsagt!“

Følgende telegrammer indløb under mødet:

Trondhjem, 8. april.

Gratulerer med dagen.

Trondhjems sjauerforening.

Stavanger 8. april.

Held og lykke med forhandlingerne. Leve arbeiderbevægelsen.

Stavanger hermetikarbeiderforening.

Bergen, 8. april.
Lykke med forhandlingerne. Hilses.

Murarbeidernes forening, Bergen.

Namsos 8. april.

Samlet til møde, Modtag vor hilsen, held med forhandlingerne.
Leve forbundet.

Namsos afdeling.

Fredriksstad, 8. april.

Fredriksstad sag- & høvleriarb. forening samlet til møde lyk-
ønsker landsmødet.

Røros, 9. april.

Grubearbeiderne i Røros samlet til fest sender landsmødet
sin hilsen.

Sandnes. Solli.

Aal i Hallingdal, 9. april.

Tillykke med arbeidet for fagbevægelsens fremme; men skal dette
ske, maa alle være med.

Arbeiderforeningen „Enigheden“.

